

{Logo uczelni}

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r.

(wzór)

Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki
Raport Samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Nazwa ocenianego kierunku studiów: Krytyka artystyczna

1. Poziom/y studiów: licencjackie
2. Forma/y studiów: stacjonarne
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}
Nauki o sztuce

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Nauki o sztuce	183	100

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Wydział prowadzący studia:	Wydział Sztuk Pięknych
Kierunek na którym są prowadzone studia:	Krytyka artystyczna
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia
Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji:	Poziom 6
Profil studiów:	ogólnoakademicki
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta:	Licencjat
Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny naukowej lub artystycznej (dyscyplin), do których	Dyscyplina: nauki o sztuce (100 %)

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818).

² W okresie przejściowym do dnia 30 września 2019 uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.) podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

odnoszą się efekty uczenia się:		Dyscyplina wiodąca: nauki o sztuce Nauki o sztuce: 100% (1800 godz.)
(1) Symbol	(2) Po ukończeniu studiów absolwent osiąga następujące efekty uczenia się:	
WIEDZA		
K_W01	Ma ugruntowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu nauk humanistycznych w systemie nauk oraz ich specyfice przedmiotowej i metodologicznej	
K_W02	Zna terminologię sztuk plastycznych (w tym także: techniki sztuk plastycznych), ikonografię sztuki europejskiej i pozaeuropejskiej	
K_W03	Ma uporządkowaną wiedzę ogólną na poziomie podstawowym z zakresu historii sztuki europejskiej i pozaeuropejskiej od starożytności do czasów nowożytnych	
K_W04	Ma uporządkowaną szczegółową wiedzę w zakresie europejskiej sztuki nowoczesnej i współczesnej	
K_W05	Ma zaawansowaną wiedzę o stylach i epokach sztuki światowej (pozaeuropejskiej) oraz ich współczesnych interpretacjach	
K_W06	Ma uporządkowaną wiedzę na temat terminologii, teorii i metodologii badań w zakresie nauk o sztuce oraz estetyki	
K_W07	Ma zaawansowaną wiedzę na temat artystycznego dziedzictwa ludzkości oraz międzydyscyplinarnych, kulturowych aspektów dialogu między cywilizacjami świata	
K_W08	Zna dziedzictwo światowej (pozaeuropejskiej) myśli o sztuce i kierunki jej rozwoju	
K_W09	Ma ugruntowaną wiedzę o powiązaniach nauk o sztuce z innymi dyscyplinami humanistycznymi oraz działalnością artystyczną.	
K_W10	Ma wiedzę o wierzeniach religijnych i systemach filozoficznych, które oddziałują na współczesną globalną sztukę i kulturę	
K_W11	Zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji dzieł sztuki i problemów kultury wizualnej.	
K_W12	Zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego w kontekście działalności krytyka artystycznego (m.in. przygotowania publikacji, wypowiedzi dla różnych mediów, organizacji wystaw, współpracy z instytucjami kultury i promowania sztuki).	
K_W13	Ma świadomość kompleksowej natury języka oraz jego złożoności i historycznej zmienności jego znaczeń w kontekście historii sztuki i myśli o sztuce.	
K_W14	Ma wiedzę o międzynarodowych i krajowych instytucjach sztuki, kultury i nauki, programach badawczych i kulturalnych. Orientuje się we współczesnym życiu kulturalnym regionu, kraju, Europy i świata.	
UMIEJĘTNOŚCI		

K_U01	Posiada umiejętność wyszukiwania i przetwarzania informacji na temat zjawisk kulturowych i artystycznych; selekcjonuje i użytkuje informacje ze źródeł tradycyjnych i elektronicznych.
K_U02	Formułuje, analizuje i interpretuje problemy badawcze oraz krytyczno-artystyczne kultury wizualnej
K_U03	Umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze korzystając z tradycyjnych i nowoczesnych źródeł wiedzy, dokonywać oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie; potrafi planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole
K_U04	Potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi (teorie sztuki nowoczesnej i współczesnej) i wykorzystuje tę umiejętność w sytuacjach profesjonalnych, wymagających opisu i oceny dzieła / działania / wydarzenia artystycznego
K_U05	Na poziomie podstawowym rozpoznaje dzieło sztuki pod kątem materiału i techniki, datowania, określenia stylu i środowiska artystycznego, ze szczególnym uwzględnieniem sztuki nowoczesnej i współczesnej
K_U06	Na poziomie podstawowym prowadzi wstępną analizę ikonograficzną oraz określa symboliczne treści i kulturowy kontekst dzieła sztuki, zwłaszcza nowoczesnej i współczesnej
K_U07	Charakteryzuje dzieło sztuki nowoczesnej i współczesnej od strony formy artystycznej / oddziaływania artystycznego, krytycznie je analizuje i interpretuje, określając jego rolę w ewolucji sztuki.
K_U08	Potrafi merytorycznie argumentować i formułować wnioski z wykorzystaniem poglądów innych autorów w zakresie nauk o sztuce oraz dyscyplin artystycznych.
K_U09	Potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych, z historykami, filologami, historykami i krytykami sztuki oraz artystami w języku polskim i obcym, uczestnicząc w seminariach, konferencjach i plenerach.
K_U10	Przygotowuje wypowiedzi pisemne (esej, recenzja) w języku polskim i angielskim z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych a także różnych źródeł.
K_U11	Ma podstawowy warsztat naukowy w zakresie krytycznego omówienia dzieła sztuki (nowoczesnej, współczesnej) i oceny działań artystycznych na różnych płaszczyznach.
K_U12	Ma podstawowe umiejętności w zakresie sporządzania recenzji wydarzeń artystycznych na potrzeby różnych mediów
K_U13	Posiada umiejętność prowadzenia dyskusji w języku polskim i języku angielskim na temat sztuki, zwłaszcza współczesnej.
K_U14	Posiada umiejętności językowe w zakresie języka angielskiego, zgodne z wymogami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	

K_K01	Ma świadomość poziomu swej wiedzy, kompetencji i niedostatków, rozumie potrzebę ciągłego rozwoju naukowego i zawodowego.
K_K02	Potrafi współdziałać i współpracować w grupie, przygotowującej i realizującej projekty badawcze, artystyczne i wydawnicze, wystawy i wydarzenia artystyczne.
K_K03	Potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji, określonego przez siebie lub innych, zadania badawczego lub artystycznego.
K_K04	Dostrzega i rozwiązuje problemy etyczne, związane z własną i cudzą działalnością oraz postawą społeczną, przestrzegając zasad etyki zawodowej.
K_K05	Posiada zrozumienie dla nowych idei społecznych i nowatorskich zjawisk w sztuce, kulturze oraz naukach humanistycznych.
K_K06	Posiada świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy.
K_K07	Posiada świadomość wartości, które do współczesności wnosi światowe dziedzictwo kultury, obejmujące sztukę i kulturę artystyczną pozaeuropejską, mniejszości narodowych i religijnych.
K_K08	Czynnie uczestniczy w życiu kulturalnym, artystycznym i społecznym, śledząc bieżące wydarzenia (wystawy i festiwale, dzieła architektury współczesnej, dyskusje programowe, nowe książki o sztuce i z pokrewnych dyscyplin).

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Joanna Kucharzewska	dr hab., prof. UMK, Dziekan Wydziału Sztuk Pięknych
Dorota Kamińska-Jones	dr hab., prof. UMK, kierowniczka Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej
Filip Pągowski	dr, przewodniczący Rady programowej kierunku Krytyka artystyczna
Karolina Zimna-Kawecka	dr, Prodziekan ds. kształcenia i spraw studenckich
Anna Kola	dr hab., prof. UMK, Wydziałowy Koordynator ds. jakości kształcenia
Maria Bednarek	mgr, specjalistka, pracownica Dziekanatu

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	2
Skład zespołu przygotowującego raport samooceny	5
Prezentacja uczelni	7
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	10
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	10
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	25
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	49
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	63
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	74
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	84
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	95
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	100
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	120
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	124
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	132
Część III. Załączniki	135
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	135
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	139

Prezentacja uczelni

Wydział Sztuk Pięknych

Wydział Sztuk Pięknych, w ramach którego funkcjonuje kierunek krytyka artystyczna, jako jeden z najstarszych wydziałów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika jest bezpośrednim spadkobiercą wileńskiej tradycji uczelni. Od początku swojego istnienia Wydział łączył dwa główne obszary związane ze sztukami pięknymi: działalność artystyczną oraz teoretyczną. Pierwszym Dziekanem Wydziału został w 1946 roku Bronisław Jamontt, przybyły, wraz z innymi profesorami, z Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. O tej wileńskiej tradycji wspomina się wielokrotnie przy okazji różnych, ważnych dla uczelni uroczystości. Dla Wydziału Sztuk Pięknych jest to powód do szczególnej dumy, ponieważ wówczas przywołuje się postać profesora Jerzego Hoppena – ucznia Ferdynanda Ruszczyca – który zaprojektował insygnia rektorskie uniwersytetu, do dziś przekazywane piastującemu urząd Rektorowi.

Struktura organizacyjna Wydziału Sztuk Pięknych nawiązywała do struktury przedwojennej, wileńskiej i składała się z katedr: Malarstwa Sztalugowego, którą kierował Tymon Niesiołowski, Malarstwa Pejzażowego – Bronisław Jamontt (1886-1957), Malarstwa Dekoracyjnego – Jan Wodyński (1903-1988), Grafiki – wspomniany Jerzy Hoppen (1891-1969), Rzeźby – z takimi osobistościami jak Henryk Kuna (1879-1945), czy Stanisław Horno-Popławski (1902-1997). Była także katedra Projektowania Wnętrz, którą objął architekt Stefan Narębski (1892-1966), katedra Rysunku, którą kierował Konrad Dargiewicz oraz katedra Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa – którą kierował Jerzy Remer (1888-1979). W 1952 roku w ramach Wydziału Sztuk Pięknych wyodrębniono Studium Artystyczno-Dydaktyczne oraz Studium Konserwatorstwa i Muzealnictwa, które w 1969 roku zostały przemianowane na Instytut Artystyczny oraz Instytut Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa. Struktura ta utrzymywała się do 2019 roku.

W wyniku reformy wprowadzonej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego i wdrożonej w poprzednim roku akademickim wprowadzono zmiany; Wydział tworzą obecnie dwie dyscypliny naukowe: dyscyplina – Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dzieł Sztuki oraz dyscyplina Nauki o Sztuce. W ramach tych dwóch dyscyplin na Wydziale Sztuk Pięknych funkcjonuje 17 katedr: Katedra Konserwacji-Restauracji Malarstwa i Rzeźby Polichromowanej, Katedra Konserwacji-Restauracji Papieru i Skóry, Katedra Konserwacji-Restauracji Architektury i Rzeźby, Katedra Technologii i Technik Sztuk Plastycznych, Katedra Konserwacji-Restauracji Sztuki Nowoczesnej i Współczesnej oraz Katedra Grafiki, Katedra Projektowania Graficznego, Katedra Intermediów, Katedra Architektury Wnętrz i Rzeźby, Katedra Rysunku, Katedra Edukacji Wizualnej i Badań nad Sztuką i Katedra Malarstwa (w ramach Dyscypliny Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dzieł Sztuki) oraz: Katedra Historii Sztuki XX w. w

Europie Środkowej i na Emigracji, Katedra Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej, Katedra Historii Sztuki i Kultury, Katedra Konserwatorstwa, oraz Katedra Zabytkoznawstwa i Muzealnictwa (w ramach Dyscypliny Nauki o Sztuce). Oferta dydaktyczna Wydziału Sztuk Pięknych obejmuje następujące kierunki w dwustopniowym systemie studiów: Krytyka artystyczna (studia I stopnia), Ochrona dóbr kultury, Historia sztuki, Architektura wnętrz, Sztuka mediów i edukacja wizualna (studia I i II stopnia) oraz jednolite studia magisterskie: Grafika, Konserwacja i restauracja dzieł sztuki, a także Malarstwo.

W ramach zadań statutowych Wydział prowadzi wszechstronne i interdyscyplinarne badania nad sztuką i dziedzictwem kulturowym współpracując przy tym z instytucjami i uczelniami w kraju i za granicą. Wysoki poziom prowadzonych prac badawczych został wyróżniony przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego i w wyniku kompleksowej oceny jakości działalności naukowej jednostek naukowych za lata 2013-2017 Wydział Sztuk Pięknych otrzymał kategorię A+.

Uczelnia badawcza

W 2019 roku, w wyniku konkursu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Inicjatywa Doskonałości — Uczelnia Badawcza” Uniwersytet Mikołaja Kopernika, jako jedna z 10 polskich uczelni uzyskała status uczelni badawczej. Celem konkursu było wyłonienie spośród polskich uczelni tych, które będą w stanie skutecznie podnosić jakość prowadzonych badań naukowych i konkurować w tej dziedzinie z ośrodkami zagranicznymi. Strategię Uniwersytetu wynikającą z przyznanego statusu uczelni badawczej wyznaczają cztery kluczowe elementy: internacjonalizacja, interdyscyplinarność, innowacje i integralność. Służą one do osiągnięcia wzrostu znaczenia UMK na arenie międzynarodowej, zwiększenia współpracy badaczy reprezentujących różne dyscypliny naukowe, zwiększenia wpływu uczelni na społeczeństwo i jej uczestnictwa w sektorze badawczo-rozwojowym oraz dążenie do harmonijnej współpracy całego środowiska akademickiego.

Uzyskanie statusu uczelni badawczej wiązało się z koniecznymi zmianami administracyjnymi i organizacyjnymi, umożliwiającymi powiązanie struktury poszczególnych wydziałów z obszarami prowadzonych w nich badań naukowych. W celu zwiększenia wpływu działalności uczelni na rozwój światowej nauki powołano Centra Doskonałości, wyłonione w oparciu o priorytetowe obszary działalności oraz Emerging Fields, czyli obszary badawcze z szansą na stworzenie przyszłych obszarów priorytetowych. Działania Inicjatywy Doskonałości – Uczelni Badawczej polegają zarówno na rozwoju poszczególnych jednostek, jak i na wsparciu rozwoju naukowego poszczególnych pracowników uniwersytetu. W tym celu organizowane są konkursy, w ramach których pracownicy naukowci i dydaktyczni, studenci i doktoranci otrzymują wsparcie finansowe swoich projektów badawczych i kwerend naukowych, a pracownicy administracyjni odbywają szkolenia podnoszące kompetencje

zawodowe. Realizując status uczelni badawczej, uniwersytet w roku akademickim 2019/2020 uruchomił pięć szkół doktorskich: Academia Copernicana, Szkołę Doktorską Nauk Humanistycznych, Teologicznych i Artystycznych, Szkołę Doktorską Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu, Interdyscyplinarną Szkołę Nauk Społecznych oraz Szkołę Doktorską Nauk Ścisłych i Przyrodniczych.

W ramach wdrażania programu Inicjatywa Doskonałości - Uczelnia Badawcza w 2019 roku wyłoniono 12 zespołów Emerging Fields, czyli tzw. wyłaniających się pól badawczych o dużym potencjale rozwoju. W tym gronie znalazł się również interdyscyplinarny zespół złożony z pracowników Wydziału Sztuk Pięknych wspólnie z kolegami z fizyki i chemii zajmujących się konserwacją i restauracją dziedzictwa kulturowego.

W lipcu b.r. Uniwersytet Mikołaja Kopernika stał się głównym partnerem w programie YUFE – Young Universities for the Future of Europe – „Młode Uniwersytety dla Europy Przyszłości”. Jest to nowatorskie rozwiązanie w szkolnictwie europejskim, stanowiące międzynarodowe konsorcjum uniwersytetów europejskich, w skład którego wchodzi wyższe uczelnie z Holandii (Maastricht University), Hiszpanii (Universidad Carlos III de Madrid), Belgii (University of Antwerp), Cypru (University of Cyprus), Finlandii (University of Eastern Finland), Niemiec (Universität Bremen), Włoch (Università di Roma) i Wielkiej Brytanii (University of Essex). YUFE jest nowym modelem w europejskim szkolnictwie wyższym, przeznaczonym dla studentów mobilnych i otwartych na Europę, stanowi też nowoczesny ekosystem łączący uniwersytety ze społecznościami międzynarodowymi i opierający się na współpracy instytucji szkolnictwa wyższego, sektora publicznego i prywatnego w całej Europie.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

1.1. Tradycja i misja kierunku

Krytyka artystyczna, choć jest nowym uniwersyteckim kierunkiem humanistycznym, wywodzi się z sięgającej 1797 roku tradycji najstarszej polskiej wyższej szkoły artystycznej – Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Wileńskiego, w której kształceniu i działalności twórczej towarzyszyła refleksja teoretyczna i historyczno-artystyczna. Podstawy tej refleksji stworzyły na Uniwersytecie Wileńskim (wprowadzone jako drugie w Europie po Uniwersytecie w Getyndze) wykłady i badania z teorii i historii sztuki profesorów Wawrzyńca Gucewicza (od 1794), Michała Szulca (*Mowa o architekturze*, 1801), Josepha Saundersa (*Mowa o wpływie i użytku sztuk naśladowczych*, 1810), Euzebiusza Słowackiego (*Teoria smaku w sztukach pięknych*) i Kazimierza Jelskiego (*O związkach architektury, rzeźby i malarstwa*, 1822) oraz recenzje z wystaw (od 1820 roku). W XX wieku, w okresie międzywojennym na Wydziale Sztuk Pięknych w Uniwersytecie Wileńskim wyładał prof. Władysław Tatarkiewicz.

Na utworzonym 24 sierpnia 1945 roku Uniwersytecie Mikołaja Kopernika założono początkowo Sekcję Sztuk Pięknych, a następnie Wydział Sztuk Pięknych, którego wykładowcami byli prócz wielu innych wybitnych specjalistów także znani krytycy sztuki; profesor Jadwiga Puciata-Pawłowska i Janusz Bogucki. Mimo tradycji nauczania w zakresie historii i teorii sztuki oraz obecności w różnych okresach działalności Wydziału Sztuk Pięknych wykwalifikowanych wykładowców będących także krytykami sztuki, dopiero w 2012 roku został utworzony kierunek Krytyka artystyczna.

Kształcenie studentów Krytyki artystycznej odbywa się w zgodzie z misją edukacyjną i kulturotwórczą Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, traktującą prowadzoną działalność dydaktyczno-naukową i artystyczną jako służbę na rzecz rozwoju i upowszechniania wiedzy oraz dziedzictwa kulturowego, dążącego do zapewnienia najwyższego poziomu kształcenia, badań naukowych oraz twórczości artystycznej. Celem strategicznym Uniwersytetu jest umacnianie swojej czołowej pozycji w Polsce i uzyskanie znaczącego miejsca wśród uczelni europejskich. W strategię tę wpisuje się działalność dydaktyczna i badawcza kadry dydaktycznej kierunku Krytyka artystyczna, oparta na najnowszej i nieustannie weryfikowanej wiedzy naukowej, a także na międzynarodowych kontaktach naukowych.

1.2. Związek kształcenia z prowadzoną w jednostce działalnością naukową

Misja edukacyjna i kulturotwórcza kierunku krytyka artystyczna wiąże się z uczestnictwem studentów i wykładowców we współczesnym życiu artystycznym i społecznym, z prowadzonymi przez wykładowców badaniami nad sztuką nowoczesną i współczesną, w kształceniu merytorycznym i kształtowaniu indywidualnych postaw studentów, zgodnie z zasadami tolerancji, wolności badań naukowych i uniwersalnymi wartościami etycznymi. Idea kierunku opiera się na fundamentalnych zasadach konstytuujących uniwersytet i jego tożsamość w obszarach działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego, zarówno jego materialnych wytworów, jak i duchowych wartości, w szczególności zaś ochrony spuścizny polskiej i powszechnej myśli o sztuce oraz krytyki artystycznej. Myśl przyświecająca stworzeniu kierunku Krytyka artystyczna opiera się na wielonarodowej i wielowyznaniowej tradycji Uniwersytetu Wileńskiego, zakłada aktywne działania na rzecz światowego dialogu międzykulturowego, poszanowania kultury oraz sztuki mniejszości narodowych i religijnych, z czym łączy się uczestnictwo w akademickiej współpracy międzynarodowej. Kształtowaniu programu studiów w ramach Krytyki artystycznej towarzyszyła także głęboka świadomość, że problematyka dawnej i współczesnej sztuki musi być prezentowana w odniesieniu do refleksji filozoficznej i w ujęciu aksjologicznym oraz z poszanowaniem indywidualnego dorobku i tożsamości człowieka, dlatego też obecne są w nim takie przedmioty jak Historia filozofii, Estetyka, Sztuka w aspekcie dialogu międzykulturowego, Feminizm i gender czy Ochrona własności intelektualnej.

W procesie kształcenia wykorzystywany jest potencjał kadry naukowej specjalizującej się w krytyce artystycznej oraz wybranych obszarach sztuki europejskiej i pozaeuropejskiej (opisany w **Kryterium 4**). Kadra dydaktyczna na bieżąco pogłębia doświadczenia i wiedzę poprzez indywidualne badania oraz uczestnictwo w zespołowych projektach naukowych, co przekłada się na oryginalność i wyjątkowość programu nauczania oraz formuły dydaktycznej realizowanej podczas wykładów, ćwiczeń i konwersatoriów. Wykładowcy dzielą się swoimi doświadczeniami z licznych staży i konferencji zagranicznych. W celu poszerzenia oferty edukacyjnej do prowadzenia zajęć zapraszani są wykładowcy z innych placówek z kraju (między innymi z Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Uniwersytetu Łódzkiego), a także wybitni znawcy i członkowie międzynarodowych stowarzyszeń. Od początku istnienia kierunku stałą współpracę z Zakładem Historii Sztuki Nowoczesnej (obecnie Katedrą Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej) podjęła prof. dr hab. Swietłana Czerwonnaja, która była członkiem międzynarodowych organizacji promujących sztukę orientalną, sztukę Europy Wschodniej i krytykę artystyczną – m.in. International Association of Art Critics and Art Historians, Deutsche Arbeitsgemeinschaft Vorderer Orient,

Deutsche Gesellschaft für Osteuropakunde, Deutsche Gesellschaft für Volkskunde, International Study of Religion in Eastern and Central Europe Association.

Istotnym elementem spajającym kształcenie studentów z działalnością naukową prowadzoną w ramach Wydziału są wykłady profesorów wizytujących z uczelni zagranicznych. W 2018 roku na Wydziale Sztuk Pięknych miał miejsce, objęty patronatem JM Rektora UMK, wykład zatytułowany *Tree-Rings and the Civilizations of the Eastern Mediterranean: the Significance of the Balkans* Petera Kuniholma, profesora antropologii i studiów klasycznych Cornell University w Nowym Jorku, a obecnie University of Arizona, a także czeskiego grafika profesora Zbynka Janáčka z Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Ostrawskiego w Czechach pt.

Nagroda Vladimira Boudnika. Grafika czeska po roku 1989. Wykłady te stanowiły element realizacji strategii umiędzynarodowienia dydaktyki i były skierowane do wszystkich studentów Wydziału Sztuk Pięknych.

Pracownicy dawnego Zakładu Historii Sztuki Nowoczesnej, a obecnej Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej, stanowiący trzon kadry dydaktycznej kierunku Krytyka artystyczna prowadzą badania naukowe i są autorami publikacji, których problematyka pokrywa się zakresem jego treści podstawowych i tematyką przedmiotów kierunkowych. Do głównych obszarów badawczych pracowników Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej należą teoria sztuki współczesnej, zagadnienia sztuki nowych mediów, intermedia i interaktywność we współczesnej kulturze, historia polskiej i światowej awangardy artystycznej, manifesty awangardy artystycznej, historia polskiej i światowej krytyki artystycznej, nowoczesne doktryny artystyczne, architektura od XIX do XXI wieku, krytyka architektoniczna (a więc zagadnienia architektury i urbanistyki postrzegane nie wyłącznie z perspektywy dyskursu historyków sztuki i architektów, ale w kontekście krytycznej interpretacji), historia i krytyka grafiki artystycznej i użytkowej, historia malarstwa i krytyka malarstwa od końca XVIII do XXI wieku, sztuka i kultura Indii, orientalizm w sztuce europejskiej, kolonializm, postkolonializm, relacje międzykulturowe, sztuka Wielkiej Brytanii, sztuka Ameryki Północnej od XIX do XXI wieku, współczesna sztuka Stanów Zjednoczonych, współczesny amerykański dyskurs artystyczny. Wyniki badań naukowych prowadzonych w powyższych obszarach publikowane są regularnie w czasopiśmie naukowych, seriach wydawniczych i monografiach naukowych (szczegółowy wykaz publikacji znajduje się w załączniku do **Kryterium 4 (zał. Nr 4.01- Obsada zajęć dydaktycznych pod kątem zgodności dorobku naukowego)**).

Pracownicy Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej biorą także udział w konferencjach naukowych w Polsce i na świecie, prezentując wyniki swoich badań i nawiązując kontakty naukowe z przedstawicielami innych ośrodków akademickich i badawczych. Wspólnym wysiłkiem pracowników Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej, we współpracy z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Polskim Instytutem Badań nad Sztuką Świata i

toruńskimi instytucjami kultury, jak Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” oraz z wsparciem Wydziału Sztuk Pięknych organizowane są także cykliczne konferencje naukowe, tematycznie związane z głównymi obszarami wiedzy programu studiów Krytyka artystyczna. W ramach cyklu Konferencji Sztuki Nowoczesnej, którego pomysłodawcą jest emerytowany profesor Katedry i jej były kierownik, prof. dr hab. Jerzy Malinowski, odbyły się spotkania poświęcone między innymi dziejom krytyki artystycznej i myśli o sztuce, inspiracjom sztuką dawną w sztuce współczesnej, sztuce Wielkiej Brytanii i Republiki Irlandii i polsko-brytyjskim oraz polsko-irlandzkim relacjom artystycznym, polskiej emigracji artystycznej w Paryżu i polsko-francuskim relacjom artystycznym, historii polskiej awangardy artystycznej (w jej stulecie w 2017 roku), edukacji artystycznej i krytyce artystycznej w Europie Środkowo-Wschodniej. Wszystkim konferencjom towarzyszyły publikacje. Z inicjatywy pracowników Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej we współpracy i z wsparciem wymienionych wyżej instytucji odbyły się także międzynarodowe konferencje naukowe poświęcone sztuce Indii i polsko-indyjskim kontaktom artystycznym, a także odbywają się cykliczne Spotkania Historyków Sztuki i Konserwatorów Dzieł Sztuki Orientu, które również zwieńczone były publikacjami (wykaz publikacji międzynarodowych kadry dydaktycznej związanej z kierunkiem znajduje się w złączniku do **Kryterium 7 – zał. Nr 7.01**).

Istotnym wsparciem instytucjonalnym dla podnoszenia jakości badań naukowych, a tym samym pracy dydaktycznej pracowników Katedry są ściśle relacje z Polskim Instytutem Studiów nad Sztuką Świata. Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata w Warszawie powstały w 2011 roku jest organizacją łączącą cechy ośrodka badań i stowarzyszenia. Należą do niego historycy sztuki, krytycy sztuki, konserwatorzy dzieł sztuki, architekci, etnologowie, teatrologowie i kulturoznawcy, zainteresowani interdyscyplinarnymi badaniami sztuki i jej aspektami międzykulturowymi. Początek działalności Instytutu sięga 2000 roku, gdy przez pracowników ówczesnego Zakładu Historii Sztuki Nowoczesnej zostało założone Stowarzyszenie Sztuki Nowoczesnej. Prezesem stowarzyszenia został prof. dr hab. Jerzy Malinowski (wówczas kierownik zakładu). Zadaniem Stowarzyszenia było organizowanie konferencji naukowych i wydawanie serii publikacji w warszawskich i toruńskich wydawnictwach, poświęcone sztuce nowoczesnej w Polsce, a następnie w Europie Środkowej i Wschodniej. Intensywny rozwój badań prowadzonych przez Stowarzyszenie oraz szerokie kontakty międzynarodowe, zachęciły członków do przekształcenia go w niezależny Instytut.

U podstaw działalności Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata leży przekonanie o konieczności badań różnorodnych form artystycznej ekspresji, przejawiających się w kulturach świata, zarówno w sztuce wynikającej z wykształconych systemów estetycznych, jak i będącej wyrazem plemiennej, ludowej i nieprofesjonalnej twórczości. Konferencje i spotkania naukowe organizowane przez Instytut w Toruniu i Warszawie oraz jego publikacje w językach polskim, angielskim i rosyjskim stanowią istotny element dorobku naukowego pracowników Katedry. Wszyscy

pracownicy katedry są członkami Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata, w latach 2011-2014 dr hab. Dorota Kamińska-Jones, prof. UMK była szefową toruńskiego oddziału Instytutu, obecnie, od 2014 roku jest nią dr hab. Katarzyna Kulpińska, prof. UMK. Obecnie Instytut tworzy pięć oddziałów w całej Polsce i zrzesza kilkudziesięciu członków – naukowców z Polski i zagranicy.

Katedra Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej współpracuje także z Sekcją Polską Międzynarodowego Stowarzyszenia Krytyków Sztuki AICA, w którego Sądzie honorowym zasiada prof. dr hab. Jerzy Malinowski. Na Wydziale Sztuk Pięknych funkcjonuje także Koło Naukowe Studentów Krytyki Artystycznej (od początku istnienia tego kierunku), zrzeszające osoby aktywnie uczestniczące w lokalnym i ogólnopolskim życiu artystycznym. Do głównych zadań Koła należy dokumentacja bieżącego życia artystycznego; publikowanie recenzji, artykułów, esejów i fotorelacji na temat aktualnych wystaw i wydarzeń artystycznych, a także wywiadów z artystami. Głównym medium Koła jest strona internetowa *Teka Krytyka* (natomiast wcześniej, do 2016 roku, strona *Ignoranci Kultury i Sztuki*). Studenci Koła współpracują także z galerią sztuki współczesnej Forum, funkcjonującą na Wydziale Sztuk Pięknych w zakresie przygotowywania wystaw i pracy kuratorskiej (więcej o Kołach naukowych w **Kryterium 8, pkt. 8.3.d**).

W okresie ostatnich 5 lat związek kształcenia na kierunku Krytyka artystyczna z prowadzoną przez jego kadre dydaktyczną działalnością naukową oraz aktywnością studentów udokumentowany jest wieloma osiągnięciami w zakresie publikacji, udziału w konferencjach naukowych, projektach badawczych, wyjazdach naukowych i uzyskanych stypendiach. Poniżej przedstawiono wybrane przykłady tych osiągnięć:

Publikacje:

Katarzyna Kulpińska, *Matryce, odbitki – ślady kobiet. Polskie graficzki i ich twórczość w dwudziestoleciu międzywojennym*, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2017,

Joanna Kucharzewska, *Współczesna architektura i urbanistyka Pekinu w kontekście warunków politycznych. Państwo wobec dziedzictwa kulturowego*, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2015

Małgorzata Geron, Jerzy Malinowski, *Manifesty polskiej awangardy artystycznej: Formiści-Bunt-Jung Idysz 1917-1922*, Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata & Wydawnictwo Tako Warszawa-Toruń 2019,

Dorota Kamińska-Jones, Marta Kudelska, Agata Świerkowska, Agnieszka Staszczuk, *The Temple Road Towards a Great India*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2019,

Filip Pręgowski, *An Artist Who Used to Disappear. About Concealing Artistic Subjectivity in the Art of Jack Goldstein*, "Quart. Kwartalnik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego", 4(58), 2020.

Konferencje naukowe:

dr hab. Joanna Kucharzewska, prof. UMK - Ogólnopolska konferencja naukowa pt.: Miejska przestrzeń publiczna w długim XIX wieku. Architektura w mieście, architektura dla miasta 2; Organizator konferencji: Polska Akademia Nauk Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla; Warszawa, 30 XI – 1 XII 2017r. Referat: Modyfikacje przestrzeni miejskiej na przykładzie Placu Teatralnego w Toruniu. Dziedzictwo materialne i treści znaczeniowe.

dr hab. Dorota Kamińska-Jones, prof. UMK - 28-30 listopada 2018, "Art, Design & Society", The National Museum Institute (NMI) in collaboration with the Comité International d'Histoire de l'Art (CIHA), New Delhi, udział z referatem Art and Womanhood in Colonial Society—the Iconography of Women in the Service of Politics in the British Empire in India.

dr Małgorzata Geron - Międzynarodowa konferencja naukowa: Tarpukario Vilnius: dailės ir architektūros pavidalai 1919–1939 metais / Międzywojenne Wilno: kształty sztuki i architektury w latach 1919–1939 / Interwar Vilnius: Shapes of Art and Architecture in 1919–1939, Wilno 25.10. 2019, Organizator: Vilniaus dailės akademija (Akademia Sztuk Pięknych), referat: Dialogue of Modernity and Tradition in the Landscapes by Bronisław Jamontt from the 1920s,

dr hab. Katarzyna Kulpińska, prof. UMK - Międzynarodowa konferencja naukowa: Tarpukario Vilnius: dailės ir architektūros pavidalai 1919–1939 metais / Międzywojenne Wilno: kształty sztuki i architektury w latach 1919–1939 / Interwar Vilnius: Shapes of Art and Architecture in 1919–1939, Wilno 25.10. 2019, Organizator: Vilniaus dailės akademija (Akademia Sztuk Pięknych), referat: Gracjan Achrem-Achremowicz: Wilno print-maker, graphic designer, bibliophile and publisher,

dr Filip Pręgowski - The University of St Andrews Aesthetics Conference 2020, panel: Aesthetics and Text, referat: „Paintings to Read. Rauschenberg, Rosenquist, Salle, Brauntuch”, (konferencja odbyła się on-line), 2020.

Projekty badawcze, stypendia, zagraniczne wyjazdy naukowe

dr hab. Joanna Kucharzewska, prof. UMK -- Ukraina (Podole) - projekt badawczy zrealizowany w latach 2015-2018: Rezydencje na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej, finansowany przez Fundację Lanckorońskich,

dr hab Dorota Kamińska-Jones, prof. UMK, 2017 – wieloaspektowe badania sztuki w Indiach – ośrodki Goa, Majsur, Udupi, Kannur, Wajanad,

dr Filip Pręgowski - Kwerenda naukowa w The Hyman Kreitman Research Centre for the Tate Library and Archive, Tate Britain, Londyn (lipiec, sierpień 2019).

Działalność studentów

2016 - Student K [ ] ki wygłosił referat o twórczości Wassily Kandinsky'ego na seminarium Oddziału Warszawskiego Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata,

2017 - Konferencja naukowa „Krytyka artystyczna kobiet. Sztuka w perspektywie kobiecego doświadczenia XIX–XXI wieku” w Instytucie Sztuki PAN. W konferencji wzięła udział studentka Krytyki artystycznej A [ ], przedstawiając referat *Krytyka artystyczna Neli Samotyhowej na łamach czasopism „Bluszcz” i „Kobieta Współczesna”*,

2017 – 2019 studentka Iz [ ] k trzykrotnie zrealizowała autorski projekt „Artysta vs Kurator”, polegający na zainicjowaniu współpracy studentów kierunków artystycznych i teoretycznych na Wydziale Sztuk Pięknych UMK. Efektem projektu była wystawa prac wraz z przygotowanymi przez teoretyków tekstami krytycznymi, wspólne spotkanie (warsztaty/wykład) wystawa w galerii Forum na Wydziale Sztuk Pięknych UMK oraz katalog podsumowujący działanie,

2020 - Studentka Krytyki artystycznej M [ ] s w wyniku konkursu „Artysta vs Kurator” zrealizowanego w ramach współpracy koła Naukowego Studentów Krytyki Artystycznej i studencko-doktoranckiego koła naukowego post(ART) została kuratką wystawy „Punktualność” autorstwa P [ ] a w Galerii „Forum” na Wydziale Sztuk Pięknych,

2020 - Uruchomiona została strona internetowa krytyków sztuki „Teka Krytyka” (<https://knskaumk.wixsite.com/teka-krytyka>) oraz towarzyszący jej fanpage FB.,

2020 - Konferencja na temat sztuki współczesnej organizowana przez Fakultet Savremnih Umetnosti, Visoka škola strukovnih studija w Belgradzie. W konferencji (w trybie zdalnym) wzięła udział studentka II roku Krytyki artystycznej N [ ] n, przedstawiając referat pt. *How Natalia LL Made a Political Storm*.

1.3. Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy, roli i znaczenia interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie opracowania koncepcji kształcenia i jej doskonalenia

Kształcenie na kierunku Krytyka artystyczna uwzględnia potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy w zakresie działalności instytucji kultury, jak galerie sztuki, muzea, centra wystawowe, drukowane lub publikowane w internecie media o tematyce kulturalnej i artystycznej, instytucje edukacyjne, jak domy kultury oraz instytucje związane z rynkiem sztuki (domy aukcyjne). Na poziomie zasadniczym program studiów oraz określone umiejętności i kompetencje

społeczne, w które wyposażeni są absolwenci Krytyki artystycznej dotyczą pracy w zespole, porozumiewania się za pomocą różnych kanałów i technik komunikacyjnych, przygotowania projektów badawczych, artystycznych, wydawniczych. W praktyce te umiejętności i kompetencje potrzebne są w pracy w redakcji magazynów i internetowych portali artystycznych, przy organizacji wystaw, festiwali, konkursów artystycznych, a także warsztatów, paneli dyskusyjnych oraz spotkań promocyjnych i autorskich. Są także niezbędne do nawiązania kontaktu z widzami instytucji, prezentowania wystaw artystycznych i oprowadzania po nich publiczności oraz do przekazywania wiedzy osobom spoza profesjonalnego i instytucjonalnego świata sztuki. Tego typu zadania łącząc misję kulturalną, artystyczną i edukacyjną, realizowane są przez zdecydowaną większość instytucji kultury, w tym również te, które znajdują się w regionie.

Należy podkreślić, że w tworzeniu koncepcji programu studiów udział mieli nauczyciele akademicy należący do kadry dydaktycznej kierunku Krytyka artystyczna, związani wieloletnią współpracą z lokalnymi instytucjami artystycznymi. Do instytucji tych należą Galeria Sztuki „Wozownia” w Toruniu, gdzie dr hab. Małgorzata Jankowska, prof. ASP w ciągu kilkunastu ostatnich lat zrealizowała wiele projektów kuratorskich, jak „Laboratorium Sztuki”, projekty wystaw typu site-specific czy „PresentAKCJE”, poświęcone sztuce nowych mediów. W Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu pracownicy Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej, prof. dr hab. Jerzy Malinowski i dr Małgorzata Geron przy pomocy i współudziale innych instytucji, jak Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata zorganizowali wiele konferencji naukowych o międzynarodowym zasięgu, w tym między innymi cykl Konferencji Sztuki Nowoczesnej w Toruniu. Z Galerią „Forum” na Wydziale Sztuk Pięknych współpracowała dr hab. Katarzyna Kulpińska, prof. UMK i dr Małgorzata Geron, które do roku 2020 należały do jej Rady Programowej. Dr hab. Katarzyna Kulpińska, prof. UMK współpracowała też z Zespołem Szkół Plastycznych im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, będąc tam obserwatorem na maturach, ale także inicjując kontakty między szkołą a studentami Krytyki artystycznej, którzy prowadzili wykłady i warsztaty plastyczne dla uczniów. W CSW „Znaki Czasu” w Toruniu oraz w Galerii Sztuki „Wozownia” dr Filip Pręgowski wraz z absolwentką filozofii na UMK i popularyzatorką sztuki, Maliną Barcikowską zrealizowali wiele otwartych spotkań z krytykami, historykami sztuki i artystami w ramach cykli spotkań „wyOBRAZ sobie” (CSW) i „Wirówka” („Wozownia”). Dr hab. Joanna Kucharzewska, prof. UMK współpracowała też z biurami projektowymi, Miejskim Konserwatorem Zabytków i Kujawsko-Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, konsultując projekty adaptacji budynków zabytkowych w Toruniu i w regionie, kierując badaniami architektonicznymi, wydając opinie i ekspertyzy. Wszystkie te doświadczenia współpracy z lokalnym otoczeniem społeczno-gospodarczym miały wpływ na kształtowanie poszczególnych elementów programu studiów na kierunku Krytyka artystyczna i wykorzystywane są jako punkt odniesienia w kształceniu zawodowych kompetencji studentów.

1.4. Sylwetka absolwentów kierunku Krytyka artystyczna

Zgodnie z opisaną w **punkcie 1.1** misją kierunku Krytyka artystyczna, a także w odniesieniu do związku kształcenia z prowadzoną na uczelni działalnością naukową (**punkt 2.2**) i potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego (**punkt 2.3**) absolwenci kierunku powinni prezentować zaawansowaną wiedzę w obszarach związanych z dziedziną nauk o sztuce, jak historia sztuki poszczególnych okresów, regionów geograficznych i kultur świata, historia krytyki artystycznej, myśli o sztuce i doktryn artystycznych, metody analizy i interpretacji dzieł sztuki, aspekty techniczne i warsztatowe, dotyczące poszczególnych dyscyplin i mediów artystycznych, prawne aspekty sztuki, w tym ochrona własności intelektualnej, elementy psychologii sztuki oraz aspekty antropologiczne sztuki i tendencje współczesnej kultury wizualnej. Absolwenci powinni posługiwać się w sposób prawidłowy terminologią sztuk plastycznych i być świadomi powiązania nauk o sztuce z innymi dyscyplinami humanistycznymi. Ważnym elementem tej wiedzy jest także znajomość funkcjonowania instytucjonalnego świata sztuki i jego historycznych przeobrażeń. Wiedza ta powinna stanowić punkt wyjścia do jej dalszego rozwijania i uzupełniania przez absolwentów, zgodnie z przeświadczeniem, że pogłębianie kompetencji i gotowość do przyswajania nowych informacji jest ważną cechą wykształconego człowieka. Absolwenci kierunku Krytyka artystyczna powinni posiadać także umiejętności rozpoznawania i formułowania określonych problemów badawczych dotyczących sztuki i jej interpretacji, przy czym powinni umieć prezentować je również w formie wypowiedzi pisemnych, jak eseje, recenzje, krytyczne omówienia wystaw, dzieł sztuki i wydarzeń artystycznych. Warsztat pisarski stanowi także element w kształceniu umiejętności redagowania katalogów do wystaw artystycznych – ważnej części przygotowania zawodowego absolwentów. Istotnym czynnikiem kształtującym sylwetkę absolwenta kierunku jest również biegła znajomość języka angielskiego (lub innych języków obcych), dzięki której będą w stanie nawiązać zawodowe i naukowe kontakty międzynarodowe, aplikować do zagranicznych instytucji kultury, publikować w zagranicznych pismach artystycznych. Założeniem kierunku, opartego na interdyscyplinarności, promującego międzykulturowość, zrozumienie dla nowych idei społecznych i nowatorskich zjawisk w sztuce oraz przekazującego wartości dziedzictwa kultury, zarówno w wymiarze lokalnym, regionalnym, jak i globalnym jest wykształcenie absolwenta otwartego, dostrzegającego i rozumiejącego problemy etyczne współczesnego świata, w tym także kultury i sztuki, ale też świadomego nie tylko swojej wiedzy i kompetencji, lecz również ich niedostatków.

Absolwenci posiadający powyższą wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne powinni być wszechstronnie przygotowani do podjęcia pracy w zawodzie krytyka sztuki, pracy w redakcji

magazynu artystycznego, pracy w zespole kuratorskim galerii sztuki współczesnej lub muzeum, w instytucjach kultury i edukacji. Jednocześnie niektórzy absolwenci powinni umieć też podejmować wyzwania indywidualne i w miarę potrzeb oraz temperamentu realizować się jako krytycy lub kuratorzy w charakterze tzw. free-lancerów.

Informacje na temat aktywności zawodowej absolwentów Krytyki artystycznej wskazują, że realizacja powyższych założeń programu studiów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji pozwoliła części z nich znaleźć pracę w instytucjach kultury i realizować się w innych obszarach działalności krytyka sztuki (**zob. Kryterium 6., pkt 6.2.a.**).

1.5. Cechy wyróżniające koncepcję kształcenia na kierunku Krytyka artystyczna

Koncepcja kształcenia studentów Krytyki artystycznej, wypracowana w Katedrze Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej i stanowiąca podstawę ramowego programu studiów opiera się na sześciu zasadniczych założeniach, będących jej wyróżnikami. Stanowią one o unikalności oferty dydaktycznej, ale w założeniach mają także zapewnić integralność programu studiów, czyli logiczne powiązanie różnych obszarów wiedzy, umiejętności i kompetencji. Należą do nich:

– Powiązanie programu studiów w zakresie historii sztuki z programem w zakresie historii krytyki artystycznej i myśli o sztuce danego okresu. W ten sposób studenci poznają relacje pomiędzy sztuką, a towarzyszącą jej myślą teoretyczną formułowaną zarówno przez krytyków sztuki w esejach, opracowaniach, publicystyce, a dawniej w salonach, jak i przez artystów w manifestach i wypracowanych przez nich doktrynach artystycznych.

– Powiązanie programu nauczania w zakresie wielu przedmiotów (np. konwersatoriów dotyczących poszczególnych dyscyplin artystycznych lub artystycznych centrów świata) z dydaktycznymi wizytami w galeriach sztuki i muzeach. W ten sposób studenci poznają praktyczne aspekty dyscyplin artystycznych w relacji z problematyką kuratorstwa i wystawiennictwa.

– Wprowadzenie do programu studiów treści prezentujących sztukę i kulturę z perspektywy globalnej, co jest niezbędne we współczesnym świecie i buduje postawę otwarcia na dialog międzykulturowy.

– Wprowadzenie do poszczególnych przedmiotów elementów kształcenia warsztatu pisarskiego poprzez zadawanie studentom prac pisemnych w postaci recenzji, omówień, esejów krytycznych, dotyczących uzgodnionych z prowadzącymi dzieł sztuki, przykładów twórczości, lub wystaw artystycznych.

– Wprowadzanie interdyscyplinarnego modelu edukacji, łączącego różne obszary wiedzy, integrującego wiedzę humanistyczną z technicznymi i praktycznymi aspektami współczesnej sztuki (np. z technologią sztuki i problematyką warsztatową oraz z kwestiami ochrony własności intelektualnej).

– Powiązanie edukacji polegającej na przyswojeniu określonej wiedzy z koniecznością odbycia staży zawodowych w wybranych instytucjach kultury i sztuki, co służy przygotowaniu przyszłych krytyków sztuki do zawodu.

1.6. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się, z ukazaniem ich związku z koncepcją, poziomem oraz profilem studiów

Efekty kształcenia dla kierunku Krytyka artystyczna opracowano w sposób, który pozwala na zrealizowanie koncepcji kształcenia opisanej w punktach **2.1** i **2.1.a**. W związku z zaprezentowaną w punkcie **1.4**. sylwetką absolwenta można wyróżnić trzy podstawowe grupy efektów kształcenia wiążące się z określoną wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi. Są to:

Ogólna wiedza humanistyczna oraz wiedza z zakresu historii sztuki, historii krytyki artystycznej, myśli o sztuce i doktryn artystycznych:

K_W01 - Student ma ugruntowaną wiedzę o miejscu i znaczeniu nauk humanistycznych w systemie nauk oraz ich specyfice przedmiotowej i metodologicznej,

K_W03 - Student ma uporządkowaną wiedzę ogólną na poziomie podstawowym z zakresu historii sztuki europejskiej i pozaeuropejskiej od starożytności do czasów nowożytnych,

K_W04 - Student ma uporządkowaną szczegółową wiedzę w zakresie europejskiej sztuki nowoczesnej i współczesnej,

K_W05 - Student ma zaawansowaną wiedzę o stylach i epokach sztuki światowej (pozaeuropejskiej) oraz ich współczesnych interpretacjach,

K_W08 - Student zna dziedzictwo światowej (pozaeuropejskiej) myśli o sztuce i kierunki jej rozwoju,

K_W09 - Student ma ugruntowaną wiedzę o powiązaniach nauk o sztuce z innymi dyscyplinami humanistycznymi oraz działalnością artystyczną,

K_W10 - Student ma wiedzę o wierzeniach religijnych i systemach filozoficznych, które oddziałują na współczesną globalną sztukę i kulturę.

Przygotowanie do analizy i interpretacji dzieł sztuki, formułowanie problemów badawczych dotyczących sztuki, znajomość metodologii badań nad sztuką, formułowanie wypowiedzi pisemnych, znajomość aspektów warsztatowych, dotyczących poszczególnych mediów i dyscyplin artystycznych, znajomość fachowej terminologii w zakresie sztuk plastycznych, znajomość aspektów ochrony własności intelektualnej:

K_W02 - Student zna terminologię sztuk plastycznych (w tym także: techniki sztuk plastycznych), ikonografię sztuki europejskiej i pozaeuropejskiej,

K_W06 - Student ma uporządkowaną wiedzę na temat terminologii, teorii i metodologii badań w zakresie nauk o sztuce oraz estetyki,

K_W11 - Student zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji dzieł sztuki i problemów kultury wizualnej,

K_W12 - Student zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego w kontekście działalności krytyka artystycznego (m.in. przygotowania publikacji, wypowiedzi dla różnych mediów, organizacji wystaw, współpracy z instytucjami kultury i promowania sztuki),

K_W13 - Student ma świadomość kompleksowej natury języka oraz jego złożoności i historycznej zmienności jego znaczeń w kontekście historii sztuki i myśli o sztuce,

K_U01 - Student posiada umiejętność wyszukiwania i przetwarzania informacji na temat zjawisk kulturowych i artystycznych; selekcjonuje i użytkuje informacje ze źródeł tradycyjnych i elektronicznych,

K_U02 - Student formułuje, analizuje i interpretuje problemy badawcze oraz krytyczno-artystyczne kultury wizualnej,

K_U03 - Student umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze korzystając z tradycyjnych i nowoczesnych źródeł wiedzy, dokonywać oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie; potrafi planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole,

K_U04 - Student potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi (teorie sztuki nowoczesnej i współczesnej) i wykorzystuje tę umiejętność w sytuacjach profesjonalnych, wymagających opisu i oceny dzieła / działania / wydarzenia artystycznego,

K_U05 - Student na poziomie podstawowym rozpoznaje dzieło sztuki pod kątem materiału i techniki, datowania, określenia stylu i środowiska artystycznego, ze szczególnym uwzględnieniem sztuki nowoczesnej i współczesnej,

K_U06 - Student na poziomie podstawowym prowadzi wstępną analizę ikonograficzną oraz określa symboliczne treści i kulturowy kontekst dzieła sztuki, zwłaszcza nowoczesnej i współczesnej,

K_U07 - Student charakteryzuje dzieło sztuki nowoczesnej i współczesnej od strony formy artystycznej / oddziaływania artystycznego, krytycznie je analizuje i interpretuje, określając jego rolę w ewolucji sztuki,

K_U08 - Student potrafi merytorycznie argumentować i formułować wnioski z wykorzystaniem poglądów innych autorów w zakresie nauk o sztuce oraz dyscyplin artystycznych,

K_U10 - Student przygotowuje wypowiedzi pisemne (esej, recenzja) w języku polskim i angielskim z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych a także różnych źródeł,

K_U11 - Student ma podstawowy warsztat naukowy w zakresie krytycznego omówienia dzieła sztuki (nowoczesnej, współczesnej) i oceny działań artystycznych na różnych płaszczyznach,

K_U12 - Student ma podstawowe umiejętności w zakresie sporządzania recenzji wydarzeń artystycznych na potrzeby różnych mediów,

K_K01 - Student ma świadomość poziomu swej wiedzy, kompetencji i niedostatków, rozumie potrzebę ciągłego rozwoju naukowego i zawodowego.

Uczestnictwo życia instytucji kultury i sztuki i znajomość zasad ich funkcjonowania, praca w grupie, praca organizacyjna, komunikacja międzykulturowa, znajomość języka angielskiego:

K_W07 - Student ma zaawansowaną wiedzę na temat artystycznego dziedzictwa ludzkości oraz międzydyscyplinarnych, kulturowych aspektów dialogu między cywilizacjami świata,

K_W14 - Student ma wiedzę o międzynarodowych i krajowych instytucjach sztuki, kultury i nauki, programach badawczych i kulturalnych. Orientuje się we współczesnym życiu kulturalnym regionu, kraju, Europy i świata,

K_U09 - Student potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych, z historykami, filologami, historykami i krytykami sztuki oraz artystami w języku polskim i obcym, uczestnicząc w seminariach, konferencjach i plenerach,

K_U13 - Student posiada umiejętność prowadzenia dyskusji w języku polskim i języku angielskim na temat sztuki, zwłaszcza współczesnej,

K_U13 - Student posiada umiejętności językowe w zakresie języka angielskiego, zgodne z wymogami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego,

K_K02 - Student potrafi współdziałać i współpracować w grupie, przygotowującej i realizującej projekty badawcze, artystyczne i wydawnicze, wystawy i wydarzenia artystyczne,

K_K03 - Student potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji, określonego przez siebie lub innych, zadania badawczego lub artystycznego,

K_K04 - Student dostrzega i rozwiązuje problemy etyczne, związane z własną i cudzą działalnością oraz postawą społeczną, przestrzegając zasad etyki zawodowej,

K_K05 - Student posiada zrozumienie dla nowych idei społecznych i nowatorskich zjawisk w sztuce, kulturze oraz naukach humanistycznych,

K_K06 - Student posiada świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy,

K_K07 - Student posiada świadomość wartości, które do współczesności wnoszą światowe dziedzictwo kultury, obejmujące sztukę i kulturę artystyczną pozaeuropejską, mniejszości narodowych i religijnych,

K_K08 - Student czynnie uczestniczy w życiu kulturalnym, artystycznym i społecznym, śledząc bieżące wydarzenia (wystawy i festiwale, dzieła architektury współczesnej, dyskusje programowe, nowe książki o sztuce i z pokrewnych dyscyplin).

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 1:

Projektowanie sylwetki studenta kierunku Krytyka artystyczna

Przy tworzeniu programu nowego kierunku studiów istotne jest scharakteryzowanie grupy docelowej, do której skierowana jest oferta edukacyjna. W przypadku powstałego w 2012 roku kierunku Krytyka artystyczna zakładano, że kandydaci na studia będą rekrutowali się spośród osób o zainteresowaniach humanistycznych i artystycznych, posiadających podstawową wiedzę o historii sztuki, zainteresowanych bieżącym życiem artystycznym i kulturalnym w swoim regionie, odwiedzających przynajmniej od czasu do czasu wystawy i festiwale artystyczne, zainteresowanych także innymi formami kultury jak kino, teatr i muzyka oraz śledzących treści związane ze sztuką w mediach i internecie. Zakładano, że wśród potencjalnych studentów Krytyki artystycznej znajdą się tacy, którzy będąc otwartymi na wiedzę teoretyczną, jednocześnie dążą do zdobycia konkretnych kwalifikacji zawodowych. Przewidywano, że jedną z grup docelowych mogą stanowić studenci lub absolwenci innych kierunków studiów, pragnący uzupełnić swoje kompetencje zawodowe lub odkryć nowy, choć zapewne w jakimś stopniu pokrewny z dotychczasowym obszar zainteresowań. Zakładano, że wśród przyszłych studentów znajdzie się znacząca liczebnie grupa artystów; studentów kierunków artystycznych lub ich absolwentów, pragnących poznać tajniki swojej profesji niejako z drugiej, nieznannej dotąd strony.

Kilkuletnia praktyka pracy ze studentami pozwala obecnie zweryfikować te założenia. Przegląd składu osobowego wszystkich grup studentów od początku istnienia kierunku w 2012 roku wskazuje, że znaczna jego część, czyli około 40% studentów wybrało Krytykę artystyczną jako swój drugi kierunek studiów, co do pewnego stopnia potwierdziło wstępne przewidywania. W tej grupie byli

zarówno studenci studiów licencjackich na innych kierunkach, absolwenci studiów licencjackich i studenci innych kierunków na studiach magisterskich. Część osób w trakcie studiowania na kierunku Krytyka artystyczna złożyła egzaminy licencjackie lub magisterskie na swoich pierwotnych kierunkach. Nie sprawdziły się natomiast przewidywania dotyczące obecności artystów wśród studentów Krytyki artystycznej; w całym okresie istnienia kierunku studiowały na nim jedynie trzy osoby związane jednocześnie z kierunkami artystycznymi (Grafika i Malarstwo) oraz dwie związane z kierunkiem Konserwacja dzieł sztuki. Potwierdzeniem prognoz jest z kolei fakt, że wśród innych kierunków powtarzających się jako pierwotne kierunki studentów Krytyki artystycznej znalazło się sporo kierunków humanistycznych, jak Kulturoznawstwo, Historia sztuki, Socjologia, Filologia polska, Dziennikarstwo i komunikacja społeczna, Etnologia i antropologia kulturowa lub mających związek z określonymi przedmiotami programu studiów, jak pokrewny z historią architektury i krytyką architektoniczną kierunek Studia miejskie. Jednak wśród studentów Krytyki artystycznej znalazło się także sporo osób związanych z zupełnie odrębnymi kierunkami, jak Prawo, Administracja, Turystyka i rekreacja, Pedagogika specjalna, Wojskoznawstwo czy Materiały współczesnych technologii. Zdecydowana większość studentów deklaruje natomiast zainteresowanie bieżącym życiem artystycznym, a deklaracje te potwierdza ich udział w wydarzeniach artystycznych i chęć ich organizowania. Zdecydowana większość oczekuje także, że studia na kierunku Krytyka artystyczna zaowocują konkretnymi kwalifikacjami zawodowymi, choć jednocześnie często wyraża sceptycyzm, a przynajmniej pewną rezerwę wobec możliwości znalezienia po studiach pracy w pełni odpowiadającej ich wykształceniu.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Uwagi wstępne

Treści programowe kierunku Krytyka artystyczna rozłożone są w trzyletnim programie studiów licencjackich tak, aby kształcenie przebiegało w sposób uporządkowany i harmonijny, począwszy od przekazania wiedzy propedeutycznej i ogólnohumanistycznej, a zmierzając w stronę wiedzy specjalistycznej i kierunkowej. Treści programowe kierunku przekazywane są w pięciu formach kształcenia uniwersyteckiego: wykładu, ćwiczeń, konwersatorium, seminarium i lektoratu. Dodatkowo, po drugim roku studiów studenci odbywają staże (do 2018 roku ćwiczenia terenowe) w instytucjach kultury, jak muzea sztuki nowoczesnej i współczesnej, galerie sztuki, a także międzynarodowe festiwale sztuki, gdzie zdobywają umiejętności i kompetencje zawodowe.

Istotnym założeniem programu studiów jest, aby w formie kształcenia możliwie wysoki udział stanowiły ćwiczenia i konwersatoria, dające studentom szansę aktywnego uczestnictwa w zajęciach i uczące ich samodzielności w realizacji zadań badawczych. Aktywne uczestnictwo, wymiana myśli i argumentów, debata i polemika stanowią bowiem kluczowe wartości i formy komunikowania się dla profesji, jaką jest krytyka artystyczna. Ważnym elementem programu studiów jest kurs języka obcego, którego znajomość pozwala studentom na korzystanie z literatury obcojęzycznej, przygotowuje przyszłych absolwentów do nawiązywania kontaktów międzynarodowych i aktywności zawodowej za granicą.

W procesie kształcenia na kierunku Krytyka artystyczna zakłada się również wykorzystanie technik multimedialnych i jak najwyższy udział materiału ilustracyjnego, uzupełniającego przekazywane treści. Nauczaniu zdecydowanej większości przedmiotów towarzyszą zatem wyświetlane w salach prezentacje multimedialne oraz, gdy to potrzebne, prezentowanie materiałów dostępnych w internecie. W trybie nauczania zdalnego w okresie pandemii COVID-19 wypracowane wcześniej formuły multimedialnego uzupełnienia nauczania okazały się bardzo pomocne. Od marca 2020 roku prowadzący dysponują zaoferowanym przez Uniwersytet i Wydział Sztuk Pięknych zapleczem informatycznym, platformami do nauki zdalnej (MS Teams, Moodle, Big Blue Button), zaopatrzonymi w bogate oprogramowanie oraz wirtualną przestrzeń dyskową Google Workspace, gdzie studentom przekazywane są pliki, wykłady w formie nagrań dźwiękowych, skany lektur, prezentacje i filmy. Dodatkowo, zarówno studenci jak i prowadzący uzyskali dostęp do szkoleń w zakresie obsługi platform i programów oraz obsługi i udostępniania przestrzeni dyskowej, przeprowadzonych przez uczelnianych informatyków.

2.1. Dobór kluczowych treści kształcenia, w tym treści związanych z wynikami działalności naukowej uczelni w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek

Kierunek Krytyka artystyczna należy do obszaru kształcenia w zakresie nauk humanistycznych, w dyscyplinie nauk o sztuce. Jako kierunek studiów Krytyka artystyczna występuje wyłącznie w ofercie Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, co potwierdzają dane z repozytorium danych o polskiej nauce i szkolnictwie wyższym POLON (zob. <https://studia.gov.pl/wyberz-studia/pages/search/index>). Przedmiotem 3-letnich studiów licencjackich są zarówno dzieła sztuki, określane jako intelektualne wytwory ludzkiej myśli i pracy (w aspektach artystycznym, koncepcyjnym i technicznym), jak i poglądy na dzieła sztuki, myśl o sztuce, analizy jej kulturowej i społecznej roli, interpretowanie sztuki jako wyrazu wielości kulturowych tradycji świata i dialogu międzykulturowego.

Uruchamiając w 2012 roku Krytykę artystyczną zespół Zakładu Historii Sztuki Nowoczesnej (obecnie Katedra Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej) dążył do uzupełnienia oferty studiów w zakresie nauk o sztuce obecnej na polskich uczelniach wyższych o przedmioty i zagadnienia z obszaru myśli o sztuce, krytycznych koncepcji interpretacji sztuki, kuratorstwa sztuki współczesnej, wiedzy z zakresu współczesnego życia artystycznego oraz wiedzy dotyczącej sztuki i kultury pozaeuropejskiej. Krytyka artystyczna występuje między innymi jako moduł specjalizacyjny lub specjalność w ramach studiów II stopnia na kierunku Historia sztuki na Uniwersytecie Adama Mickiewicza, Uniwersytecie Łódzkim czy na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych na Akademii Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu. Przedmioty poruszające zagadnienia historii krytyki artystycznej i myśli o sztuce, czy problematykę współczesnej krytyki artystycznej występują zaś w programie studiów na kilku polskich uczelniach wyższych, między innymi na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, Uniwersytecie Warszawskim, Uniwersytecie Jagiellońskim. Jako kierunek studiów Krytyka artystyczna występuje jednak wyłącznie w ofercie Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

Program studiów posiada interdyscyplinarny i międzykulturowy charakter, przez co należy zaliczyć go do unikatowych. Program pozwala także realizować koncepcje kształcenia specjalistycznego. W jego zakres wchodzi dyscypliny przygotowujące studentów zarówno do badań i interpretacji twórczości artystycznej, jak i związane z historią sztuki, wiedzą na temat poszczególnych dyscyplin artystycznych, estetyką i psychologią sztuki. Istotą programu kierunkowego są więc przedmioty z dziedziny nauk humanistycznych należące do dyscypliny nauki o sztuce. Obejmują one następujące wiodące obszary wiedzy:

Historia sztuki (dzieje sztuki polskiej, europejskiej i pozaeuropejskiej ze szczególnym uwzględnieniem sztuki XIX-XXI wieku, w tym, prócz mediów tradycyjnych, jak architektura, grafika,

malarstwo i rzeźba, także fotografii, filmu eksperymentalnego, sztuki nowych mediów, designu i projektowania graficznego, wizualnej kultury popularnej);

Badania naukowe pracowników powiązane z tymi treściami kształcenia: dorobek dr hab. Joanny Kucharzewskiej prof. UMK, dr hab. Doroty Kamińskiej-Jones, prof. UMK, prof. dra hab. Jerzego Malinowskiego, dr hab. Katarzyny Kulpińskiej, prof. UMK, dr hab. Małgorzaty Jankowskiej, prof. ASP, dr Małgorzaty Geron, dra hab. Piotra Bireckiego, dra Filipa Pręgowskiego, dr Haliny Turskiej, dr Magdaleny Maciudzińskiej-Kamczyckiej, dr Joanny Zaremby-Penk (zob. **Zał. Nr 4.01**)

Historia krytyki artystycznej i myśli o sztuce (dzieje krytyki artystycznej, analiza dyskursu artystycznego, doktryn i manifestów artystycznych towarzyszących sztuce polskiej, europejskiej i pozaeuropejskiej od końca XVIII wieku do współczesności);

Badania naukowe pracowników powiązane z tymi treściami kształcenia: dorobek prof. dra hab. Jerzego Malinowskiego, dr hab. Kingi Kaśkiewicz, prof. UMK, dr Małgorzaty Geron, dra Filipa Pręgowskiego (zob. **Zał. Nr 4.01**).

Teoria sztuki, metodologia historii sztuki oraz ikonografia sztuki (zagadnienia z zakresu sposobów analizy formy i treści artystycznej, recepcji sztuki, pojęcia i terminy stosowane w historii sztuki);

Badania naukowe pracowników powiązane z tymi treściami kształcenia: dorobek dr hab. Joanny Kucharzewskiej prof. UMK, dr hab. Doroty Kamińskiej-Jones, prof. UMK, prof. dra hab. Jerzego Malinowskiego, dr hab. Katarzyny Kulpińskiej, prof. UMK, dr hab. Małgorzaty Jankowskiej, prof. ASP, dr Małgorzaty Geron, dra Filipa Pręgowskiego (zob. **Zał. Nr 4.01**)

Filozofia i estetyka (historia filozofii od starożytności do czasów współczesnych, zagadnienia estetyki);

Badania naukowe pracowników powiązane z tymi treściami kształcenia: dorobek dr hab. Kingi Kaśkiewicz, prof. UMK, dra hab. Krzysztofa Wawrzonkowskiego, prof. UMK (zob. **Zał. Nr 4.01**)

Antropologia kultury (zagadnienia z zakresu antropologii kultury i sztuki od XIX do XX wieku, zagadnienia współczesnego życia artystycznego i działania instytucji artystycznych i artystycznych centrów sztuki, studia genderowe);

Badania naukowe pracowników powiązane z tymi treściami kształcenia: dorobek dra hab. Marcina Jaworskiego, prof. UMK, dr hab. Doroty Kamińskiej-Jones, prof. UMK, dr hab. Małgorzaty Jankowskiej, prof. ASP, dra Filipa Pręgowskiego (zob. **zał. Nr 4.01**).

Psychologia sztuki (psychologia procesu twórczego, psychoanaliza twórczości artystycznej, psychologiczne aspekty percepcji, psychologiczna analiza formy plastycznej);

Badania naukowe pracowników powiązane z tymi treściami kształcenia: dorobek dr Bernadety Didkowskiej, dr Dominiki Łowkajtis (zob. **zał. Nr 4.01**).

Techniczne, technologiczne, materiałoznawcze i prawne aspekty sztuki (analiza technik i technologii artystycznych, zagadnienia ochrony własności intelektualnej).

Badania naukowe pracowników powiązane z tymi treściami kształcenia: dorobek dra hab. Mirosława Wachowiaka, prof. UMK, dra hab. Macieja Siwickiego, prof. UMK (zob. **Zał. Nr 4.01**)

Istotnym elementem programu studiów jest obecność pozycji obcojęzycznych (głównie w języku angielskim) w literaturze poszczególnych przedmiotów. W ramach wybranych przedmiotów studenci przygotowują referaty w oparciu o obcojęzyczne materiały z literatury i Internetu (np. ze stron internetowych światowych galerii sztuki współczesnej).

W ofercie dydaktycznej kierunku położono także nacisk na kształcenie warsztatu pisarskiego (poprzez zadawanie prac pisemnych w formie esejów, omówień i recenzji w ramach różnych przedmiotów), co stanowi istotny element większości ścieżek zawodowych przyszłych absolwentów i przygotowuje studentów do roli aktywnego i kompetentnego komentatora bieżących wydarzeń artystycznych i kulturalnych. W ramach kierunku studenci odbywali też ćwiczenia terenowe (a obecnie odbywają staże zawodowe) w instytucjach sztuki współczesnej, przygotowujące do indywidualnie wybranej ścieżki zawodowej. (zob. **Kryterium 2, pkt. 2.7.; Kryterium 6, pkt. 6.1.**)

Program kształcenia pozwala na zdobycie zawodowego doświadczenia już w trakcie trwania studiów, co w przyszłości może przełożyć się na możliwość znalezienia pracy. Przykładem mogą być tu doświadczenia zdobyte w przygotowywaniu i redagowaniu artykułów i recenzji do miesięcznika internetowego „Menażeria” wydawanego przez toruńskie Stowarzyszenie Kulturalno-Artystyczne „Megafon”, realizacja wystaw inicjujących kontakty krytyków z artystami z cyklu „Artysta vs Kurator” w Galerii sztuki „Forum” działającej na Wydziale Sztuk Pięknych oraz dokumentowanie bieżącego życia artystycznego na łamach strony internetowej „Teki Krytyka”, założonej przez studentów kierunku. Dzięki obecności na Wydziale Sztuk Pięknych kilku kierunków artystycznych (Malarstwo, Grafika, Sztuka mediów i edukacja wizualna) studenci Krytyki artystycznej mają możliwość poznawania dorobku twórczego swoich kolegów w bezpośrednim kontakcie, wymiany myśli oraz bezcennych interakcji na polu artysta-krytyk sztuki.

2.1.a. Powiązanie treści kształcenia z kierunkowymi efektami uczenia się

Studenci poznają warsztat krytyka artystycznego poprzez porównawczą analizę dzieł sztuki i tekstów – manifestów artystycznych, artykułów i recenzji krytycznych, dzieł estetyków, teoretyków i historyków sztuki od końca XVIII wieku, kiedy ukształtowały się podstawy europejskiej krytyki artystycznej, do współczesności. Poznają także ewolucję specjalistycznego języka krytyki, dylematy i kontrowersje związane z krytyką artystyczną, kształtowanie terminologii, metody analizy i

interpretacji dzieł sztuki, strategii krytyków sztuki oraz technik pisarskich, dzięki którym tekst krytyczno-artystyczny może uzyskać walory literackie. Studenci otrzymują również wiedzę z zakresu funkcjonowania dawnych i współczesnych instytucji artystycznych w Polsce i na świecie oraz strategii muzealnych i kuratorskich, poznają aspekty współczesnego życia artystycznego (metody pracy współczesnych artystów, polskie i międzynarodowe konkursy i wystawy sztuki, nagrody artystyczne). Oferta edukacyjna kierunku rozszerza program tradycyjnej europocentrycznej historii sztuki o sztukę i refleksję artystyczną pozaeuropejskich kultur – konieczną w warsztacie współczesnego krytyka w epoce globalizacji i nowych środków przekazu (telewizja, Internet).

Program studiów obejmuje podstawy humanistycznego wykształcenia krytyka sztuki – szeroki zakres historii sztuki oraz historii myśli o sztuce i krytyki artystycznej uzupełnione o wstępne specjalistyczne konwersatoria i proseminaria. Wiedza oferowana w ramach tych przedmiotów kształtuje postawę studenta w stosunku do sztuki i towarzyszącej jej refleksji teoretycznej, buduje jego umiejętności i kompetencje zawodowe. Program studiów konstruowano z myślą o absolwentach posiadających podstawową wiedzę humanistyczną w zakresie nauk o sztuce, która dzięki poszerzeniu, usystematyzowaniu i ugruntowaniu w toku studiów pozwala na dokonywanie samodzielnych, kompetentnych ocen, interpretacji i analiz sztuki współczesnej w mowie i piśmie, przygotowanie programów i scenariuszy wystaw sztuki współczesnej w oparciu o współpracę z artystami i instytucjami, organizowanie festiwali sztuki, konkursów artystycznych, nawiązywanie kontaktów międzynarodowych i uczestnictwo w dyskusjach, panelach i konferencjach dotyczących zagadnień współczesnej sztuki i krytyki artystycznej oraz ich zaplecza instytucjonalnego. Założeniem programu jest także zbudowanie umiejętności samodzielnego rozwijania wiedzy i podnoszenia kompetencji w ramach przyszłej praktyki zawodowej, zdolności merytorycznej argumentacji własnych przekonań i poglądów estetycznych oraz formułowania wniosków z wykorzystaniem poglądów innych autorów, a także zdolność porozumiewania się z wykorzystaniem różnych mediów, kanałów i technik komunikacji.

Program zakłada, że absolwenci kierunku Krytyka artystyczna będą świadomi własnej wiedzy i kompetencji społecznych, ale będą także zdolni do współpracy w grupie oraz, że będą dostrzegali możliwe problemy etyczne związane z oddziaływaniem współczesnej sztuki, będą rozumieć społeczną misję sztuki współczesnej, zasady wolności wypowiedzi artystycznej i teoretycznej, a także czuli odpowiedzialność za zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym ukierunkowaniem na dobra kultury współczesnej.

Kandydaci na studia na kierunku Krytyka artystyczna powinni wykazywać się wszechstronnymi zainteresowaniami w dziedzinie nauk humanistycznych. Ważne jest, aby byli gotowi do podjęcia nie tylko pracy indywidualnej, ale też w grupie i byli otwarci na różnorodne wyzwania (jak na przykład współpraca z artystami, udział w dyskusjach i panelach). Wśród umiejętności technicznych i

specjalistycznych przydatna jest edycja tekstów, przygotowywanie reprodukcji do publikacji, redakcja blogów i stron internetowych. Przede wszystkim jednak premiowane jest twórcze myślenie.

W procesie kształcenia dokłada się wszelkich starań, by zapewnić studentom dobre warunki pracy, dostęp do najnowszej wiedzy, metodologii i infrastruktury, choć nie zawsze jest to możliwe ze względów logistycznych i finansowych. Paradoksalnie – pewne niedobory pozwalają jednak wyzwolić w studentach kreatywne myślenie i ostatecznie kształtują umiejętności radzenia sobie z różnymi niestandardowymi wyzwaniami.

Absolwenci kierunku przygotowani są do zawodu krytyka sztuki, redaktora magazynu bądź wydawnictwa artystycznego (w Klasyfikacji zawodów i specjalności oraz według Międzynarodowego Standardu Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 zawód krytyka artystycznego powiązany jest z grupą Dziennikarze /Journalists), kuratora wystaw sztuki współczesnej i kolekcji dzieł sztuki, pracownika muzeum i galerii sztuki współczesnej, pracownika ośrodka dokumentacji sztuki, pracownika domu aukcyjnego.

O możliwościach, jakie kierunek Krytyka artystyczna oferuje studentom oraz późniejszym absolwentom świadczy ich reprezentacja w instytucjach kultury – np. w Muzeum im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszcy, w krakowskim Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAK, w Muzeum Piśmiennictwa i Drukarni w Grębocinie, a także w departamentach kultury w urzędach miejskich i wojewódzkich. Pozostając w kontakcie z macierzystym Wydziałem absolwenci dzielą się cennymi uwagami, co pozwala Radzie programowej kierunku w sposób autokrytyczny modyfikować i udoskonalać model kształcenia w aspekcie programu, a także kłaść nacisk na określone efekty kształcenia, z uwzględnieniem różnorodnych oczekiwań pracodawców.

Treści programowe kierunku Krytyka artystyczna ujęte są w Programie ramowym studiów. Pierwotny program ramowy, znajdujący się w *Załączniku nr 2 do wniosku o utworzenie studiów z 2012 roku* (umieszczony na stronie internetowej Wydziału Sztuk Pięknych w zakładce Student / Studia stacjonarne / Ramowe plany studiów pod adresem <https://art.umk.pl/panel/wp-content/uploads/St.-I.pdf>) poddany został modyfikacjom począwszy od roku akademickiego 2019/2020. Zmianom uległa punktacja ECTS niektórych przedmiotów, określająca całkowity nakład pracy studenta i godzinowy udział części przedmiotów w całym planie. Nowy plan ramowy znajduje się w *Załączniku nr 3 do uchwały nr 5 Senatu UMK z dnia 5 lutego 2010 roku* i umieszczony jest na stronie internetowej Wydziału Sztuk Pięknych w zakładce Student / Studia stacjonarne / Ramowe plany studiów pod adresem <https://art.umk.pl/student/programy-studiow/plany-ramowe-studiow-institut-zabytkoznawstwa-i-konserwatorstwa/>) – **(zał. Nr 1 Wykaz materiałów uzupełniających)**.

Treści programowe w planie ramowym studiów kierunku Krytyka artystyczna podzielone są na trzy zasadnicze grupy przedmiotów (Grupa przedmiotów z zakresu filozofii, Grupa przedmiotów z zakresu nauk o sztuce uwzględniająca historię sztuki i Grupa przedmiotów kierunkowych, w tym konwersatoria i proseminaria) oraz: Wykłady do wyboru z oferty UMK (o określonej minimalnej liczbie punktów ECTS), Staż zawodowy, Przedmioty przygotowujące do napisania pracy dyplomowej i obrony egzaminu dyplomowego (seminaria licencjackie), a także Lektorat z języka obcego nowożytnego i Wychowanie fizyczne.

Do **Grupy przedmiotów z zakresu filozofii** należą przedmioty przekazujące ogólną, uporządkowaną chronologicznie wiedzę z zakresu historii filozofii od starożytności do współczesności i wybrane, uporządkowane problemowo zagadnienia estetyki filozoficznej. Założeniem tej grupy przedmiotów jest przekazanie wiedzy o głównych nurtach i kierunkach filozofii w relacji do wybranych wydarzeń z historii powszechnej, zapoznanie studentów z podstawową terminologią z zakresu filozofii i estetyki, periodyzacją i systematyką filozoficzną. Przedmioty te mają na celu uświadomienie studentom zakresu, różnorodności i złożoności nauk humanistycznych oraz znaczenie filozofii w ich powstaniu i ukształtowaniu się. Są to:

Historia filozofii,

Estetyka.

Do **Grupy przedmiotów z zakresu nauk o sztuce uwzględniającej historię sztuki** należą przedmioty prezentujące wiedzę z historii sztuki poszczególnych okresów historycznych i regionów świata oraz te, które realizują międzykulturową misję kierunku i oferują globalne spojrzenie na rozwój kultury i sztuki. Przedmioty te mają na celu zdobycie przez studentów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, wynikających z humanistycznego charakteru kierunku Krytyka artystyczna i jego nakierowania na refleksję krytyczno-artystyczną. Założeniem całej grupy przedmiotów jest między innymi ugruntowanie wiedzy na poziomie zaawansowanym z zakresu historii sztuki europejskiej i pozaeuropejskiej od starożytności do wieku XX, przekazanie wiedzy o wierzeniach religijnych i systemach filozoficznych, które oddziałują na współczesną globalną sztukę i kulturę. Ponadto studenci w ramach powyższej grupy przedmiotów zyskują świadomość własnej wiedzy, kompetencji i ich niedostatków oraz rozumieją potrzebę ciągłego rozwoju naukowego i badawczego. Należą do nich:

Historia sztuki Europy (w tym polskiej) do XVIII wieku,

Religie i ikonografia sztuki pozaeuropejskiej (Azji),

Historia sztuki Azji (Sztuka w aspekcie dialogu międzykulturowego),

Historia sztuki Europy (w tym polskiej) i Ameryki Północnej od końca XVIII wieku do 1945 roku,
Historia sztuki współczesnej.

Do Grupy przedmiotów kierunkowych z włączeniem konwersatoriów i seminariów należą przedmioty niezbędne w kształceniu specjalistycznej wiedzy studentów i późniejszych absolwentów Krytyki artystycznej. Specyfika tej grupy przedmiotów polega na połączeniu wiodących obszarów wiedzy zaliczających się do dyscypliny nauki o sztuce, jak historia krytyki artystycznej i myśli o sztuce, teoria sztuki, metodologia historii sztuki oraz ikonografia antropologia kultury, psychologia sztuki, sztuka w ujęciu feministycznym i gender, specyfika sztuki określonych obszarów kulturowych i grup etnicznych, sztuka historycznych awangard, sztuka nowych mediów oraz techniczne, technologiczne, materiałoznawcze i prawne aspekty sztuki. Są to:

Wstęp do krytyki artystycznej,
Dzieło sztuki współczesnej w aspekcie techniki artystycznej,
Malarstwo XIX – XXI wieku,
Rzeźba XIX – XXI wieku,
Architektura XIX – XXI wieku,
Grafika artystyczna XIX – XXI wieku,
Artystyczne centra świata
Historia krytyki artystycznej i myśli o sztuce,
Metody analizy krytyki artystycznej i myśli o sztuce,
Psychologia sztuki,
Nowe media,
Problemy formy plastycznej,
Sztuka mniejszości narodowych,
Awangarda - plastyka a inne dziedziny sztuki
Feminizm i gender,
Krytyka architektoniczna,
Kultura wizualne XX-XXI wieku
Krytyka sztuk wizualnych,
Antropologia kultury i sztuki,
Ochrona własności intelektualnej,
Sztuka Islamu,
Sztuka w telewizji i internecie,
Współczesne życie artystyczne,

**Sztuka Ameryki prekolumbijskiej,
Sztuka azjatyckiego modernizmu,
Plakat i projektowanie graficzne,
Scenografia i plastyka teatralna.**

Przedmioty te mają na celu zdobycie przez studentów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych ściśle odpowiadających specyfice zawodu krytyka sztuki, kuratora sztuki, pracownika instytucji artystycznych i popularyzatora sztuki. Oferują one treści nakierowujące na określone, specyficzne ścieżki zawodowe i proponujące kierunki specjalizacji zawodowej absolwentów. Ich założeniem jest ugruntowanie wiedzy studentów w zakresie terminologii sztuk plastycznych, ikonografii sztuki europejskiej i pozaeuropejskiej, ugruntowanie wiedzy (szczegółowej i zaawansowanej) w zakresie europejskiej sztuki nowoczesnej i współczesnej, wiedzy o stylach i epokach sztuki światowej, wiedzy na temat metodologii badań w zakresie nauk o sztuce i umiejętności jej właściwego zastosowania, znajomości dziedzictwa światowej (w tym pozaeuropejskiej) krytyki artystycznej i myśli o sztuce, wiedzy w zakresie interpretacji dzieł sztuki, świadomości kompleksowej natury języka oraz jego złożoności i historycznej zmienności w kontekście krytyki artystycznej i myśli o sztuce, wiedzy o polskich i międzynarodowych instytucjach sztuki, wiedzy na temat powiązania nauk o sztuce z innymi dyscyplinami humanistycznymi oraz znajomości i zrozumienia dla zagadnień ochrony własności intelektualnej. Założeniem dydaktycznym w odniesieniu do tej grupy przedmiotów jest także wykształcenie wśród studentów umiejętności wyszukiwania i przetwarzania informacji na temat zjawisk kulturowych i artystycznych, formułowania, analizowania i interpretowania problemów badawczych, krytycznego posługiwania się teoriami sztuki nowoczesnej i współczesnej, rozpoznawania dzieła pod kątem materiału, techniki, datowania, stylu i środowiska artystycznego, charakteryzowania dzieła sztuki pod kątem formy artystycznej, merytorycznego argumentowania i formułowania wniosków z wykorzystaniem poglądów innych autorów w zakresie nauk o sztuce, porozumiewania się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych z historykami sztuki, krytykami sztuki i artystami, przygotowywania wypowiedzi pisemnych (esejów, recenzji) w języku polskim i angielskim na temat sztuki współczesnej z wykorzystaniem poprawnego aparatu metodologicznego, umiejętności prowadzenia dyskusji w języku polskim i angielskim na temat sztuki współczesnej. Student jest też przygotowany do współdziałania i współpracy w grupie przygotowującej i realizującej projekty badawcze, artystyczne, wydawnicze, wystawy i wydarzenia artystyczne. Potrafi odpowiednio określać priorytety służące realizacji określonego zadania badawczego lub artystycznego, dostrzegać i rozwiązywać problemy etyczne, związane z własną i cudzą działalnością, rozumieć nowe idee społeczne i nowatorskie zjawiska w sztuce, mieć świadomość odpowiedzialności za zachowanie

dziedzictwa kulturowego regionu, kraju i Europy, być świadomym wartości, które do współczesności wnosi światowe dziedzictwo kultury i czynnie uczestniczyć w życiu kulturalnym, artystycznym i społecznym.

Wykład do wyboru z oferty UMK

Studenci Krytyki artystycznej zobowiązani są do wyboru trzech wykładów z oferty ogólnouniwersyteckiej UMK (każdy w wymiarze 30 godzin); jednego na IV semestrze studiów (posiadającego liczbę punktów ECTS nie mniejszą niż 2) oraz dwóch na V semestrze studiów (posiadających liczbę punktów ECTS nie mniejszą niż 2 i 3). Studenci mogą wybrać z oferty zajęć prowadzonych w języku polskim (zestawienie zbiorcze takich zajęć znajduje się na stronie internetowej UMK w zakładce Studenci / Zajęcia ogólnouniwersyteckie pod adresem <https://www.umk.pl/studenci/zajecia-ogolnouniwersyteckie/ZO-P-2020-2021.pdf>) albo prowadzonych w języku obcym, w zdecydowanej większości przypadków angielskim (zestawienie zbiorcze takich zajęć znajduje się na stronie internetowej UMK w zakładce Studenci / Zajęcia ogólnouniwersyteckie pod adresem <https://www.umk.pl/studenci/zajecia-ogolnouniwersyteckie/ZO-O-2020-2021.pdf>).

Staż zawodowy (wcześniej ćwiczenia terenowe)

Studenci Krytyki artystycznej zobowiązani są do odbycia stażu zawodowego (do 2018 roku ćwiczeń terenowych po IV semestrze studiów w wymiarze 100 godzin).

Przedmioty przygotowujące do napisania pracy dyplomowej i obrony egzaminu dyplomowego (seminaria licencjackie).

Seminaria licencjackie odbywają się na V i VI semestrze studiów w łącznej liczbie 60 godzin i prowadzone są w formie indywidualnej pracy ze studentami. Semina licencjackie przygotowują studentów do napisania samodzielnej i poprawnej pod względem merytorycznym, metodologicznym, bibliograficznym i językowym pracy licencjackiej, stanowiącej nowe ujęcie problemu badawczego i powiązanej z badaniami naukowymi prowadzonymi przez pracowników Katedry.

Lektoraty z języka obcego nowożytnego

Lektoraty prowadzone są przez Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych; studenci mogą wybrać kursy języka angielskiego, niemieckiego, rosyjskiego lub francuskiego. Aby zweryfikować poziom znajomości języka studenci I roku studiów rozwiązują test diagnostyczny dostępny na platformie Moodle. Studenci krytyki artystycznej zobowiązani są do odbycia kursów

językowych na III i IV semestrze studiów w łącznej liczbie 120 godzin. Informacje dotyczące poszczególnych kursów językowych, poziomów biegłości językowej i zapisów znajdują się na stronie internetowej UMK w zakładce Studenci / Nauka języków / Studium, pod adresem: <https://spnjo.umk.pl/studium/>.

Wychowanie fizyczne

Studenci Krytyki artystycznej zobowiązani są do wyboru zajęć wychowania fizycznego z oferty UMK, która dostępna jest na stronie internetowej UMK w zakładce Studenci / Zajęcia wychowania fizycznego, sport na UMK. Pod tym adresem znajdują się też linki do rejestracji na poszczególne zajęcia w systemie USOS. W trakcie III i IV roku studiów studenci odbywają łącznie 60 godzin zajęć. Informacje dotyczące poszczególnych kursów językowych, poziomów biegłości językowej i zapisów znajdują się na stronie internetowej UMK w zakładce Studenci / Sport / Zajęcia wychowania fizycznego, pod adresem: <https://www.umk.pl/studenci/wf/>.

2.2. Dobór metod kształcenia i ich cech wyróżniających

Zajęcia w formie wykładów oferują podawcze metody kształcenia; przykładowo, w ramach wykładu Historia krytyki artystycznej dla studentów drugiego roku, na pierwszych zajęciach prezentowany jest zakres tematyczny, ogólna bibliografia przedmiotu, sposób zaliczenia i harmonogram poszczególnych zajęć. W trakcie kolejnych zajęć obejmujących zagadnienia krytyki artystycznej i myśli o sztuce w okresie od początków modernizmu do współczesności prezentowane są najważniejsze kierunki i nurty artystyczne modernizmu, a następnie postmodernistycznego przełomu, ze wskazaniem kluczowych artystów i charakterystyką ich twórczości. Na tym tle prezentowane są sylwetki krytyków, pisarzy i poetów związanych z danym nurtem czy okresem modernizmu, ze wskazaniem najważniejszych cech ich dorobku z zakresu krytyki artystycznej, a także omawiane i cytowane są fragmenty tekstów. Wykładom towarzyszą prezentacje, w ramach których przedstawiane są reprodukcje dzieł, sylwetki i krótkie biogramy artystów i krytyków, syntetyczne definicje najważniejszych pojęć oraz, co bardzo istotne, wszystkie adresy bibliograficzne do poszczególnych tekstów omawianych na wykładzie, z zaleceniem zapoznania się z nimi.

Priorytetem **ćwiczeń i konwersatoriów** jest natomiast aktywizacja studentów, stworzenie warunków do samodzielnej i grupowej pracy intelektualnej i, co niezwykle istotne, inicjowanie dyskusji, wymiany poglądów i wyjaśniania wątpliwości oraz zachęcanie studentów do zgłaszania odrębnego zdania. Przykładowo, w towarzyszących wykładowi Historia krytyki artystycznej ćwiczeniach rola prowadzącego ogranicza się do krótkiego wstępu wprowadzającego do tematyki danych zajęć i ogólnej charakterystyki omawianych w kontekście określonych nurtów sztuki

modernizmu tekstów krytycznych. Ponieważ teksty zostały wcześniej udostępnione studentom w wersji zdigitalizowanej, w trakcie ćwiczeń są oni z nimi zaznajomieni, a ich zadaniem jest wspólne omówienie i interpretacja, zastanowienie się nad stylistycznymi cechami języka oraz porównanie ich do stylistyki współczesnej krytyki artystycznej. Wykładowca pełni rolę moderatora, zadającego pytania dotyczące tekstów, a także przedstawia reprodukcje dzieł oraz sylwetki artystów i krytyków w ramach prezentacji.

W przypadku przedmiotu Metody analizy krytyki artystycznej, prowadzonego w formie konwersatorium dla studentów pierwszego roku Krytyki artystycznej wykładowca na pierwszych zajęciach przedstawia zakres zagadnień, literaturę przedmiotu, harmonogram poszczególnych zajęć oraz wskazuje teksty, których znajomość będzie wymagana od studentów na potrzeby określonych zajęć. W trakcie kolejnych spotkań wykładowca przedstawia wybrane koncepcje kultury i teorie sztuki, które stworzyły kanony opisu dzieła sztuki, jak ikonografia i ikonologia, i wpłynęły w XX wieku na metody interpretacji dzieł sztuki lub w istotny sposób naznaczyły dyskurs artystyczny, jak psychoanaliza, estetyka recepcji, antropologia obrazu, intertekstualność, marksizm, feminizm. W trakcie zajęć wykładowca przedstawia poszczególne perspektywy interpretacji dzieła sztuki na określonych przykładach przygotowanych w prezentacji. Następnie włącza studentów do wspólnego omówienia prezentowanych dzieł w oparciu i z wykorzystaniem wcześniej czytanych tekstów. W ramach przedmiotu studenci zobowiązani są także do przygotowania eseju opisującego i interpretującego dzieła sztuki XX wieku wybrane z listy zaproponowanej przez prowadzącego z uwzględnieniem znajomości teorii i metod interpretacji omawianych i ćwiczonych na zajęciach.

2.3. Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość mogą odbywać się na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w trzech formach: całkowicie zdalnej, w formie zajęć komplementarnych (prowadzonych częściowo w formie zdalnej, częściowo zaś stacjonarnej) oraz zajęć wspomaganych (prowadzonych całościowo w formie stacjonarnej, wspomaganych jednak metodami kształcenia na odległość). Do narzędzia kształcenia zdalnego wykorzystywanego na Uniwersytecie od kilku lat należy platforma Moodle, oferująca szeroki zakres technik i narzędzi dydaktycznych. Umożliwiała ona przygotowywanie kursów zdalnych, testów oraz udostępnianie studentom materiałów dydaktycznych. Powszechną metodą przekazywania materiałów dydaktycznych studentom jest także przesyłanie ich za pomocą poczty U-Mail. Za pomocą poczty U-Mail odbywa się też zwykle wymiana prac pisemnych, wysyłanych prowadzącym przez studentów, a następnie odsyłanych przez prowadzących z ich komentarzami i uwagami. Jeśli użycie poczty

uniwersyteckiej do przekazywania materiałów i prac zaliczeniowych było do czasu pandemii COVID-19 normą, platformę Moodle stosowali tylko niektórzy prowadzący.

Od marca 2020 roku korzystanie z narzędzi do zdalnego nauczania i przekazywania materiałów dydaktycznych stało się koniecznością.

Do najpopularniejszych narzędzi wykorzystywanych przez nauczycieli akademickich UMK, w tym tych, którzy prowadzą zajęcia na kierunku Krytyka artystyczna, należy obecnie platforma MS Teams, zintegrowana z wieloma aplikacjami Microsoft (np. Word, PowerPoint), oferująca zarówno narzędzia do zdalnej komunikacji, przesyłania materiałów, jak i przeprowadzania testów (Forms). Na początku kwietnia 2020 roku pracownicy mieli okazję uczestniczyć w zdalnych szkoleniach w zakresie korzystania z platformy MS Teams, organizowanych przez firmę Microsoft, o czym informowało Uniwersyteckie Centrum Informatyczne. Popularnością ciągle cieszy się także platforma Moodle UMK, na której pracownicy i studenci mogą nie tylko prowadzić wideokonferencje i wymieniać dane oraz generować i sprawdzać testy, ale także uczestniczyć w kursach doskonalących w zakresie nauczania i studiowania zdalnego (w tym kursach z obsługi MS Teams i Moodle), kursach dotyczących przepisów BHP i szkolenia bibliotecznego. Kursy te przygotowane są przez pracowników UCI i dostępne są w formie krótkich filmów poglądowych, a ich zaliczenie (kursy BHP i szkolenie biblioteczne) polega na zdaniu testu on-line. Od 17 września br. dla pracowników UMK zostały zorganizowane dodatkowe kursy zdalne dotyczące narzędzi i metod nauki zdalnej: Moodle – kurs podstawowy, BigBlueButton – kurs podstawowy, E-learning a prawo autorskie – webinarium, Metodyka kształcenia zdalnego Microsoft Teams – kurs podstawowy. Pracownicy i studenci mogą też korzystać z pakietu Google Workspace w ramach otrzymanego od obsługi informatycznej Wydziału Sztuk Pięknych dostępu dla każdego pracownika. Pozwala to między innymi na wykorzystanie znacznej, bo liczącej aż 5 TB przestrzeni Dysku Google w chmurze do przechowywania i synchronizacji plików. Pracownicy korzystając z tej możliwości udostępniają studentom materiały, jak cyfrowe wersje książek, katalogów i podręczników, filmy i prezentacje.

2.4. Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów

Proces uczenia się dostosowany jest do zróżnicowanych potrzeb i oczekiwań studentów kierunku Krytyka artystyczna na kilka sposobów. Przede wszystkim studenci, którzy z powodów losowych nie są w stanie uczestniczyć w zajęciach w zwykłym trybie mogą ubiegać się o tryb Indywidualnej Organizacji Studiów, który przyznawany jest decyzją Dziekana (na podstawie *Regulaminu studiów UMK*, par. 41.1-2).

W przypadku studentów niepełnosprawnych, organizację i sposób realizacji procesu dydaktycznego w ramach Indywidualnej Organizacji Studiów dostosowuje się do rodzaju i stopnia niepełnosprawności, zgodnie z *Regulaminem Studiów UMK*, par. 43, ust. 9, we współpracy z uniwersyteckim Zespołem ds. Studentów Niepełnosprawnych.

W planie ramowym studiów Krytyka artystyczna znajdują się grupy przedmiotów do wyboru, jak konwersatoria **Design i sztuka stosowana**, **Plakat i projektowanie graficzne** oraz **Scenografia i plastyka teatralna** (studenci wybierają dwa z nich), a także konwersatoria **Sztuka mniejszości narodowych**, **Feminizm i gender** oraz **Awangarda – plastyka a inne dziedziny sztuki** (tu również studenci wybierają dwa). Do decyzji studentów należy też wybór dwóch z trzech wykładów monograficznych (**Sztuka Islamu**, **Sztuka azjatyckiego modernizmu** i **Sztuka Ameryki prekolumbijskiej**). Również wybór seminarium licencjackiego zależy od decyzji studenta i jego zainteresowań naukowych. Temat i zakres pracy licencjackiej uzgadniany jest z wykładowcą prowadzącym seminarium.

Studenci wybierają także kurs języka obcego spośród tych, które oferuje Studium Nauki Języków Obcych.

2.5. Harmonogram realizacji programu studiów

Trzyletni program studiów licencjackich na kierunku Krytyka artystyczna został przygotowany tak, aby wiedza przekazywana studentom była skoordynowana, wprowadzana stopniowo, z dostępem do bogatego materiału ilustracyjnego i do literatury przedmiotu, z czasem przeznaczonym na dyskusje, debaty i indywidualny kontakt studentów z wykładowcami oraz z czytelnymi formami i kryteriami ewaluacji. Kolejność wprowadzania poszczególnych treści oparta jest na wiedzy i wieloletnim doświadczeniu pedagogicznym kadry wykładowców związanych z kierunkiem. Z doświadczeń tych wynika między innymi, że przedmiotom kursowym, oferującym wiedzę przekrojową i uporządkowaną według kryterium chronologicznego muszą towarzyszyć przedmioty problemowe oferujące wysoki poziom specjalizacji. Przy odpowiednio bogatej ofercie tego typu przedmiotów kierunek studiów zyskuje własną specyfikę, a studenci otrzymują propozycje zagadnień, w których może podążać ich ścieżka zawodowa. Istotnym elementem wspierającym kształcenie zawodowe są staże przewidziane po drugim roku studiów, kiedy studenci posiadają już spory zakres wiedzy i umiejętności kierunkowych, a nie są jeszcze obciążeni trudami pisania pracy licencjackiej.

Pierwszy rok studiów

Na pierwszym roku studiów studenci zaczynają zdobywanie wiedzy w zakresie specyfiki krytyki artystycznej oraz poznają przykłady historycznej krytyki artystycznej oraz zmienności jej zainteresowań i języka w ramach wykładu **Wstęp do krytyki artystycznej** (30 godzin), a przekroją i chronologicznie uporządkowaną wiedzę z zakresu europejskiej i polskiej architektury, malarstwa i rzeźby i oferuje im przedmiot **Historia sztuki Europy (w tym polskiej) do XVIII wieku** (120 godzin wykładów). W ramach wykładu Historia krytyki artystycznej i myśli o sztuce studenci otrzymują także wiedzę sięgającą genezą do XVII i XVIII wieku, gdy formowały się tezy akademickiej estetyki i kształtowały pojęcia „beaux-arts”, salonu, smaku artystycznego, nowatorstwa, geniuszu, oryginalności (30 godzin).

W planie pierwszego roku studiów znajdują się także wykłady z **Historii filozofii** (30 godzin), prezentujące najważniejsze systemy filozoficzne i związaną z nimi myśl estetyczną oraz wykłady i ćwiczenia z **Estetyki** (łącznie 45 godzin), których celem jest zapoznanie studentów z najważniejszymi pojęciami i kategoriami estetyki filozoficznej, jak podmiot, smak, geniusz, piękno, wzniosłość, malowniczość, tragizm czy komizm.

Zagadnienia dotyczące historii sztuki od XIX do XXI wieku poruszane są w ramach cyklu konwersatoriów, z których każde obejmuje odrębną dyscyplinę artystyczną: **Malarstwo od XIX do XXI wieku, Rzeźba od XIX do XXI wieku, Architektura od XIX do XXI wieku, Grafika artystyczna od XIX do XXI wieku** (łącznie 120 godzin). W ramach tego cyklu studenci poznają zarówno odrębność i specyfikę poszczególnych dyscyplin sztuki (zgodnie z paradygmatem modernistycznym), jak i wzajemne relacje między nimi i stopniowe zacieranie granic pomiędzy niektórymi z nich (w dobie obecnej hybrydyzacji mediów). Wiedzę z zakresu współczesnych dyscyplin artystycznych uzupełnia konwersatorium **Nowe media** (30 godzin), przybliżające związki pomiędzy mediami, technologią i nauką a sztuką. Zagadnienia związane z metodologicznym warsztatem krytyka sztuki, poznawaniem metod i teorii historii sztuki i ćwiczeniem formalnej analizy dzieła poruszane są w ramach konwersatorium **Metody analizy krytyki artystycznej** (30 godzin). W trakcie konwersatorium studenci dokonują także samodzielnych analiz i interpretacji uzgodnionych z prowadzącym przykładów dzieł sztuki, kształcąc tym samym warsztat metodologiczny.

W pierwszym roku edukacji studenci poznają także problematykę technik i technologii artystycznych w ramach wykładu **Dzieło sztuki współczesnej w aspekcie techniki artystycznej** (30 godzin). W programie pierwszego roku studiów znajduje się również wykład oferujący antropologiczne spojrzenie na współczesny instytucjonalny świat sztuki — **Artystyczne centra świata** oraz wykład **Psychologia sztuki** (oba po 30 godzin).

Wprowadzenie do wiedzy na temat kultur pozaeuropejskich oraz międzykulturową i globalną perspektywę na kulturę i sztukę oferują natomiast przedmioty **Religie i ikonografia sztuki pozaeuropejskiej (Azji)** w wymiarze 15 godzin wykładów i 15 godzin ćwiczeń, koncentrujący się na historycznym rozwoju hinduizmu, charakterystyce poszczególnych bóstw i obrzędów hinduizmu i ich odzwierciedleniu w sztuce oraz **Historia sztuki Azji (Sztuka w aspekcie dialogu międzykulturowego)** poświęcony głównym kierunkom, zjawiskom i stylom w sztuce Azji i Północnej Afryki do końca XVIII wieku; w szczególności Chin, Korei, Japonii, Indii, Persji, państw arabskich, Turcji i Azji Środkowej i Południowo-Wschodniej do XVIII wieku (w wymiarze 30 godzin wykładów).

Na pierwszym roku studiów studenci odbywają także **szkolenie zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy** w trybie zdalnym (e-learning), w wymiarze 4 godzin dydaktycznych, a także elektroniczny **kurs szkolenia bibliotecznego**.

Drugi rok studiów

Na drugim roku studiów studenci kontynuują zdobywanie przekrojowej i uporządkowanej chronologicznie wiedzy w obszarze historii sztuki, w ramach przedmiotu **Historia sztuki Europy (w tym polskiej) do XVIII wieku** (60 godzin wykładów). Okres rozwoju ewolucji sztuki obejmujący nowoczesność do końca II wojny światowej prezentuje przedmiot **Historia sztuki Europy (w tym polskiej) i Ameryki Północnej od końca XVIII wieku do 1945 roku** (60 godzin wykładów i 30 godzin ćwiczeń). Przekrojowe i chronologiczne ujęcie sztuki azjatyckiej oferuje przedmiot będący kontynuacją kursu z poprzedniego roku — **Historia sztuki Azji (Sztuka w aspekcie dialogu międzykulturowego)** w wymiarze 60 godzin wykładów. Zagadnienia psychologii sztuki i percepcji oraz tematyka związana z historycznymi poglądami na formalne aspekty dzieła sztuki poruszane są w ramach przedmiotu **Problemy formy plastycznej** (30 godzin wykładów i 30 godzin ćwiczeń).

Na drugim roku studiów studenci poznają także zmiany zachodzące w języku, zainteresowaniach i postulatach krytyki sztuki w ramach przedmiotu **Historia krytyki artystycznej** (60 godzin wykładów i 30 godzin ćwiczeń), których zakres chronologiczny obejmuje okres od początków modernizmu w latach 60. XIX wieku do współczesności. Na wykładach prezentowane są wybrane teksty, eseje, a także manifesty artystyczne związane z poszczególnymi kierunkami sztuki modernistycznej, a następnie omawiana jest literatura prezentująca postmodernistyczne przewartościowanie w artystycznych inspiracjach, rozumieniu roli autorstwa i artystycznego medium oraz misji muzeum sztuki pod koniec XX wieku. Ćwiczenia poświęcone są analizie wskazanych przez prowadzącego, najbardziej reprezentatywnych dla poszczególnych kierunków modernizmu tekstów krytycznych i manifestów artystycznych.

Antropologiczne ujęcie tendencji i przemian w kulturze XX i XXI wieku oferuje wykład **Kultura wizualna XX i XXI wieku** (30 godzin), koncentrujący się na relacjach kultury popularnej oraz medium filmu i fotografii z rozwojem technologii, procesami globalizacji, specyfiką życia w wielkim mieście i rozwojem technik komunikacji.

W ofercie programowej znajdują się także trzy konwersatoria (każde po 30 godzin), spośród których studenci wybierają dwa. Należą do nich:

Sztuka mniejszości narodowych — przedmiot poświęcony zagadnieniom kultury i sztuki żydowskiej, jak udział artystów żydowskich w awangardach artystycznych, relacje sztuki żydowskiej i religii czy problematyka sztuki żydowskiej wobec doświadczenia Zagłady, przedmiot **Feminizm i gender**, omawiający złożoność i różnorodność pojęcia płci kulturowej i problematyki feministycznej wynikające z miejsca, czasu oraz określonego obszaru kulturowego (Europa, Ameryka Północna, Ameryka Południowa, Chiny, Indie, Japonia, kraje Islamu) i przedmiot **Awangarda - plastyka a inne dziedziny sztuki**, prezentujący wybrane zagadnienia z zakresu polskiej sztuki awangardowej dwudziestolecia międzywojennego.

Przygotowaniu studenta do pisania prac monograficznych w oparciu o warsztat badawczy historyka sztuki i krytyka sztuki służą **Proseminaria** w zakresie **Krytyki architektonicznej** oraz **Krytyki sztuk wizualnych**, każde w wymiarze 30 godzin. W trakcie proseminariów prezentowany jest warsztat badawczy historyka sztuki i krytyka sztuki, omawiana jest techniczna strona pracy badawczej – między innymi typy publikacji, sposoby sporządzania przypisów, zasady korzystania z literatury naukowej – źródłowej i opracowań. W trakcie zajęć studenci wybierają indywidualny temat do monograficznego opracowania.

Na trzecim i czwartym semestrze studiów studenci uczestniczą także w **Lektoracie z języka obcego nowożytnego** w łącznym wymiarze 120 godzin.

Elementem uzupełniającym program na drugim roku studiów jest wykład wybierany przez studentów z oferty wykładów ogólnouniwersyteckich na Wydziale Sztuk Pięknych prowadzony w języku polskim lub angielskim, którego liczba punktów ECTS nie jest mniejsza niż 5 (oferta wykładów ogólnouniwersyteckich na rok akademicki 2020/2021 - (zał. Tabela 6a Zajęcia ogólnouniwersyteckie w języku obcym).

W trakcie drugiego roku studiów lub w okresie przerwy wakacyjnej studenci odbywają **staż zawodowy** w formie i zakresie uzgodnionym z wykładowcą koordynującym i instytucją przyjmującą studenta, w wymiarze 100 godzin. Szczegółowa charakterystyka stażów i współpracy z instytucjami zewnętrznymi znajduje się w **Kryterium 6, pkt. 6.1.**)

Trzeci rok studiów

Na trzecim roku studiów studenci zapoznają się ze spektrum zjawisk artystycznych zachodzących w sztuce europejskiej i pozaeuropejskiej po II wojnie światowej w ramach przedmiotu **Historia sztuki współczesnej** (30 godzin wykładów i 30 godzin ćwiczeń), przedstawiającego najważniejsze kierunki, ruchy artystyczne i tendencje sztuki kształtujące się na styku koncepcji modernistycznych i postmodernistycznych.

Ponadto kontynuowane są zagadnienia w ramach przedmiotu **Historia sztuki Ameryki Północnej od końca XVIII wieku do 1945 roku** (30 godzin wykładów i 30 godzin ćwiczeń) oraz **Historia sztuki Azji (Sztuka w aspekcie dialogu międzykulturowego)**, w wymiarze 30 godzin wykładów.

Ćwiczenia **Sztuka w telewizji i Internecie** (30 godzin) prezentują potencjał nowych mediów i technologii zarówno w realizowaniu projektów artystycznych, jak i w popularyzacji sztuki.

Przedmiot **Współczesne życie artystyczne** oferuje wiedzę na temat polskiej emigracji artystycznej i polskiej sztuki i kultury II połowy XX wieku poza Polską, prezentując twórczość artystów często wykluczonych z oficjalnej historii sztuki polskiej minionego stulecia (30 godzin wykładu).

Związki i zależności występujące pomiędzy dominującym w danym okresie historycznym kontekstem społeczno-kulturowym, a kształtem i funkcją kultury i sztuki prezentuje przedmiot **Antropologia kultury i sztuki** w wymiarze 5 godzin wykładu i 10 godzin ćwiczeń. Kwestie regulacji prawnych w odniesieniu do upowszechniania dzieł sztuki i publicznego korzystania z twórczości artystycznej studenci poznają zaś w ramach 30 godzin wykładu **Ochrona własności intelektualnej**.

W ramach cyklu konwersatoriów przygotowanych dla studentów trzeciego roku wybierają oni dwie spośród trzech propozycji (wszystkie po 30 godzin). Są to przedmioty **Design i sztuka stosowana**, prezentujący tendencje współczesnej sztuki użytkowej, **Plakat i projektowanie graficzne**, prezentujący zagadnienia projektowania graficznego z uwzględnieniem problematyki layoutu, typografii, znaku graficznego w sztuce XX i XXI wieku oraz **Scenografia teatralna** prezentujący wybrane przykłady współczesnych tendencji i rozwiązań w zakresie plastycznej oprawy spektakli teatralnych i ich techniczne aspekty.

W programie trzeciego roku studiów znajduje się też moduł trzech wykładów monograficznych, spośród których studenci wybierają dwa (każdy po 30 godzin). Są to wykłady **Sztuka Islamu**, prezentujący historię, specyfikę i ikonografię sztuki Islamu w różnych okresach historycznych, **Sztuka azjatyckiego modernizmu**, w którym prezentowane są podstawy społeczno-kulturowe sztuki azjatyckiej oraz kluczowy dla niej kontekst kolonialny i postkolonialny, a także wykład **Sztuka Ameryki prekolumbijskiej** prezentujący zagadnienia z zakresu sztuki

Mezoameryki i Ameryki Południowej przed przybyciem konkwistadorów oraz terminologię związaną z kulturą, historią i sztuką Ameryki tego okresu.

Zwieńczeniem programu studiów na kierunku Krytyka artystyczna są **seminaria licencjackie**. Ich zakres tematyczny ustalany jest indywidualnie i zależy od wybranej przez studentów problematyki pracy licencjackiej. W trakcie seminarium omawiane są zagadnienia licencjatu pod kątem merytorycznym, a także niezbędna literatura, metodologia pracy, jej konstrukcja, kolejność i zakres poszczególnych rozdziałów oraz opracowanie przypisów i bibliografii. W ramach seminarium licencjackiego prowadzona jest dyskusja ze studentem, w ramach której student wraz z prowadzącym wspólnie poszukują właściwych rozwiązań metodologicznych i do konują wspólnego przeglądu literatury.

Student prezentuje systematycznie efekty swojej pracy, prowadzący dokonuje korekty jej poszczególnych rozdziałów.

2.6. Dobór form zajęć, proporcji liczby godzin przypisanych poszczególnym formom

Wybór formy zajęć (wykład, ćwiczenia, konwersatorium, seminarium lub lektoraty) dostosowany jest zarówno do zamierzonych efektów uczenia się, specyfiki danego przedmiotu (w przypadku wiedzy przekrojowej i porządkowanej chronologicznie preferowane są wykłady, zaś w przypadku wiedzy prezentowanej problemowo i studiów przypadku preferowane są ćwiczenia i konwersatoria). Wybór formy zajęć zależy też od liczebności grup studentów i w przypadku nauczania tradycyjnego, do którego powrót jest priorytetem uczelni w perspektywie wygaśnięcia epidemii COVID-19, wiąże się z wyborem odpowiedniej sali. W przypadku ćwiczeń i konwersatoriów preferowane są sale mniejsze i kameralne, minimalizujące dystans między prowadzącym a studentami i ułatwiające pracę w grupie. Jest to szczególnie istotne dla zajęć, w ramach których studenci dokonują wspólnie opisu ikonograficznego czy uczestniczą w debacie dotyczącej interpretacji dzieła, którego reprodukcja wyświetlana jest za pomocą projektora lub wspólnie interpretują teksty źródłowe. Podobnie jest w przypadku seminariów i proseminariów, w których przewidziana jest praca z grupami najmniej licznymi, a w przypadku seminarium licencjackiego także z pojedynczymi studentami. Przeznaczona jest do tego sala seminaryjna Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej, wyposażona w bibliotekę publikacji przechowywanych w Katedrze, archiwum plac dyplomowych, sprzęt komputerowy podłączony do dużego monitora LCD i urządzenie kserograficzne.

Wykłady prowadzone są w większych salach, dysponujących systemem klimatyzacji i nagłośnienia, jak w przypadku audytorium w budynku głównym Wydziału przy ulicy Sienkiewicza

30/32 oraz amfiteatralnym układem miejsc dla słuchaczy (Budynek główny Wydziału Sztuk Pięknych, gdzie odbywa się większość zajęć dla studentów Krytyki artystycznej dysponuje dwoma takimi salami). Wszystkie sale, w których prowadzone są zajęcia dla studentów kierunku Krytyka artystyczna zaopatrzone są w projektory umożliwiające wyświetlanie materiału poglądowego i ilustracyjnego; w większości z nich znajduje się także system nagłośnienia pozwalający także na odtwarzanie materiału dźwiękowego.

Cześć zajęć w ramach poszczególnych przedmiotów odbywa się w muzeach lub galeriach (na przykład w Cerum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu, w Galerii Sztuki „Wozownia”, w Galeria Sztuki Nowoczesnej Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy; zob. **Kryterium 6, pkt. 6.1.**).

Wszystkie zajęcia odbywają się według harmonogramu Organizacji roku akademickiego publikowanego na stronie internetowej UMK przed rozpoczęciem roku akademickiego (w roku 2020/2021 zmienionego w listopadzie ze względu na pandemię COVID-19), według planu semestralnego publikowanego na stronie Wydziału Sztuk Pięknych minimum na dwa tygodnie przed rozpoczęciem roku akademickiego. Aktualny harmonogram organizacji roku akademickiego, zob: https://www.umk.pl/uczelnia/dokumenty/rok_akademicki/ZR-257-2020.pdf; aktualny semestralny plan studiów na kierunku Krytyka artystyczna na Wydziale Sztuk Pięknych, zob: https://art.umk.pl/panel/wp-content/uploads/Plan-KRYTYKA-ARTYSTYCZNA_1st.docx-2-2020-09-30.pdf.

W czasie nauczania zdalnego do prowadzenia wszystkich form zajęć stosowane są platformy do nauczania zdalnego w czasie rzeczywistym (jest to głównie platforma MS Teams). Jednocześnie wykładowcy korzystają z platformy Moodle umożliwiającej tworzenie kursów i testów sprawdzających wiedzę oraz z udostępnionej wszystkim pracownikom przez zaplecze informatyczne Wydziału Sztuk Pięknych przestrzeni dysku współdzielonego Google Workspace umożliwiającego zespołom studentów i pracowników korzystanie z plików oraz ich przechowywanie i wyszukiwanie. W wypracowanej w ciągu kilku miesięcy trwania pandemii COVID-19 praktyce wykładowców przeważa metoda prowadzenia zajęć w czasie rzeczywistym, z trybem udostępniania prezentacji w programie Power Point i ekranu wykładowcy, dzięki czemu studenci mogą śledzić materiał ilustracyjny towarzyszący zajęciom, ale także udostępniać własne prezentacje. Zdarzają się także wykłady nagrywane przez wykładowców i udostępniane w formie plików dźwiękowych wraz z towarzyszącymi im prezentacjami, choć taka forma zajęć zdalnych jest stosowana zdecydowanie rzadziej; jej wadą jest brak kontaktu ze studentami. Bolączką wszystkich prowadzących w okresie nauczania zdalnego jest anonimowość części słuchaczy, oznaczonych w programie nie imieniem i nazwiskiem, lecz numerem indeksu (a dodatkowym utrudnieniem dla

wykładowców może być fakt, że część studentów nie dysponuje kamerą lub nie chce jej użyć). Z głosów studentów wynika, że zmiana automatycznie nadanej przez system nazwy, opartej na numerze indeksu na nazwę zawierającą imię i nazwisko jest często niemożliwa (nie da się tego zrobić lub system nie wprowadza zmiany); inni studenci wyrażają zaś obawy związane z ochroną danych osobowych. Z całą pewnością jest to jedna z kwestii nauczania zdalnego, w której należy wypracować odpowiednie dla wszystkich rozwiązanie. Innym problemem doświadczanym w okresie nauczania zdalnego zarówno przez studentów, jak i pracowników jest jakość sygnału. Niestety przypadki przerywania połączenia, słabej jakości połączenia czy zacinania się oprogramowania nie należą do rzadkich.

Ilość wszystkich zajęć dydaktycznych na studiach pierwszego stopnia kierunku Krytyka artystyczna wynosi 1800 godzin, z tego w Grupie przedmiotów z zakresu filozofii – 75 godzin, w Grupie przedmiotów z zakresu nauk o sztuce (uwzględniającej historię sztuki) – 570 godzin, w Grupie przedmiotów kierunkowych z włączaniem konwersatoriów i proseminariów do wyboru – 885 godzin, w Grupie wykładów do wyboru – 90 godzin, w Grupie przedmiotów przygotowujących do napisania pracy dyplomowej i obrony egzaminu dyplomowego – 60 godzin, zaś w Grupie lektoratów – 120 godzin. Wynika z tego, że przeważającą pod względem liczby godzin grupą przedmiotów są przedmioty kierunkowe – około 49% wszystkich zajęć dydaktycznych. W grupie tej 490 godzin zajęć prowadzonych jest w formie aktywizującej (100 godzin jako ćwiczenia, 330 godzin jako konwersatoria i 60 godzin jako proseminaria), natomiast 395 godzin zajęć prowadzonych jest w formie podawczej (wykłady), co daje proporcję około 55% do 45%. Proporcja ta wskazuje, że przewaga zajęć w formie zachęcającej studentów do dyskusji i debat poprzedzonych lekturą i kwerendą biblioteczną oraz do samodzielnego rozwiązywania problemów badawczych jest bardzo istotnym założeniem przyświecającym opracowaniu struktury grupy przedmiotów kierunkowych, traktowanej jako kluczowa w kształtowaniu kompetencji zawodowych przyszłych absolwentów. Rola tej grupy przedmiotów widoczna jest też w rozkładzie punktów ECTS. Liczba punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów pierwszego stopnia wynosi 180, w tym przedmioty z grupy kierunkowych oferują łącznie 104 punkty, co daje udział ok. 57% w całej puli.

2.7. Program i organizacja praktyk

Ćwiczenia terenowe stanowiące kolejny etap weryfikacji efektów uczenia się i podlegające na kierunku krytyka artystyczna obowiązkowemu zaliczeniu po II roku studiów, były do 2018/2019 roku integralną częścią planu studiów oraz programu nauczania na tym kierunku. Efekty uczenia się

jak i metody ich weryfikacji w przypadku ćwiczeń terenowych podlegają tym samym zasadom, co przedmioty prowadzone dla przedmiotów prowadzonych na kierunku. Celem ćwiczeń terenowych (przeprowadzonych w latach 2014/2015 - 2018/2019 w kilkunastu muzeach i galeriach sztuki nowoczesnej /współczesnej), a także zorganizowanych w ramach ćwiczeń warsztatów pisarskich jest w szczególności kształtowanie konkretnych umiejętności i kompetencji zawodowych, zgodnych z efektami uczenia się określonymi dla kierunku krytyka artystyczna. W ramach odbywania ćwiczeń terenowych trwających 14 lub 10 dni (w zależności od możliwości finansowych wydziału), studenci pod kierunkiem opiekuna praktyk - w muzeach i galeriach w Warszawie, Poznaniu, Gdańsku, Toruniu, Bydgoszczy, Łodzi i Krakowie – nabywali umiejętności w zakresie warsztatu krytyka artystycznego, przygotowując szereg prac pisemnych ocenianych i komentowanych przez prowadzącego. Zapoznawali się także z funkcjonowaniem instytucji sztuki nowoczesnej i współczesnej, ze zbiorami i dokumentacją wystaw. Ćwiczenia terenowe, będące obowiązkową formą kształcenia po II roku studiów, zostały w wyniku głosowania na zebraniu Rady programowej kierunku krytyka artystyczna w dniu 08. 04. 2019 roku zastąpione formą stażu studenta w instytucji kultury.

Impulsem dla wprowadzonych zmian w programie studiów krytyki artystycznej, dotyczących zmiany formuły ćwiczeń terenowych na 14-dniowy (112 godzin), indywidualny staż, były: analiza rynku pracy, rozmowy z interesariuszami zewnętrznymi, a także postulaty studentów. Za odbycie stażu w instytucjach kultury (ze szczególnym uwzględnieniem muzeów sztuki współczesnej, muzeów posiadających zbiory lub działy sztuki współczesnej, redakcji czasopism i wydawnictw, instytutów, fundacji lub stowarzyszeń o profilu artystycznym), przewidziano dodatkowe 3 punkty ECTS. Wprowadzenie tej zmiany było poprzedzone dyskusją, przeprowadzoną w czasie posiedzenia Rady programowej kierunku krytyka artystyczna, zakończoną konkluzją o potrzebie lepszego dostosowania charakteru praktyk studenckich do pracy w przyszłym zawodzie (położenie nacisku na zdobywanie doświadczenia i umiejętności praktycznych, konieczność zmierzenia się z realnymi problemami i sposobami ich rozwiązywania, których studenci uczą się od praktyków w trakcie stażu w instytucji/redakcji). Korzyści z takiej formuły aktywności zostały potwierdzone w czasie czynnego uczestnictwa studentów (I i II roku) krytyki artystycznej przy obsłudze 30. Biennale Sztuki Mediów WRO 2019 (współpraca z artystami polskimi i zagranicznymi wystawiającymi na WRO; bezpośredni kontakt ze zwiedzającymi; objaśnianie działania instalacji; nabywanie i testowanie umiejętności miękkich, np. współpracy w grupie, umiejętności reagowania na nieprzewidziane sytuacje podczas wystaw odbywających się równolegle w kilku budynkach).

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny Kryterium 2

Od roku akademickiego 2015/2016 prowadzony jest program pilotażowy wdrożony w porozumieniu z Radą programową kierunku Ochrona dóbr kultury. Ma on na celu zbadanie, czy studenci będą zainteresowani możliwością kontynuowania nauki na kierunku Krytyka artystyczna na II stopniu studiów. Mogą oni wybrać kierunek studiów Ochrona dóbr kultury, a w jego ramach ścieżkę specjalnościową Krytyka artystyczna (jedną z trzech, oprócz ścieżki Konserwatorstwo oraz ścieżki Muzealnictwo i zabytkoznawstwo). Studenci, którzy wybiorą tę ścieżkę, mogą kontynuować zakończone licencjatem studia I stopnia na kierunku Krytyka artystyczna; mogą ją też wybrać absolwenci innych studiów licencjackich i magisterskich. Przedmioty oferowane studentom w ramach ścieżki specjalnościowej Krytyka artystyczna na kierunku Ochrona dóbr kultury tworzą trzy zasadnicze grupy tematyczne. Pierwszą jest grupa przedmiotów Krytyka artystyczna związanych z wiedzą na temat historii, teorii i metodologii krytyki artystycznej, w tym także krytyki anglojęzycznej oraz przedmioty dotyczące dokumentacji życia artystycznego i współczesnych instytucji artystycznych. Grupę Warsztat krytyki artystycznej tworzą przedmioty kształcące przede wszystkim praktyczne umiejętności związane z warsztatem pisarskim, dziennikarskim i dokumentacją wizualną. Do grupy Sztuka nowoczesna i współczesna należą przedmioty prezentujące szczegółową wiedzę na temat kultury i sztuki w perspektywie od XIX wieku do współczesności, przy czym istotny udział mają w niej te, które dotyczą sztuki pozaeuropejskiej, ujętej z perspektywy wybranych regionów Europy lub sztuki emigracyjnej. Ramowy plan studiów umieszczony jest na stronie internetowej Wydziału Sztuk Pięknych, w zakładce Student / Studia stacjonarne / Ramowe programy studiów / pod adresem: <https://art.umk.pl/panel/wp-content/uploads/ODK-s2-z-PROGRAM-STUDIOW.pdf>).

Nabór na studia II stopnia na kierunku Ochrona dóbr kultury na ścieżkę Krytyka artystyczna, prowadzony od roku akademickiego 2015/16 przynosi różne efekty. Obecnie na II roku studiów II stopnia znajduje się grupa pięciorga studentów, z których wszyscy mogą się pochwalić zaawansowanym stanem prac magisterskich i wszystko wskazuje na to, że ukończą studia. Natomiast od 2017 roku, kiedy pierwszy rocznik studentów ukończył dwuletnie studia II stopnia na kierunku Ochrona dóbr kultury w ramach ścieżki specjalnościowej Krytyka artystyczna, prace magisterskie obroniło osiem osób, co z całą pewnością nie jest wynikiem w pełni zadowalającym, ale dającym nadzieję w kontekście perspektyw rozwoju kierunku. W tym miejscu warto też dodać, że niezadowalająca frekwencja na ścieżce specjalnościowej Krytyka artystyczna w ramach kierunku Ochrona dóbr kultury wynika częściowo z braku wpisu na dyplomie takiej nazwy

kierunku, na której zależy studentom (czyli Krytyka artystyczna). Tego typu opinie studentów przekonują o potrzebie wypełnienia tej luki w ofercie studiów II stopnia na Wydziale Sztuk Pięknych.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

3.1. Wymagania stawiane kandydatom, warunki rekrutacji na studia oraz kryteria kwalifikacji kandydatów na studia, limit miejsc, liczebność grup

Kryteria rekrutacji i kwalifikacji kandydatów na studia zostały określone w Uchwale Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika nr 100 z dnia 25 czerwca 2019 roku w sprawie warunków i trybu rekrutacji na pierwszy rok studiów w roku akademickim 2020/2021 w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (**zał. Nr 3.01**) oraz w Uchwale Nr 45 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia z dnia 23 czerwca 2020 roku w sprawie warunków i trybu rekrutacji na pierwszy rok studiów wyższych w roku akademickim 2021/2022 w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (**zał. Nr 3.02**).

Rekrutacja przeprowadzana jest pod nadzorem Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej za pomocą elektronicznego systemu Internetowej Rejestracji Kandydatów (IRK). Na stronie internetowej UMK znajduje się zakładka Kandydaci (<https://www.umk.pl/kandydaci/>), gdzie zamieszczone są informacje dotyczące zasad rekrutacji (w tym wymagania rekrutacyjne, limit miejsc, harmonogram przebiegu rekrutacji, niezbędne dokumenty).

Do Uchwały Nr 45 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia z dnia 23 czerwca 2020 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na pierwszy rok studiów wyższych w roku akademickim 2021/2022 sporządzono załączniki (znajdujące się w zakładce Kandydaci, w odnośniku Rekrutacja 2021/2022 (<https://www.umk.pl/kandydaci/rekrutacja-2021-22/>) określające szczegółowe zasady rekrutacji na poszczególnych wydziałach UMK, w tym na kierunek Krytyka artystyczna na Wydziale Sztuk Pięknych (**zał. Nr 3.02 załącznik**).

Kwalifikacja na studia I stopnia kierunku Krytyka artystyczna odbywa się na podstawie świadectw maturalnych. W przypadku tzw. „nowej matury” uwzględniane są oceny z części pisemnej egzaminu z Historii lub Historii sztuki lub Języka polskiego lub Języka obcego, przy czym w postępowaniu kwalifikacyjnym uwzględniany jest przedmiot, z którego kandydat uzyskał najkorzystniejszy wynik z punktu widzenia zasad obliczania wyniku i przeliczania ocen maturalnych na punkty w postępowaniu kwalifikacyjnym, opisanym w załączniku. W przypadku „starej matury” uwzględniane są oceny z egzaminu maturalnego z przedmiotu Historia lub Historia sztuki lub Język polski lub Język obcy nowożytny.

3.2. Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej

Zgodnie z zapisem rozdziału 8 *Regulaminu studiów UMK* (Obwieszczenie nr 2 Rektora UMK z dnia 28 sierpnia 2019; **zał. Nr 3.03**), „student innej uczelni, w tym zagranicznej, może ubiegać się o przyjęcie na Uniwersytet w drodze przeniesienia, jeżeli wypełnił wszystkie wymogi wynikające z przepisów obowiązujących w uczelni, z której zamierza się przenieść. W przypadku przyjęcia studenta na Uniwersytet w drodze przeniesienia, Dziekan określa w decyzji: 1) semestr lub rok studiów, na który wpisuje studenta, 2) osiągnięte przez studenta efekty uczenia się i punkty ECTS, które mogą być zaliczone na poczet programu studiów obowiązującego na Uniwersytecie; 3) przedmioty do uzupełnienia wynikające z różnic programowych oraz termin ich uzupełnienia”.

3.3. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów

Uczelnia posiada przepisy i procedury pozwalające na potwierdzenie uzyskania efektów uczenia się, uzyskanych poza uczelnią.

Przepisy szczegółowe:

- Uchwała Nr 128 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 24 września 2019 r. w sprawie sposobu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (**zał. Nr 3.04**)
- Zarządzenie Nr 139 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 1 października 2019 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych w procesie potwierdzania efektów uczenia się oraz wysokości i zasad pobierania opłat za potwierdzanie efektów uczenia się (**zał. Nr 3.05**)

3.4. Zasady, warunki i tryb dyplomowania

Praca licencjacka

Studia na kierunku Krytyka artystyczna kończą się opracowaniem przez studentów pracy dyplomowej – licencjatu z zakresu nauk o sztuce, którego tematyka i metodologia jest związana jest z programem studiów, opiera się na efektach uczenia właściwych dla kierunku, i która powstała pod

kierunkiem promotora pracy licencjackiej w ramach trwającego w piątym i szóstym semestrze studiów seminarium licencjackiego. Studenci wybierają seminarium licencjackie pod kątem własnych zainteresowań spośród jednego z czterech seminariów prowadzonych przez pracowników Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej, którzy oferują im współpracę w odniesieniu do swoich głównych pól badawczych.

W ramach licencjatów studenci przedstawiają zjawiska artystyczne lub twórczość artystyczną należącą do określonej dyscypliny lub medium (architektura, malarstwo, rzeźba, grafika warsztatowa, fotografia, plakat, ilustracja książkowa, powieść graficzna, nowe media, komiks, film animowany), dorobku krytyków i teoretyków sztuki lub działalności wybranych instytucji artystycznych. Założeniem prac licencjackich jest, aby wybrane zagadnienia prezentowane w ramach określonej metodologii i w odniesieniu do określonego zaplecza teoretycznego (analiza formalna, identyfikacja ikonograficzna i analiza ikonologiczna, analiza kontekstu historycznego, społecznego, politycznego czy analiza recepcji dzieła) i w oparciu o odpowiednio dobraną literaturę przedmiotu, a także materiał ilustracyjny (reprodukcje dzieł, dokumentacja fotograficzna) wzbogacone były o aspekt krytyczny, polegający na interpretacji i ocenie ich znaczenia, funkcjonowania w określonym kontekście (stylistycznym, społecznym, historycznym), reprezentowania określonych idei i założeń, a także powiązania z lokalnym, krajowym i światowym dziedzictwem kulturowym.

W licencjatach promowane są ujęcia interdyscyplinarne, polegające na połączeniu różnych obszarów wiedzy, a także sięgające po tematykę sztuki i kultur pozaeuropejskich (czego przykładem mogą być prace: *Artystyczny i edukacyjny aspekt ilustracji książkowych dla dzieci wybranych polskich twórców XX wieku*, *Feministyczna powieść graficzna w Polsce*, *Twórczość Federica Garcii Lorki na tle hiszpańskiej awangardy początku XX wieku*, *Uniwersalizm religijny Wasilija Kandinskiego czy „Kilka gramów czerwonego, żółtego, niebieskiego” - krytyka postkomunistycznej tożsamości rumuńskiej w twórczości Serbana Savu*, *Cipriana Muresana i Adriana Ghenie*, a także *Cielesność indyjskiej kobiety w sztuce Arpity Singh* czy *Symbolika i ikonografia thanek buddyjskich na przykładzie wybranych obiektów ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu*).

Wśród 41 prac licencjackich (**załącznik nr 6 do materiałów uzupełniających wykaz prac dyplomowych**) obronionych dotąd na kierunku Krytyka artystyczna znajduje się liczna grupa przedstawiająca i poddająca analizie dyskurs artystyczny na podstawie teoretycznego dorobku wybranych krytyków, teoretyków sztuki, artystów czy autorów biografii artystycznych, a także przedstawiająca myśl i założenia kuratorskie określonych wystaw czy instytucji wystawienniczych. Zaliczyć można do niej prace *Wystawa "Bakunin w Dreźnie" Ewy Mikiny*, *Subiektywizm biograficzny w tekstach Niki Strzemińskiej o Katarzynie Kobro - krytyczna analiza*, *Jerzy Hulewicz o sztuce. Analiza poglądów autora na podstawie wybranych tekstów*, *Nela Samotyhowa jako krytyczka i popularyzatorka sztuki (na podstawie twórczości krytycznej z lat 1924-1939 oraz dzienników osobistych)*, *Wpływ galerii*

autorskich na stymulację środowiska artystycznego w Toruniu na podstawie Galerii „Nad Wisłą”, Galerii Miłość, Grupy nad Wisłą.

Sporą grupę stanowią też prace związane z krytyką architektoniczną, których autorki i autorzy podjęli się charakterystyki i analizy określonych realizacji architektonicznych w kontekście ich estetyki i przeznaczenia, z reguły na tle historii architektury i urbanistyki miasta lub regionu. Do tego typu prac należą między innymi: *Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” w Radomiu jako przykład adaptacji budynku industrialnego na funkcje muzealne, Małopolski Ogród Sztuki - projektu biura Ingarden & Ewý Architekci w świetle krytyki architektonicznej, Bazylika na Świętej Górze w Gostyniu jako przykład realizacji projektu Baltazar Longheny w dawnej Polsce, Budynek "Prudential" w Warszawie - historia i krytyka architektoniczna, Gdański Teatr Szekspirowski jako przykład współczesnej realizacji architektonicznej w zabytkowej tkance miasta, Gmach Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy jako przykład architektury polskiego socrealizmu czy Gdański Teatr Szekspirowski jako przykład współczesnej realizacji architektonicznej w zabytkowej tkance miasta).*

Do odrębnej i znaczącej liczebnie grupy należą także prace związane tematyką krytycznej analizy plakatu, ilustracji książkowej i projektowania graficznego. Są wśród nich między innymi: *Książki artystyczne Zbigniewa Makowskiego, Twórczość Agaty "Endo" Nowickiej na tle polskiej ilustracji młodego pokolenia, Motyw maski w polskim plakacie kulturalnym lat 1981-1999, Artystyczny i edukacyjny aspekt ilustracji książkowych dla dzieci wybranych polskich twórców XX wieku, Nurt teratologiczny w polskim plakacie filmowym, Kobiety - bohaterki nowej rzeczywistości. Opracowanie na podstawie polskiego plakatu propagandowego z okresu realizmu socjalistycznego czy „W złym guście?” Sens i rodzaje przekazu w wybranych komiksach o tematyce wojennej.*

Wśród prac licencjackich bronionych na kierunku Krytyka artystyczna nie brakuje też krytycznych opracowań twórczości wybranych współczesnych artystek i artystów, ujętych problemowo i w odniesieniu do określonych kontekstów. Do tego typu prac należą między innymi: *Charakterystyka autorskiej formy sztuki Przemysława Kwieka - Appearance, Twórczość Jadwigi Rubiś w kontekście kobiecej fotografii dokumentalnej w Polsce, Wizerunek i tożsamość człowieka w fotografii i filmie Anety Grzeszykowskiej na przykładzie wybranych cykli czy Postmodernistyczna gra ze stereotypami płci w Untitled Film Stills Cindy Sherman i Carving. Traditional Sculpture Eleanor Antin.*

Lista wszystkich prac licencjackich obronionych na kierunku Krytyka artystyczna znajduje się w **załączniku nr 6 do materiałów uzupełniających- wykaz prac dyplomowych.**

Praca licencjacka, po zatwierdzeniu przez promotora i sprawdzeniu systemem antyplagiatowym, podlega dwustronnej, niezależnej ocenie – przez Promotora i Recenzenta (osoba Recenzenta jest zaproponowana przez Promotora i, po zasięgnięciu opinii Rady programowej kierunku Krytyka artystyczna, zatwierdzona przez Dziekana Wydziału Sztuk Pięknych). Recenzje

wpisywane są do formularza w systemie Archiwum Prac Dyplomowych (APD) Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Oceny promotora i recenzenta formułowane są na podstawie następujących kryteriów:

- 1) Ocena zgodności tematu z tytułem pracy.
- 2) Ocena struktury pracy, jej układu, kolejności rozdziałów, kompletności tez, itp.
- 3) Ocena merytoryczna pracy.
- 4) Ocena stopnia, w jakim praca stanowi nowe lub prekursorskie ujęcie tematu.
- 5) Ocena doboru i wykorzystania literatury i innych źródeł.
- 6) Ocena językowej i formalnej strony pracy (opracowanie spisu rzeczy, odsyłaczy, podpisów pod ilustracjami, poprawność i konsekwencja w podawaniu tytułów dzieł, publikacji, nazw wystaw, etc.).

Oprócz tego recenzent może zaproponować sposób wykorzystania pracy w postaci publikacji całości tekstu lub jego fragmentów w opracowaniach naukowych, czasopismach, katalogach wystaw, materiałach informacyjnych instytucji lub stronach internetowych i ewentualnie wskazać na wynikającą z tego potrzebę redakcji tekstu lub / i jego skrócenie.

Recenzje widoczne są w systemie APD co najmniej trzy dni przed egzaminem dyplomowym. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego są dwie pozytywne recenzje i negatywny wynik testu antyplagiatowego, zaakceptowanego przez Promotora. Wszystkie prace dyplomowe zgodnie z Regulaminem studiów UMK podlegają elektronicznej archiwizacji w systemie APD.

Egzamin dyplomowy

Zasady egzaminu dyplomowego opisane są w *Regulaminie dyplomowania na kierunku Krytyka artystyczna, studia pierwszego stopnia, Wydział Sztuk Pięknych, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu*, zatwierdzonym na Radzie dyscypliny nauk o sztuce dnia 1.12.2020 (**zał. Nr 3.06**), opartym na *Regulaminie Studiów UMK z 2019 r.* (Uchwała nr 39 Senatu UMK, z dn. 30 kwietnia 2019 r.) oraz na *Zarządzeniu nr 126 Rektora UMK z dnia 4 czerwca 2020 r. w sprawie procedury nadania tytułu zawodowego w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu* (**zał. Nr 3.07**).

Egzamin dyplomowy ma charakter komisyjny i zamknięty; Komisję egzaminacyjną powołuje Dziekan Wydziału Sztuk Pięknych. W skład Komisji egzaminacyjnej wchodzi: Przewodniczący (przedstawiciel władz dziekańskich lub nauczyciel akademicki reprezentujący kierunek Krytyka artystyczna, posiadający co najmniej stopień doktora), Promotor pracy dyplomowej i Recenzent pracy dyplomowej. Skład Komisji może być uzupełniony o nauczyciela akademickiego, posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora i reprezentującego dyscyplinę nauki o sztuce.

Egzamin dyplomowy składa się z czterech zasadniczych części: krótkiej prezentacji przez Dyplomanta tematu i struktury pracy dyplomowej, odczytania recenzji przez Promotora i Recenzenta, ustosunkowania się Dyplomanta do uwag zawartych w recenzjach oraz części egzaminacyjnej. W części egzaminacyjnej zaś Dyplomant odpowiada na trzy pytania zadane przez członków Komisji egzaminacyjnej. Ponieważ egzamin ma służyć weryfikacji wiedzy studenta pozyskanej w trakcie studiów, pytania z zasady nie mogą dotyczyć samej pracy dyplomowej, powinny natomiast odnosić się do treści ujętych w programie studiów. W myśl regulaminu dyplomowania każde z pytań powinno dotyczyć jednego z trzech obszarów wiedzy: krytyki artystycznej i myśli o sztuce, teorii sztuki i historii sztuki.

Zgodnie z Regulaminem Studiów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (Uchwała nr 39 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 30 kwietnia 2019 r.) podstawą do obliczenia wyniku ukończenia studiów (w tym także na kierunku Krytyka artystyczna) są:

- 1) średnia arytmetyczna wszystkich pozytywnych ocen z egzaminów i zaliczeń objętych programem studiów lub Indywidualnym Planem Studiów;
- 2) ocena pracy dyplomowej, jeżeli program studiów przewiduje przygotowanie pracy dyplomowej;
- 3) ocena z egzaminu dyplomowego, jeżeli program studiów przewiduje egzamin dyplomowy.

Powyższe oceny wpisane są do protokołu egzaminu przez Przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej. Od września 2020 stosowane są elektroniczne formularze protokołu egzaminów, znajdującej się w sekcji katalogu Archiwum Prac Dyplomowych, przyporządkowane pracom oczekującym na obronę. Elektroniczną wersję protokołu wypełnia Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej.

W związku z pandemią COVID-19, w okresach przejścia pracy uczelni do trybu zdalnego lub hybrydowego, egzaminy dyplomowe prowadzone są zdalnie, za pośrednictwem platformy MS Teams (zgodnie *Zarządzeniem nr 94, 125, 126 Rektora UMK z 2020 roku*) (**zał. Nr 3.08**).

Dla najlepszych prac licencjackich przewidziana jest nagroda im. prof. Jadwigi Puciata-Pawłowskiej, której regulamin został zatwierdzony na Radzie Dyscypliny Nauk o sztuce dnia 17.11.2020 (**zał. Nr 3.09**). Nagroda przyznawana jest raz w roku jednemu absolwentowi za najlepszą pracę licencjacką obronioną na Wydziale Sztuk Pięknych UMK, na kierunkach nauczania prowadzonych w ramach Dyscypliny Nauki o Sztuce. Nagrodę przyznaje trzyosobowa Kapituła, w której skład wchodzi Przewodniczący i dwoje nauczycieli akademickich, z których każdy reprezentuje jeden z kierunków nauczania prowadzonych w ramach Dyscypliny Nauki o Sztuce: Historia sztuki, Krytyka artystyczna i Ochrona dóbr kultury. Spośród autorów prac licencjackich nienagrodzonych Kapituła może wyłonić dwie, którym zostaną przyznane honorowe wyróżnienia im. prof. Jadwigi Puciata-Pawłowskiej. Forma nagrody dla pracy licencjackiej (rzeczowa lub finansowa) jest ustalana każdorazowo.

W bieżącym roku akademickim nagrodę im. Jadwigi Puciata-Pawłowskiej za najlepszą pracę licencjacką obronioną na Wydziale Sztuk Pięknych Kapituła nagrody przyznała absolwentce Krytyki artystycznej, pani Annie Brzezińskiej za pracę pt. *Nela Samotyhowa jako krytyczka i popularyzatorka sztuki (na podstawie twórczości krytycznej z lat 1924-39 oraz dzienników osobistych)*.

W tym miejscu warto zwrócić uwagę, że od początku istnienia kierunku Krytyka artystyczna tylko niewielka część studentów nie kończy studiów bezpośrednio po uzyskaniu ostatnich zaliczeń i zdaniu ostatnich egzaminów przewidzianych w programie studiów. Przerwa między zakończeniem nauki a złożeniem pracy dyplomowej sięga w niektórych sytuacjach nawet kilku (czterech, pięciu) semestrów. Jednocześnie powszechnie wiadomo, że na przeszkodzie terminowego złożenia pracy dyplomowej przez część studentów stoi konieczność podjęcia przez nich pracy zawodowej oraz fakt, że podejmują ją w trakcie ostatnich semestrów studiów (nawet jeśli studenci podejmują pracę w zawodach i instytucjach związanych z ich kierunkiem studiów, co w przypadku kierunku Krytyka artystyczna jest częstą sytuacją, w znaczący sposób utrudnia im to przygotowanie pracy dyplomowej w terminie). Jest to za całą pewnością problem, którego rozwiązania należy szukać.

3.5. Sposoby i narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów (np. liczby kandydatów przyjętych na studia, odsiewu studentów, liczby studentów kończących studia w terminie)

System USOS jest podstawowym narzędziem umożliwiającym regularne monitorowanie liczebności grup poszczególnych roczników, ocen uzyskiwanych przez studentów, skali odsiewu oraz liczby osób kończących studia w terminie. Z kilkuletniego doświadczenia pracy na kierunku Krytyka artystyczna wynika, że z reguły większa jest liczba kandydatów zapisujących się na studia niż tych, którzy po przejściu całego procesu rekrutacyjnego zarejestrowali się w systemie i przystąpili do nauki na początku roku akademickiego. Wprawdzie uczelnia nie dysponuje narzędziami do badania przyczyny takiej sytuacji, ale z dużym prawdopodobieństwem można uznać, że jest nią między innymi system rekrutacji, umożliwiający aplikowanie jednej osobie jednocześnie na różne kierunki studiów, często na różnych uczelniach.

Limit miejsc dla osób przyjmowanych na I rok studiów na kierunku Krytyka artystyczna wynosi 20.

Począwszy od 2012 roku, w którym miał miejsce pierwszy nabór na kierunek, liczba studentów przyjętych na studia, którzy zarejestrowali się w systemie USOS i podjęli naukę wynosiła: w roku akademickim 2012/13 – 20 osób; w 2013/14 – 16 osób; w 2014/15 – 18 osób; w 2015/16 – 14 osób;

w 2016/17 – 15 osób; w 2017/18 – 12 osób; w 2018/19 – 9 osób; w 2019/20 – 16 osób, zaś w 2020/21 – 20 osób.

Należy jednak dodać, że od samego początku istnienia kierunku zaobserwowano fakt nieuczestniczenia na zajęcia części osób, które po przyjęciu na studia zarejestrowały się w systemie USOS, a zatem formalnie podjęły naukę. Wiadomo, że jest to zjawisko obserwowane także na innych kierunkach studiów i na innych wydziałach, zaś w przypadku Krytyki artystycznej dotyczy szacunkowo 15 - 20 % osób w grupie. Wiadomo też, że jedną z przyczyn składania dokumentów i rejestrowania się kandydatów na studia jest chęć skorzystania z praw i przywilejów przysługujących studentom wyższej uczelni, jak na przykład różnego rodzaju zniżki. Osoby, dla których jest to jedyna motywacja zarejestrowania się w systemie, z reguły pojawiają się tylko na kilku pierwszych zajęciach lub wcale.

3.6. Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Zasady weryfikacji efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych wyszczególnione są w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Studenci mają dostęp do tych informacji przed rozpoczęciem kursów poszczególnych przedmiotów w danym semestrze, poprzez system USOS. Dodatkowo, każdy z prowadzących szczegółowo omawia te zasady na zajęciach rozpoczynających dany kurs. System USOS archiwizuje także protokoły egzaminów i zaliczeń.

Metody sprawdzania efektów uczenia się i ich oceny dobierane są przez prowadzących w sposób uwzględniający specyfikę zajęć. Skala ocen, jakie otrzymują studenci określona jest przez *Regulamin studiów UMK* i składa się z ocen pozytywnych: bardzo dobry (5), dobry plus (4+), dobry (4), dostateczny plus (3+), dostateczny (3) oraz oceny negatywnej: niedostateczny (2).

Podstawą obliczenia wyniku ukończenia studiów są:

- 1) Średnia arytmetyczna wszystkich pozytywnych ocen z egzaminów i zaliczeń objętych programem studiów lub indywidualnym planem studiów
- 2) Ocena pracy dyplomowej
- 3) Ocena egzaminu dyplomowego.

Wynik studiów stanowi suma 0,6 średniej wszystkich pozytywnych ocen uzyskanych w cyklu studiów, 0,2 oceny pracy dyplomowej oraz 0,2 oceny egzaminu dyplomowego.

3.7. Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych

Sprawdzanie i ocena efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych odbywa się na bieżąco, w trakcie trwania poszczególnych kursów (co daje podstawę do częściowych ocen postępów studentów) oraz w postaci zaliczeń i egzaminów kończących dany semestr (co wraz z ocenami częściowymi daje podstawę do oceny końcowej). Odrębną formą weryfikacji efektów uczenia się są prace dyplomowe – końcowy etap kształcenia na kierunku Krytyka artystyczna, o których mowa w punkcie 3.4. niniejszego Kryterium.

Do metod bieżącego sprawdzania efektów uczenia się w trakcie trwania poszczególnych kursów należą:

— **Prace pisemne**, w tym: kolokwia i testy sprawdzające wiedzę z określonego etapu kursu, oparte na pytaniach otwartych i zamkniętych, a także eseje i recenzje na uzgodniony z prowadzącym temat. Kolokwia i testy odbywają się zwykle w salach wykładowych, z wyjątkiem obecnej sytuacji związanej z pandemią COVID-19. W okresie zdalnego lub hybrydowego trybu pracy uczelni kolokwia i testy sprawdzające odbywają się za pośrednictwem platform do zdalnego nauczania, jak Moodle (która dzięki narzędziu „Test (Quiz)”, umożliwia prowadzącym tworzenie testów składających się pytań otwartych, pytań wielokrotnego wyboru lub pytań typu prawda-fałsz), albo za pośrednictwem aplikacji internetowej do tworzenia testów online, jak Testportal czy aplikacji Forms dostępnej dla wszystkich studentów i prowadzących w ramach zaoferowanego przez uczelnię pakietu MS Office 365. Inne prace pisemne, w tym przede wszystkim eseje i recenzje pisane na zadany przez prowadzącego temat przesyłane są przez studentów za pośrednictwem poczty U-mail. Do podstawowych elementów wiedzy ocenianej w ramach testów i kolokwiów pisemnych należą: dziedzictwo światowej myśli o sztuce i kierunki jej rozwoju, historia sztuki europejskiej i pozaeuropejskiej od starożytności do sztuki nowoczesnej i współczesnej, style i epoki sztuki światowej, terminologia sztuk plastycznych, teorie i metodologie badań sztuki, międzynarodowe i krajowe instytucje sztuki, pojęcia z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego.

Testy i kolokwia sprawdzające wiedzę oceniane są według kryteriów znanych studentom i przedstawionych w sylabusie przedmiotu w systemie USOS. Kryteria bazują przede wszystkim na procentowym określeniu liczby poprawnych odpowiedzi; poszczególnym przedziałom procentowym przyporządkowana jest ocena.

W przypadku esejów i recenzji, brana jest pod uwagę merytoryczna wartość tekstu (zaprezentowanie zdobytej wiedzy), ale także konstrukcja tekstu, jego poprawność pod względem językowym (składnia, stylistyka), logika argumentowania i redakcja (ciekawe i zgodne z treścią

zatytułowanie tekstu, poprawność ewentualnych przypisów, odnośników, zastosowanych cytatów, sformatowanie tekstu według wytycznych). Wśród umiejętności, które są oceniane w ramach sprawdzania esejów, recenzji i omówień znajdują się między innymi wyszukiwanie i przetwarzanie informacji na dany temat, formułowanie, analizowanie i interpretowanie problemów badawczych, umiejętność samodzielnego zdobywania wiedzy i pozyskiwanie informacji z różnych źródeł, zdolność merytorycznego argumentowania i formułowania wniosków.

Kluczowym elementem w procesie weryfikowania wiedzy i umiejętności w ramach zadawanych studentom esejów, recenzji i omówień jest informacja zwrotna od prowadzącego. Prowadzący odsyła pocztą U-mail teksty studentów wraz z uwagami, korektami, wskazówkami dotyczącymi wyżej wymienionych elementów podlegających ocenie. Dodatkowo, w razie potrzeby prowadzone są indywidualne konsultacje prowadzącego ze studentami na temat ich prac pisemnych, odbywające się w trakcie dyżurów pracownika (stacjonarnych lub on-line). Każdy student dostaje więc spersonalizowaną odpowiedź dotyczącą jego pracy. Wszystkie prace pisemne są podstawą do wystawiania studentom ocen cząstkowych, składających się na ocenę semestralną. Oceny z prac pisemnych podane są do wiadomości studentom w korespondencji mailowej lub w trakcie indywidualnych konsultacji (bezpośrednio po zajęciach, albo w trakcie trwania dyżuru stacjonarnego lub online). Do tych przedmiotów należą między innymi Wstęp do krytyki artystycznej, Metody analizy krytyki artystycznej, Awangarda – plastyka a inne dziedziny sztuki, Grafika XIX-XXI wieku, Plakat i projektowanie graficzne, Malarstwo XIX - XXI wieku, Historia sztuki Europy (w tym polskiej) i Ameryki Północnej od końca XVIII wieku do 1945 roku, Proseminarium w zakresie krytyki architektonicznej.

— **Prezentacje** na uzgodniony z prowadzącym temat, zawierające element przygotowanej wypowiedzi lub referatu uzupełnionej wyświetlanym materiałem ilustracyjnym (przygotowywane indywidualnie lub grupowo). Długość trwania referatów uzgodniona jest wcześniej między prowadzącym i studentami, zwykle wynosi ona 20, 30 lub 40 minut. Jako narzędzie do przygotowywania materiału ilustracyjnego studenci wykorzystują aplikację PowerPoint lub dostępne aplikacje do prezentacji online, jak Prezentacje Google, Slides lub Prezi. W razie potrzeby w trakcie prezentacji studenci korzystają także z treści dostępnych w internecie, w postaci fragmentów filmów, stron internetowych, w tym internetowych magazynów artystycznych. W okresie zdalnego lub hybrydowego trybu pracy uczelni, prezentacje odbywają się za pośrednictwem platform do komunikacji wideo i nauczania online, z których najpopularniejszą i rekomendowaną przez Uniwersyteckie Centrum Informatyczne jest MS Teams oraz narzędzie platformy Moodle — BigBlueButton. Prezentacje są podstawą do wystawiania przez prowadzących ocen cząstkowych z danego przedmiotu. Przy ocenie brana jest pod uwagę merytoryczna wartość zaprezentowanych treści oraz ich zgodność z zadaniem przez prowadzącego lub wybranego przez studenta z listy tematu, a także forma podanych treści. W ramach tego drugiego kryterium brane

są pod uwagę takie czynniki, jak płynność wypowiedzi, struktura prezentacji (jej konstrukcja, stopień uporządkowania treści), przestrzeganie ustalonego czasu trwania prezentacji sposób przygotowania materiału ilustracyjnego (jakość reprodukcji, poprawność ich podpisania). Ocena wszystkich tych elementów podana jest do wiadomości studentom w trakcie indywidualnych konsultacji (bezpośrednio po zajęciach lub w trakcie trwania dyżuru stacjonarnego lub online).

— **Kolokwia ustne** na zadane przez prowadzącego tematy. Ta forma sprawdzania wiedzy dotyczy wybranych, z reguły mniejszych partii zagadnień danego przedmiotu i służy wypracowaniu systematyczności w przyswajaniu wiedzy. Z reguły studenci proszeni są z wyprzedzeniem (na przykład tygodniowym) o krótkie (kilkuminutowe) zreferowanie danego działu lub zagadnienia omawianego wcześniej na zajęciach. W tego typu wypowiedziach brana jest pod uwagę ich wartość merytoryczna, ale także płynność, umiejętność stosowania poprawnej terminologii z zakresu historii sztuki czy teorii sztuk plastycznych, poprawność w wymawianiu obcojęzycznych nazwisk, obcojęzycznych nazw nurtów artystycznych, tytułów prac naukowych, tytułów dzieł, czasopism artystycznych, etc. Ocena wszystkich tych elementów podana jest do wiadomości studentom w trakcie indywidualnych konsultacji (bezpośrednio po zajęciach lub w trakcie trwania dyżuru stacjonarnego lub online).

— **Inicjowanie dyskusji i debat** dotyczących uzgodnionych wcześniej tematów (historycznych wystaw artystycznych, manifestów artystycznych, historycznych postaw i przekonań krytyków i teoretyków sztuki, kontrowersji obecnych we współczesnym życiu artystycznym, problemów poruszanych we współczesnym dyskursie artystycznym, a także wystaw i festiwali artystycznych, które oglądali, i w których uczestniczyli studenci). W tego typu formie sprawdzania efektów uczenia się istotna jest wiedza merytoryczna dotycząca danego zagadnienia, ale także określone kompetencje społeczne. Studenci podejmując dyskusję w grupie, uświadamiają sobie poziom własnej wiedzy, a także jej ewentualne niedostatki, doskonałą umiejętność współpracy, prowadzenia dialogu i kulturalnej polemiki w wyznaczonych ramach tematycznych. Fakt, że dyskusje i debaty dotyczą często bieżących wydarzeń artystycznych, skłania ich do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym, artystycznym i społecznym.

— **Moderowana przez prowadzącego rozmowa w grupie dotycząca zadanej literatury.** Tego typu forma sprawdzania wiedzy dotyczy znajomości literatury z zakresu krytyki artystycznej i myśli o sztuce reprezentatywnych dla danego okresu w sztuce lub nurtu artystycznego. Są to historyczne salony, recenzje i eseje krytyczne powstałe w okresie od nowoczesności do czasów współczesnych, teksty z zakresu nowoczesnej i współczesnej estetyki, manifesty artystyczne, listy, notatki i dzienniki artystów i krytyków oraz wywiady z artystami i krytykami. Zwykle studenci dostają od prowadzącego materiały w wersji elektronicznej (pliki pdf z tekstami oraz towarzyszące im prezentacje PowerPoint, umożliwiające

zapoznanie się z wybranymi dziełami omawianymi w tekście, pojęciami oraz nazwiskami twórców lub teoretyków), które przesyłane są z wyprzedzeniem do wszystkich osób w grupie za pomocą poczty USOS-Mail. Następnie na zajęciach po omówieniu wstępnym prowadzący zadaje pytania dotyczące testu wymagające jego streszczenia i interpretacji, a także odniesienia się do poetyki tekstów, ich stylistyki (w tym porównania ich ze stylistyką współczesnych esejów krytycznych i recenzji), konstrukcji, odniesień pozaartystycznych, etc. W trakcie dyskusji prowadzący monitoruje aktywność studentów i uzyskuje wiedzę na temat stopnia przyswojenia i zrozumienia zadanej literatury. W tego typu metodzie sprawdzania wiedzy i efektów uczenia się istotna jest nie tylko znajomość lektur, ale także zdolność ich syntetycznego omówienia i gotowość do polemizowania z innymi studentami w grupie, przedstawiania własnych, krytycznych opinii.

Wśród metod weryfikujących efekty uczenia się na zakończenie danego kursu wymienić należy:

— **Prace pisemne** oparte na pytaniach otwartych (opisowe) lub zamkniętych (testowe), weryfikujące wiedzę z całego kursu (**w formie zaliczeń lub egzaminów**) oraz **wypowiedzi ustne** (sprawdzające wiedzę zdobytą w ciągu całego kursu) **w formie zaliczeń lub egzaminów**. Pisemne i ustne zaliczenia odbywają się zwykle na ostatnich zajęciach w semestrze, egzaminy zaś (zarówno w formie pisemnej jak i ustnej) w trakcie sesji egzaminacyjnej, której czas trwania określa *Zarządzenie Rektora UMK w sprawie organizacji roku akademickiego*. Na przykład zgodnie z *Zarządzeniem nr 117 Rektora UMK w sprawie organizacji roku akademickiego 2020/2021 (zał. Nr 3.10)*, egzaminacyjna sesja zimowa przypada na okres od 1 lutego do 14 lutego 2021, zaś egzaminacyjna sesja letnia przypada na okres od 15 czerwca do 28 czerwca 2021. Dla studentów, którzy nie uzyskali pozytywnej oceny na egzaminie (pisemnym bądź ustnym) w sesji zimowej przewidziana jest poprawkowa egzaminacyjna sesja zimowa w dniach od 15 lutego do 28 lutego 2021. Studenci, którzy nie uzyskali pozytywnej oceny w sesji egzaminacyjnej letniej, mogą przystąpić do poprawkowej egzaminacyjnej sesji letniej w dniach od 1 września do 14 września 2021. Szczegółowe terminy egzaminów ustala prowadzący dane zajęcia i zatwierdzane są przez Dziekana Wydziału. Oceny z egzaminów i zaliczeń wprowadzane są przez prowadzącego do systemu USOS niezwłocznie po sprawdzeniu prac, przy czym oceny z zaliczeń i egzaminów ustnych podawane są do wiadomości studentów niezwłocznie po zakończeniu zaliczenia lub egzaminu. Oceny opierają się na procentowym określeniu liczby poprawnych odpowiedzi udzielonych przez studenta lub procentowym określeniu merytorycznie poprawnej wiedzy zaprezentowanej przez studenta. Poszczególnym przedziałom procentowym przyporządkowana jest ocena, zaś kryteria oceniania znajdują się w sylabusie przedmiotu.

Pisemne i ustne zaliczenia i egzaminy odbywają się w salach wykładowych i egzaminacyjnych, znajdujących się w budynku Wydziału Sztuk Pięknych, ewentualnie innych wydziałów uczelni, przy czym

sale dobierane są w ten sposób, aby zapewnić studentom komfort, ciszę, odpowiednią ilość miejsca i właściwe oświetlenie.

Zgodnie z *Zarządzeniem nr 245 Rektora UMK (zał. Nr 3.11)*, w okresie zdalnego lub hybrydowego trybu pracy uczelni zaliczenia i egzaminy pisemne odbywają się za pośrednictwem platform do zdalnego nauczania, jak Moodle, albo aplikacji internetowej do tworzenia testów online, jak Testportal czy Forms. Zaliczenia i egzaminy pisemne w postaci opracowania określonego materiału (pytania otwarte) mogą być też zamienione wyjątkowo na formułę ustną (decyzja taka należy do prowadzącego i musi być podana do wiadomości studentów niezwłocznie po wydaniu zarządzenia przez Rektora, a informacja o niej umieszczona w sylabusie przedmiotu). Wówczas zaliczenie lub egzamin przeprowadzone w tej formule może odbywać się za pośrednictwem platformy MS Teams lub aplikacji BigBlueButton (ich przebieg reguluje *Zarządzenie nr 178 Rektora UMK (zał. Nr 3.12)*).

Wszystkie zaliczenia i egzaminy przewidziane do przeprowadzenia w formie ustnej w okresie zdalnej pracy uczelni również przeprowadzane są za pomocą wyżej wymienionych platform i aplikacji.

Zgodnie z Regulaminem studiów (*Uchwała Nr 39 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 30 kwietnia 2019 r. — Regulamin studiów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (zał. Nr 3.03)*), w stosunku do studenta, który nie zaliczył semestru lub roku, wydaje się decyzję o:

- warunkowym wpisaniu na wyższy semestr lub rok studiów, albo
- zezwoleniu na powtarzanie semestru lub roku studiów, albo
- skreśleniu z listy studentów.

Warto podkreślić, że przedmioty podawcze, realizowane głównie w formie wykładów, zwykle kończą się zaliczeniem lub egzaminem ustnym albo pisemnym, kładącym nacisk na weryfikację efektów uczenia się z zakresu wiedzy, w nieco mniejszym stopniu zaś umiejętności. Dlatego też w egzaminach tych preferowane są formy ustnego lub pisemnego scharakteryzowania określonych treści programowych przedmiotu, jak charakterystyka kierunku artystycznego, tendencji i założeń w krytyce artystycznej danego okresu lub związanej z określonym nurtem sztuki, sztuka danego okresu historycznego, regionu lub kręgu kulturowego. W tej formie sprawdzania efektów uczenia się stosowane są również testy z pytaniami otwartymi lub zamkniętymi, weryfikujące szczegółowo znajomość treści programowych wykładów.

W przypadku zajęć o charakterze aktywizującym, inicjujących wymianę myśli i kształcących określone umiejętności (jak interpretowanie problemów badawczych, umiejętność pisania recenzji i esejów, rozpoznawanie dzieł sztuki pod kątem stylistyki, formy, techniki wykonania, realizowanie określonych zadań w galerii lub muzeum oraz asystowanie przy nich (ćwiczenia, konwersatoria, praktyki terenowe i staże zawodowe), preferowana jest weryfikacja określonych umiejętności. Dlatego podstawą do ich zaliczenia jest wykonanie określonych zadań (napisanie recenzji, eseju, przygotowanie

prezentacji). W tego typu przedmiotach prowadzący na bieżąco monitorują także aktywność studentów i ich gotowość wzięcia udziału w dyskusjach i debatach.

Przykładowo, w ramach zajęć **Metody analizy krytyki artystycznej** studenci odpowiadają na pytania prowadzącego dotyczące zadanych wcześniej lektur, reprezentujących określone perspektywy i metody analizy i interpretacji dzieł sztuki. Dodatkowo, kilka razy w semestrze grupa pod kierunkiem prowadzącego prowadzi debatę na temat zaproponowanych przez niego dzieł sztuki, której celem jest ich analiza formalna i interpretacja. Prowadzący dba o to, aby w dyskusji były używane argumenty i uwzględniane perspektywy należące do określonej (aktualnie ćwiczonej) metodologii. Pod koniec semestru studenci przygotowują pracę pisemną o uzgodnionej z prowadzącym objętości, w której podają analizie formalnej i interpretacji wybrane z listy dzieła sztuki. W pracy zobowiązani są do zastosowania określonej metodologii, a zatem sprawdzana jest nie tylko ich wiedza, ale także umiejętność posługiwania się określonymi ujęciami teoretycznymi, umiejętność przeprowadzenia opisu ikonograficznego, umiejętność formułowania wniosków i umiejętność przygotowania wypowiedzi pisemnej wykorzystującej rozmaite źródła.

Z kolei w ramach konwersatorium **Malarstwo XIX–XXI wieku** studenci aktywnie uczestniczą w dyskusji na temat malarstwa nowoczesnego i współczesnego. Pod kierunkiem prowadzącej przygotowują prace pisemne sprawdzające umiejętność posługiwania się specjalistyczną terminologią oraz opracowania analizy formalnej i treściowej wybranych obrazów. Część zajęć prowadzona jest w Muzeum Okręgowym w Toruniu (w Galerii malarstwa polskiego w Ratuszu Staromiejskim), co pozwala na bezpośredni kontakt z pracami malarskimi powstałymi w XIX-XXI wieku i zaznajomienie się ze zmianami zachodzącymi w sztuce nowoczesnej i współczesnej. Ponadto uczestnictwo studentów w wystawach malarstwa prezentujących dorobek konkretnego twórcy czy grupy artystycznej lub w ekspozycjach problemowych umożliwia im krytyczne omówienie i ocenę pokazu oraz koncepcji kuratorskiej, niezbędne do sporządzenia recenzji przygotowanej w ramach przedmiotu.

W ramach konwersatorium **Grafika XIX -XXI wieku** studenci uczestniczą w dyskusji na temat zadanych wcześniej lektur (teksty krytyczne dotyczące przemian zachodzących w grafice artystycznej końca XX wieku i początku XXI wieku); na początku dzielą się własnymi refleksjami, także na temat stopnia trudności tekstów (fragmenty, które przysporzyły trudności są czytane ponownie i komentowane oraz wyjaśniane przez prowadzącą). Następnie prowadząca zadaje pytania odwołując się do wiedzy, którą studenci zdobyli podczas zajęć teoretycznych oraz wizyt w poszczególnych pracowniach graficznych Wydziału Sztuk Pięknych i rozmów z grafikami. Pod koniec zajęć osoba chętna (lub wskazana przez prowadzącą) dokonuje podsumowania dyskusji, ćwicząc umiejętność syntezy omawianego materiału, poprawność merytoryczną i językową wypowiedzi ustnej. Inną metodą aktywizującą jest przygotowanie przez wszystkich studentów (w dwuosobowych grupach) prezentacji z analizą porównawczą twórczości dwóch / dwojga współczesnych grafików lub graficzek

artystycznych (polskich lub zagranicznych) – w zestawieniach zaproponowanych przez prowadzącą. Wyrabia to umiejętność gromadzenia i selekcji materiałów, określenia analogii i różnic w postawach artystów, ich warsztacie i przekazie prac, a także umiejętność współpracy z drugą osobą. Autorom prezentacji są następnie zadawane przez pozostałych studentów pytania dotyczące treści prezentacji. Pozostali studenci dokonują opisowej oceny prezentacji (wraz z podaniem uzasadnienia); ocena jest komentowana przez prowadzącą. Ważnym elementem zajęć jest wspólne obejrzenie aktualnej wystawy grafiki artystycznej (na przykład cyklicznych wystaw „Kolor w grafice” w Galerii Sztuki „Wozownia” w Toruniu czy „Wielość w jedności” w Galerii Sztuki Nowoczesnej Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy prezentowanych w ramach Międzynarodowego Triennale Grafiki, a także wystaw indywidualnych); na bieżąco prowadzona jest dyskusja, ocena prezentowanych prac, jak również ocena koncepcji wystawy – podsumowaniem dyskusji jest zazwyczaj recenzja, którą przygotowuje każdy ze studentów.

W ramach konwersatorium **Plakat i projektowanie graficzne** oprócz dyskusji na temat zadanych tekstów z zakresu historii projektowania graficznego i współczesnego projektowania zadawane są studentom krótkie, 20-minutowe ćwiczenia do wykonania w trakcie zajęć, wymagające wykorzystania zdobytej wcześniej wiedzy, umiejętności wyszukiwania informacji (i krytycznej ich selekcji) w internecie oraz uważnej obserwacji ("czytania plakatu") i jego analizy. Ćwiczenia te są ukierunkowane na kształcenie umiejętności konstruowania krótkiej, rzeczowej wypowiedzi ustnej (lub pisemnej) dotyczącej stylu, gatunku plakatu, koncepcji artysty / projektanta i formy plakatu. Celem jest trafne odczytanie przekazu plakatów powstałych w różnych krajach i okresach od końca XIX wieku (także plakatów obcojęzycznych, w tym rosyjskich, japońskich, chińskich), ocena trafności zastosowanych przez ich twórców środków oraz wskazanie (nazwanie grupy) potencjalnych odbiorców. Ćwiczenia o podobnym charakterze dotyczą logo / logotypu, projektów m.in. opakowań. Ważnym elementem zajęć jest wspólne obejrzenie wystawy plakatu (na przykład organizowanej corocznie wystawy w ramach toruńskiego Międzynarodowego Festiwalu Grafiki Projektowej „Plaster”, lub wystawy indywidualnej); prowadzona jest też dyskusja, w ramach której studenci oceniają prace i koncepcję samej wystawy – a w ramach podsumowania studenci przygotowują recenzję.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 3:

.....

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

Proces dydaktyczny na kierunku Krytyka artystyczna na Wydziale Sztuki Pięknych realizowany jest przez zespół nauczycieli akademickich liczących 17 osób, wspierany przez 7 osób zatrudnianych na umowy o dzieło/zlecenie.

Dorobek naukowy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku jest duży i zgodny z wykładanymi przez nich przedmiotami. Obejmuje on wszystkie obszary wiedzy w zakresie programu studiów na kierunku Krytyka artystyczna, czego wyrazem są liczne publikacje, także w języku obcym, na przykład:

- Geron Małgorzata: "Formists' Relations with the Artistic Millieus of Munich and Berlin" [in:] *Polish Avant-Garde in Berlin*, Edited by Małgorzata Stolarska-Fronia, Peter Lang International Academic Publishers, Berlin 2019, p. 39-63,
- Malinowski Jerzy (ed.) in coop. with A. Walulik, M. Jacoby, M. Gawarski: *Bolan meishu / The history of Polish art*, Shanghai, Shanghai Joint Publishing Company Limited, Adam Mickiewicz Institute: 2017 (tekst w j. chińskim),
- Geron Małgorzata: "Formistic Lviv,in: From Ausgleich to the Holocaust. Ukrainian and Jewish Artists of Lemberg/ Lwów/ Lviv", eds. Sergey R. Kravtsov, Ilia Rodov, Małgorzata Stolarska-Fronia, *Grünberg Verlag*, Weimar 2019,
- Kamińska-Jones Dorota: "Rajasthani miniatures from the collection of the National Museum in Warsaw. W: Rajasthani miniature painting : tradition and continuity" ed. Anupa Pande. New Delhi : National Museum, 2016. S. 91-105,
- Kamińska-Jones Dorota: "Aesthetics in the services of colonialism : the picturesque in the Indian context" *Polish Journal of the Arts and Culture*, Nr 14 2015. S. 63-82,
Kamińska-Jones Dorota: "Art and gender in the Contact zone : European women and Indian miniature painting", *Art of the Orient*, Vol. 5 2016. S. 189-216,
- Kamińska-Jones Dorota: "Representation of Indian women in ethnographic paintings for the British" w: *Mniejszość i większość : relacje kulturowe na pograniczach, cz 2*, red. Joanna Szydłowska, Magdalena Ochmańska, Aleksandra Bączek, Lech Kościelak. Olsztyn: Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, 2016. S. 67-80,

- Kulpińska Katarzyna , “Japanese pacifist and ecological posters. U.G. Satō and others”, *Art of the Orient*, 2019, Vol. 8, ed. Bogna Łakomska, Wydawnictwo Marszałek, s. 54-74,
- Kulpińska Katarzyna, “Graphics by Leopold Lewicki (1906–1973) in Cracow and Lviv Milieus” w: *From Ausgleich to the Holocaust. Ukrainian and Jewish Artists of Lemberg/Lwów/Lviv*, ed. Sergey R. Kravtsov, Ilia Rodov and Małgorzata Stolarska-Fronia, Grünberg Verlag Weimar 2019,
- Kulpińska Katarzyna, “The graphic work and publishing activities of Franciszek Prochaska (1891-1972) w: *Paris and the Polish Artists/ Paris et les artistes polonais / Paryż i artyści polscy 1945-1989*, Wyd. Naukowe UMK Toruń 2018,
- Kulpińska Katarzyna, “Inspiration from old art in the lithographs of Konrad Szrednicki from the 1920s and 1930s,” w: *The Inspiration from the Past in the Art of the 20th and 21st Centuries*, red. J. Malinowski, M. Geron, Wydawnictwo Libron, Kraków 2013, s. 127- 138,
- Pręgowski Filip, “An Artist Who Used to Disappear. About Concealing Artistic Subjectivity in the Art of Jack Goldstein”, *Quart. Kwartalnik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego*, 4(58), 2020,
- Pręgowski Filip, “Paintings in Daylight. The Work of Kerry James Marshall Through The Identity Discourse”, w: red. Anna Markowska, *Sustainable Art. Facing The Need For Regeneration, Responsibility and Relations*, Tako, Warszawa, Toruń 2016, s. 77-85,
- Pręgowski Filip, „The Recurrence of Modernism. On The Stuckists, the British Art Movement”, w: red. M. Geron, J. Malinowski, *Art of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland & Republic of Ireland in 20th–21st Centuries and Polish–British & Irish Art Relation*, Wydawnictwo UMK, Toruń 2015, s. 161-169;

Pracownicy Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej prowadzący kierunek:

dr hab. Joanna Kucharzewska, prof. UMK, zajmuje się historią architektury XIX-XXI wieku. Jest autorką artykułów dotyczących architektury regionalnej oraz dokumentacji konserwatorskich obiektów toruńskich. Drugi nurt jej zainteresowań dotyczy współczesnej architektury, w tym także z kręgu kultury dalekowschodniej, tj. Chin, Japonii i Korei Południowej; jest autorką książki *Współczesna architektura i urbanistyka Pekinu w kontekście warunków politycznych. Państwo wobec dziedzictwa kulturowego*, wyd. UMK, Toruń 2015; Jest redaktorką serii wydawniczej „Studia z architektury nowoczesnej” w której poruszane są zagadnienia z pogranicza architektury, działań przestrzennych, dekoracji budynków i dizajnu.

dr hab. Katarzyna Kulpińska, prof. UMK, podejmuje badania nad sztuką XIX -XXI wieku szczególnie koncentrując się na grafice artystycznej, plakacie i ilustracji książkowej Europy i Azji. Jest autorką książek dotyczących tej tematyki m.in. *Matryce, odbitki – ślady kobiet. Polskie graficzki i ich twórczość*

w *dwudziestoleciu międzywojennym* (2017), kilkudziesięciu artykułów oraz ponad 40 biogramów malarzy i grafików w *Allgemeines Künstlerlexicon: die bildenden Künstler aller Zeiten und Völker* Berlin; Boston: De Gruyter.

dr Małgorzata Geron zajmuje się polską awangardą dwudziestolecia międzywojennego (w szczególności grupą Formiści), a także powojenną sztuką toruńskiego środowiska artystycznego; jest autorką monografii i katalogu wystawy Tymona Niesiołowskiego oraz książki *Formiści. Twórczość i programy artystyczne* (2015).

dr hab. Dorota Kamińska-Jones, prof. UMK zajmuje się sztuką i kulturą Indii oraz Wielkiej Brytanii, przede wszystkim z okresu Imperium. W kręgu jej zainteresowań pozostają feminizm, kolonializm i relacje międzykulturowe. Jest autorką poświęconych tej tematyce artykułów i książek, m.in. *Kobieta, sztuka i kolonizacja. Wizerunki kobiet w strefie kontaktu indyjsko-brytyjskiego* (2017). Współorganizuje Kongres Azjatycki.

dr Filip Pręgowski zajmuje się tematyką sztuki współczesnej, w szczególności brytyjskiej i amerykańskiej w kontekście współczesnych dyskursów artystycznych, a także historią krytyki artystycznej i myśli o sztuce. Jest autorem książki *Francis Bacon. Metamorfozy obrazu* (Warszawa 2011) oraz publikacji dotyczących głównie współczesnego malarstwa amerykańskiego. Jest też aktywnym malarzem, autorem wystaw indywidualnych i uczestnikiem pokazów zbiorowych malarstwa.

Dorobek naukowy oraz wieloletnie doświadczenie w realizacji badań naukowych gwarantują prowadzenie zajęć dydaktycznych w oparciu o aktualną literaturę oraz na bazie najnowszych osiągnięć teorii i rozwiązań praktycznych (Załączniki nr 2. Materiały uzupełniające IV Dorobek kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne).

Kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich, a w szczególności pracowników zatrudnionych w jednostce są wysokie i adekwatne do programu studiów oraz zakładanych efektów uczenia się.

Co szczególnie ważne, są one także systematycznie podnoszone i aktualizowane poprzez udział w krajowych i zagranicznych konferencjach i seminariach.

Charakter materiałów dydaktycznych mają referaty publikowane w materiałach pokonferencyjnych lub monografiach redagowanych przez pracowników Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej (Wydawnictwo Naukowe UMK), będących efektem konferencji organizowanych przez Katedrę.

Pracownicy Katedry organizują konferencje o zasięgu międzynarodowym, między innymi:

dr Małgorzata Geron

- *IV Konferencja Sztuki Nowoczesnej w Toruniu Inspiracje sztuką dawną w sztuce XX i XXI wieku/ The 4th Conference of Modern Art: Old art inspirations in the art of 20th and 21st centuries* , Zakład Historii Sztuki Nowoczesnej Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” Toruń 1 -2 grudnia 2011
- *V Konferencja Sztuki Nowoczesnej, Sztuka Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii & Republiki Irlandii w XX I XXI wieku i polsko – brytyjskie & irlandzkie kontakty artystyczne/5th Conference of Modern Art: Art of The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland & Republic of Ireland in 20th and 21st centuries and Polish – British & Irish art relations*, Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata, Zakład Historii Sztuki Nowoczesnej Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” Toruń 9 – 11 października 2013
- *VI Konferencja Sztuki Nowoczesnej, Paryż i artyści polscy/Paris et les artistes polonais/Paris and the Polish Artists 1945 - 1989*, Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata, Zakład Historii Sztuki Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” Toruń 7 – 9 października 2015

Prof. dr hab. Jerzy Malinowski, dr hab. Katarzyna Kulpińska, prof. UMK

- 10-11 October 2019: ART EDUCATION & ART CRITICISM IN CENTRAL AND EASTERN EUROPE IN THE 20th AND 21st CENTURIES (8th Conference of Modern Art in Toruń on the 100th anniversary of the revival of the Faculty of Fine Arts at the Stefan Batory University in Wilno (Vilnius), located since 1945 at the Nicolaus Copernicus University in Toruń; Toruń, The Centre of Contemporary Art “Znaki Czasu” (Polska, Litwa, Łotwa, Finlandia).

Pracownicy związani z kierunkiem krytyka artystyczna realizują projekty i granty.

Dr hab. Dorota Kamińska-Jones, prof. UMK uczestniczyła w realizacji monografii, która jest rezultatem projektu Narodowego Centrum Nauki („Opus 5” [UMO-2013/09/B/HS1/02005]). W publikacji tej analizowane są fundacje świątynne rodziny Birlów, w szeroko pojętym kontekście kulturowym. Efektem prac jest monografia w języku angielskim (Columbia University Press /JU Press): Kamińska-Jones Dorota, Kudelska Marta, Świerkowska Agata, Staszczyk Agnieszka, *The Temple Road Towards a Great India*, JUP/Columbia University Press, 201, s. 580.

Dr hab. Dorota Kamińska-Jones, prof. UMK realizowała także grant promotorski Komitetu Badań Naukowych nr 2 H01E 019 22 (lata: 2002 - 2005). W ramach grantu podróż do Indii i badania w następujących ośrodkach naukowych: New Delhi (National Museum, National Museum Institute of History of Art, Conservation and Museology, Delhi University, Delhi College of Fine Arts), Varanasi (Banaras Hindu University, Bharat Kala Bhavan), Dżajpur (Maharaja Sawai Man Singh II Museum, Government Central Museum), Udajpur i Bikaner - pałace i muzea maharadzów, Museum of Kangra Art w Dharamśali, Ćamba: Bhuri Singh Museum.

Dr hab. Joanna Kucharzewska, prof. UMK realizowała projekt badawczy, w którym była koordynatorem oraz wykonawcą pt.: Rezydencje na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej – województwo podolskie (2015-2018), finansowany przez Fundację Lanckorońskich.

Przez pracowników Katedry realizowany był projekt E-materiały dydaktyczne do kształcenia ogólnego w zakresie historii sztuki i historii muzyki, języka łacińskiego i kultury antycznej-zakres rozszerzony, wiedza o kulturze-zakres podstawowy (Grupa 1) (projekt nr POWR.0210.00-00-4002/16).

4.2 Obsada zajęć dydaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem zajęć, które prowadzą do osiągnięcia przez studentów kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej

Zajęcia dydaktyczne na kierunku *Krytyka artystyczna* są obsadzone tak, by wykształcenie, dorobek naukowy i zainteresowania badawcze nauczycieli akademickich były w pełni zgodne z zakładanymi efektami kształcenia wykładanych przez nich przedmiotów. Taka „polityka spójności” umożliwia pracownikom sprawne łączenie działalności dydaktycznej z działalnością naukowo-badawczą, a studentom kierunku Krytyka artystyczna zapewnia kształcenie w oparciu o najbardziej aktualną literaturę oraz na bazie najnowszych osiągnięć w zakresie badania myśli o sztuce i dyskursów artystycznych, teorii i metodologii krytyki artystycznej i historii sztuki. Jest to szczególnie ważne w przypadku zajęć, których celem jest zdobywanie i rozwijanie kompetencji badawczych przez studentów kierunku tj. m.in. przy powierzaniu prowadzenia seminariów oraz przedmiotów, dla których podstawą zaliczenia jest realizacja indywidualnych lub zespołowych projektów badawczych. Niektóre z zajęć prowadzone są przez praktyków ze środowiska gospodarczego niebędących nauczycielami akademickimi, którzy wykonują je w ramach umów cywilno-prawnych. W programach studiów znajdują się także przedmioty realizowane przez nauczycieli akademickich innych wydziałów Uniwersytetu np. Historia filozofii Ochrona własności intelektualnej), posiadających odpowiedni dorobek naukowy i przygotowanie do ich prowadzenia.

Warto nadmienić, że zajęcia zlecone prowadzą specjaliści:

- Proseminarium z Krytyki sztuk wizualnych - dr hab. Małgorzata Jankowska, prof. ASP z Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku,
- Przedmiot Sztuka Ameryki prekolumbijskiej - dr Magdalena Nierzwicka z Muzeum Okręgowego w Toruniu,
- Sztuka Islamu - dr Magdalena Ginter-Frołow z Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie.

Załącznik Nr 4.01 Obsada zajęć dydaktycznych pod kątem zgodności dorobku naukowego (wybór literatury)

4.3 Łączenie przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku Krytyka artystyczna działalności dydaktycznej z działalnością naukową oraz włączania studentów w prowadzenie działalności naukowej

Dr hab. Dorota Kamińska-Jones, prof. UMK uczestniczyła w realizacji monografii, która jest rezultatem projektu Narodowego Centrum Nauki („Opus 5” [UMO-2013/09/B/HS1/02005]). W publikacji tej analizowane są fundacje świątynne rodziny Birlów, w szeroko pojętym kontekście kulturowym. Efektem prac jest monografia w języku angielskim (Columbia University Press /JU Press): Kamińska-Jones Dorota, Kudelska Marta, Świerkowska Agata, Staszczuk Agnieszka, *The Temple Road Towards a Great India*, JUP/Columbia University Press, 201, s. 580.

Dr hab. Dorota Kamińska-Jones, prof. UMK realizowała także grant promotorski Komitetu Badań Naukowych nr 2 H01E 019 22 (lata: 2002 - 2005). W ramach grantu podróż do Indii i badania w następujących ośrodkach naukowych: New Delhi (National Museum, National Museum Institute of History of Art, Conservation and Museology, Delhi University, Delhi College of Fine Arts), Varanasi (Banaras Hindu University, Bharat Kala Bhavan), Dźajpur (Maharaja Sawai Man Singh II Museum, Government Central Museum), Udajpur i Bikaner - pałace i muzea maharadzów, Museum of Kangra Art w Dharamśali, Ćamba: Bhuri Singh Museum.

Dr hab. Joanna Kucharzewska, prof. UMK realizowała projekt badawczy, w którym była koordynatorem oraz wykonawcą pt.: Rezydencje na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej – województwo podolskie (2015-2018), finansowany przez Fundację Lanckorońskich.

Przez pracowników Katedry realizowany był projekt E-materiały dydaktyczne do kształcenia ogólnego w zakresie historii sztuki i historii muzyki, języka łacińskiego i kultury antycznej-zakres rozszerzony, wiedza o kulturze-zakres podstawowy (Grupa 1) (projekt nr POWR.0210.00-00-4002/16).

4.4 Założenia, cele i skuteczność prowadzonej polityki kadrowej

Podstawowym celem polityki rozwoju i doskonalenia nauczycieli akademickich jest realizacja założeń wynikających ze Strategii Uczelni, a w szczególności: uzyskanie statusu uczelni badawczej, uzyskiwanie kolejnych uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego, zapewnienia wysokich kwalifikacji naukowych i dydaktycznych nauczycieli akademickich. Polityka kadrowa Wydziału podporządkowana jest Strategii Uniwersytetu i prowadzona jest zgodnie z następującymi uchwałami Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu:

- Zarządzenie Nr 166 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 4 listopada 2019 r. Regulamin Pracy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (Biuletyn Prawny UMK z 2019 r., poz. 368 z późn. zm.)(**zał. Nr 4.02**)
- Uchwałą nr 177 z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie polityki osobowej oraz zasad i trybu zatrudniania nauczycieli akademickich na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, (**zał. Nr 4.03**)
- Uchwałą nr 217 z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie wytycznych służących ustaleniu kryteriów oceny działalności naukowej nauczycieli akademickich oraz zasad wynagradzania nauczycieli akademickich za publikacje artykułów naukowych z późn.zm.(**zał. Nr. 4.04**)

Prowadzona polityka kadrowa Wydziału stymuluje rozwój naukowy i dydaktyczny nauczycieli, zarówno w aspekcie finansowym (dodatki i nagrody Rektora i Dziekana), jak i niefinansowym (publiczne docenianie osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych, motywowanie indywidualne, urlopy naukowe). Dla młodych pracowników jest oferowana specjalna pula grantów badawczych .

Na Wydziale funkcjonuje sformalizowany system ocen pracowniczych służący realizacji misji Wydziału oraz osiąganiu pożądanego poziomu rozwoju zawodowego zatrudnionej kadry. Przeprowadzana jest ocena bieżąca i okresowa. Bieżąca ocena nauczycieli akademickich jest prowadzona przez bezpośrednich przełożonych (kierowników Katedr). Formalne okresowe oceny pracowników odbywają się co 4 lata. Oceny są też realizowane, gdy z końcem danego roku akademickiego upływa termin umowy o pracę, bądź też, gdy podczas poprzedniej oceny pracownika wnioskowano o wcześniejszą ocenę (wcześniej niż po czterech latach). Oceny dokonuje Wydziałowa Komisja Oceniająca na podstawie informacji zawartych w Kwestionariuszu Oceny Nauczyciela Akademickiego WSzP UMK. Komisja wybierana jest co 4 lata przez Radę Dziekańską, w jej skład wchodzi Dziekan, który jest przewodniczącym Komisji oraz prodziekani i Przewodniczący Dyscypliny, kierownik katedry ocenianego nauczyciela akademickiego. Przy ocenie pracownika brane są pod uwagę następujące aspekty:

- działalność naukowo-badawcza (w tym m.in.: udokumentowany dorobek naukowy wraz z jego oceną parametryczną przygotowaną przez Sekcję Bibliografii Publikacji Pracowników UMK i Analiz Bibliometrycznych w Bibliotece Głównej UMK w Toruniu),
- realizowane w okresie oceny projekty badawcze,
- prowadzona działalność dydaktyczna (w tym ocena dokonana w trakcie hospitacji),
- oceny studentów w systematycznych badaniach ankietowych,
- realizowana w okresie oceny działalność organizacyjna,
- odznaczenia, nagrody, wyróżnienia uzyskane w okresie oceny,
- opinia kierownika katedry.

Ważnym elementem systemu ocen są oceny studentów. Zasady ocen jakości kształcenia przez studentów zawarte są w Zarządzeniu Nr 255 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (**zał. Nr 4.05**). Anonimowe badania ankietowe studentów są prowadzone systematycznie, w każdym semestrze za pośrednictwem systemu USOS. Wyniki ankiet traktowane są bardzo poważnie włącznie z daleko idącymi konsekwencjami np. pozbawieniem możliwości prowadzenia danego typu zajęć. Przypadki takie zdarzają się jednak rzadko. W przypadku problemów powstałych w zakresie relacji student- nauczyciel akademicki pomocą służy zawsze Prodziekan ds. Studenckich i Kształcenia.

4.5 System wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego

Na UMK powstał system motywacyjny mobilizujący pracowników do publikowania w wysoko punktowanych czasopismach naukowych. Aktualnie za publikację za 200 i 140 punktów JM Rektor wypłaca stypendium. Procedura ta zaczęła funkcjonować w 2017 roku, a aktualnie reguluje ją Zarządzenie Rektora UMK Nr 176 z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie jednorazowych stypendiów rektora dla nauczycieli akademickich(**zał. Nr 4.06**) .

Bardzo ważnym czynnikiem wspierającym rozwój kwalifikacji naukowych jest posiadanie przez WSzP uprawnień do nadawania stopnia doktora sztuk plastycznych w dziedzinie sztuki piękne i konserwacja i restauracja dzieł sztuki oraz doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk plastycznych w dziedzinie sztuki piękne i konserwacja i restauracja dzieł sztuki. Łącznie w latach 2013 – 2020 nadano 150 stopnie doktora, doktora habilitowanego oraz przeprowadzono postępowania o nadanie tytułu profesora sztuki. Było to 17 postępowań o nadanie tytułu profesora, 44 przewody habilitacyjne i 89 przewodów doktorskich.

Rozwój naukowy podsumowują także zdobywane przez pracowników stopnie i tytuły, które zestawiono w tabeli poniżej.

Tab. 1 Rozwój naukowy pracowników na kierunku Krytyka artystyczna

Imię i nazwisko	Uzyskany stopień / tytuł naukowy	Data nadania stopnia/ tytułu	Temat rozprawy doktorskiej/ postępowania habilitacyjnego
Dominika Łowkajtis	Doktor	03.06.2014	Rozwój zdolności i wyobraźni twórczej uczniów w wieku 7-18 lat
Magdalena Nierzwicka	Doktor	13.10.2015	Kolekcjonerstwo Borysa Malkina. Inwentarz kultur Ameryki Południowej
Joanna Zaremba- Penk	Doktor	13.03.2018	Ikonografia mangi
Magdalena Ginter-Frołow	Doktor	15.05.2018	Miniatury perskie z rękopisów perskich w zbiorach polskich
Marcin Jaworski	Doktor habilitowany	28.09.2016	Zabawa, święto, profanacja: potencjał kulturotwórczy zabawy w kulturze współczesnej. Studium socjokulturowe zabawy komiksem. "Urodzony, żeby rysować.". Twórczość komiksowa Jerzego Wróblewskiego
Joanna Kucharzewska	Doktor habilitowany	26.04.2016	Współczesna architektura i urbanistyka Pekinu w kontekście warunków politycznych. Państwo wobec dziedzictwa kulturowego
Piotr Birecki	Doktor habilitowany	07.12.2016	Ewangelickie budownictwo kościelne w Prusach Zachodnich. Relacje między państwem a Kościołem ewangelicko-unijnym,
Katarzyna Kulpińska	Doktor habilitowany	28.02.2018	Matryce, odbitki – ślady kobiet. Polskie graficzki i ich twórczość w dwudziestoleciu międzywojennym,
Doktora Kamińska-Jones	Doktor habilitowany	28.01.2019	Kobieta, sztuka i kolonizacja. Wizerunki kobiet w strefie kontaktu indyjsko-brytyjskiego

Małgorzata Jankowska	Doktor habilitowany		Obszar nauk o sztuce w zakresie sztuki współczesnej ze szczególnym uwzględnieniem: sztuki w aspekcie krytycznym i kulturowym oraz sztuki nowych mediów.
Mirośław Wachowiak	Doktor habilitowany	10.09.2019	Konserwacje i rekonstrukcje wybranych dzieł eksponowanych w Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu Na wystawach w latach 2009-2018 jako przykłady nietypowych ingerencji konserwatorskich w obiekty sztuki współczesnej żyjących artystów, wprowadzające nowe konteksty praktyki i etyki konserwatorskiej.

Rozwój naukowy kadry związany jest z aktywną działalnością badawczą i uczestnictwem w licznych konferencjach.

Pracownicy motywowani są do rozwoju artystycznego i naukowego poprzez przyznawanie dodatków finansowych i nagród za wyróżniające się i wybitne osiągnięcia. Kadra związana z kierunkiem Krytyka artystyczna stale podnosi swoje kompetencje dydaktyczne poprzez kursy krajowe i zagraniczne, działalność naukową, artystyczną i badawczą. Odzwierciedlenie aktywności naukowej, artystycznej, pracowników związanych z kierunkiem stanowi załącznik **Nr 4.07** zawierająca informacje z ostatnich lat.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 4:

.....

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

5.1. Baza dydaktyczna i naukowa służąca realizacji zajęć oraz działalności naukowej

Zajęcia na kierunku Krytyka artystyczna odbywają się w przeważającej części w gmachu Wydziału Sztuk Pięknych na ulicy Sienkiewicza 30/32. Zlokalizowane są tam sale wykładowe, ćwiczeniowe i seminaryjne, a także gabinet pracowników Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej, w którym odbywają się dyżury pracowników, konsultacje ze studentami, zebrania Katedry oraz zebrania toruńskiego oddziału Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata. Instytut przeprowadza wykłady, spotkania i prelekcje osób reprezentujących różne jednostki naukowe i instytucje kultury; historyków sztuki, konserwatorów dzieł sztuki, architektów, etnologów, teatrologów, kulturoznawców oraz studentów Krytyki artystycznej w zakresie międzykulturowych i interdyscyplinarnych badań sztuki.

W gmachu budynku znajduje się osiem sal, w których odbywają się zajęcia, z czego dwie spełniają funkcję audytorium z amfiteatralnym układem miejsc dla słuchaczy i posiadają 120 oraz 40 miejsc. Ponadto kolejne sale dysponują liczbą 50, 40, 30, 20 i 15 miejsc, a dwie sale posiadają po 10 miejsc. W sześciu salach znajduje się zestaw komputerowy i projektor multimedialny, w dwóch pozostałych do zestawu komputerowego podłączony jest odbiornik telewizyjny lub monitor, co sprawia, że we wszystkich pomieszczeniach możliwa jest prezentacja materiału multimedialnego. We wszystkich salach jest również dostęp do internetu poprzez gniazdo internetowe lub za pośrednictwem bezprzewodowej sieci Eduroam. Największe audytorium (Sala Tymona) wyposażone jest w sterowanie multimediami za pomocą panelu dotykowego oraz mikrofon z nagłośnieniem. W pięciu największych salach (w tym w dwóch audytoriach) znajduje się także zaciemnienie sali w postaci żaluzji, przy czym w trzech sterowane jest ono elektrycznie, w dwóch zaś ręcznie.

W budynku na ulicy Sienkiewicza 30/32 znajduje się także Biblioteka Wydziału Sztuk Pięknych, czynna przez pięć dni w tygodniu (w okresie pandemii COVID-19 harmonogram pracy biblioteki ulegał zmianie, w tym okresowo jej czytelnia była zamknięta, jednak przez cały ten czas istniała możliwość odbioru książek zamówionych on-line — na miejscu lub w budynku Biblioteki Głównej).

Na parterze budynku znajduje się także szatnia dla studentów w postaci oddzielnego, zamykanego pomieszczenia oraz dwa automaty; jeden do gorących napojów, drugi do napojów zimnych i przekąsek. Jako mankament infrastruktury budynku należy wymienić brak baru, w którym studenci i pracownicy mogliby zamówić szybkie dania i napoje, a także znaleźć miejsce do konsumpcji i konwersacji.

Gabinet pracowników Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej jest połączony amfiladowo z salą seminaryjną. Pomiedzy pomieszczeniami znajdują się drzwi, każde pomieszczenie posiada też wejście od strony korytarza. W gabinecie znajduje się archiwum prac licencjackich i dyplomowych, których promotorami byli pracownicy dawnego Zakładu Historii Sztuki Nowoczesnej i obecnej Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej. Ponadto wyposażony jest on w podręczną bibliotekę publikacji z zakresu historii sztuki; książek, czasopism i katalogów wystaw. W sali znajdują się też cztery stanowiska dla pracowników, w tym jedno wyposażone w telefon stacjonarny oraz urządzenie kserograficzne zaopatrzone w zapas papieru A4.

W przylegającej do gabinetu sali seminaryjnej znajdują się dwa stanowiska dla pracowników oraz przestrzeń do zajęć seminaryjnych z dziesięcioma miejscami dla studentów. Sala wyposażona jest także w podręczną bibliotekę publikacji z zakresu historii sztuki oraz stanowisko komputerowe, składające się z laptopa podłączonego do monitora 32". Do wyposażenia sali należy także przenośny projektor multimedialny.

5.2. Infrastruktura i wyposażenia instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią oraz praktyki zawodowe.

W ramach niektórych zajęć na kierunku Krytyka artystyczna organizowane są wyjścia i wyjazdy dydaktyczne do instytucji kultury, znajdujących się w Toruniu lub w innych miastach. W tego typu instytucjach odbywają się też staże zawodowe i (do 2018) część ćwiczeń terenowych. Zwykle są to muzea i galerie sztuki współczesnej, które dysponują odpowiednią przestrzenią umożliwiającą realizację zadań dydaktycznych, jak wspólna z prowadzącymi i / lub kuratorami analiza wystaw, wykład i dyskusja na temat szczegółowych aspektów działania instytucji artystycznej, połączone z jej zwiedzaniem. Korzystanie z infrastruktury instytucji przyjmującej studentów na staże zawodowe odbywa się zgodnie z zapisami w umowie o współpracy jednostki macierzystej z daną instytucją w zakresie odbywania stażów zawodowych i praktyk terenowych (**zob. Kryterium 6, pkt. 6.1.**).

5.3. Dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej.

Na terenie całej uczelni, w tym w budynku Wydziału Sztuk Pięknych na ul. Sienkiewicza 30/32 dostępny jest system **Eduroam**, czyli sieć dostarczająca użytkownikom bezpieczny roaming.

Dostęp do uniwersyteckich, krajowych oraz światowych zasobów internetowych zapewnia **Uniwersyteckie Centrum Informatyczne (UCI)**. Do zadań UCI należy między innymi nadzór nad

zasobami informacyjnymi sieci uniwersyteckiej oraz adaptacja nowych technologii informatycznych dla potrzeb Uniwersytetu. UCI wspiera również badania naukowe i proces dydaktyczny, udostępniając oprogramowanie i technologie dużych mocy obliczeniowych.

Zarządzanie tokiem studiów, ujednoczenie procedur uczelnianych i przechowywanie danych uczelni w postaci cyfrowej odbywa się dzięki **Uniwersytekiemu Systemowi Obsługi Studiów (USOS)**. Do aplikacji funkcjonujących w ramach systemu USOS należą między innymi:

USOSweb – serwis internetowy oparty na bazie danych USOS, umożliwiający między innymi zdalne załatwianie spraw związanych z tokiem studiów, udostępnianie studentom planu zajęć, przegląd ocen i zaliczeń, zapisy na zajęcia i egzaminy, składanie podań, wypełnianie ankiet dotyczących procesu dydaktycznego, informacje o płatnościach i stypendiach, komunikację z uczestnikami tych samych zajęć i prowadzącymi. Nauczycielom akademickim serwis umożliwia m.in. obsługę wyników przeprowadzanych sprawdzianów, wystawianie ocen i zaliczeń, wypełnianie protokołów do zajęć, wysyłanie wiadomości do uczestników zajęć.

USOS-Mail – serwis pocztowy dla wszystkich członków społeczności akademickiej, umożliwiający wysyłanie, odbieranie i archiwizowanie wiadomości oraz wyszukiwanie adresatów zarejestrowanych w systemie.

Archiwum Prac Dyplomowych (APD) – serwis internetowy pełniący rolę repozytorium prac dyplomowych. Wraz z pracami w APD przechowywane są takie informacje jak ocena z pracy lub recenzje opiekuna pracy i recenzenta. Serwis wspiera również zdalny proces przebiegu obrony pracy dyplomowej, w tym wprowadzanie i zatwierdzanie recenzji oraz zdalne wypełnianie i zatwierdzanie protokołu egzaminu dyplomowego.

Ewaluacja Nauczycieli Akademickich (EVA) – serwis internetowy wspierający ustawową ewaluację pracowników dydaktyczno-naukowych oraz przeprowadzanie ocen okresowych pracowników.

Informator ECTS – serwis internetowy zawierający informacje dotyczące systemu punktów ECTS ujednocniającego sposób studiowania w krajach europejskich i prowadzący do uznawania okresów studiów odbywanych na różnych uczelniach i w różnych krajach.

Ankieter – serwis służący do przeprowadzania ankiet elektronicznych dla ogółu studentów i pracowników uczelni bądź określonej ich grupy. System może być również wykorzystywany do przeprowadzania zdalnych głosowań.

System Rezerwacji Sal (SRS) – serwis pozwalający na zarządzanie salami dydaktycznymi na uczelni.

Wszystkie biblioteki wchodzące w skład uczelni tworzą **jednolitą sieć biblioteczno-informacyjną**. Dostęp do zasobów bibliotek UMK odbywa się dzięki katalogowi on-line, który udostępnia dane bibliograficzne i umożliwia zamawianie konkretnych pozycji. Biblioteka

Uniwersytecka UMK systematycznie prowadzi też prace nad cyfryzacją części swoich zasobów oraz oferuje studentom i pracowników dostęp do zasobów biblioteki cyfrowej i wypożyczalni e-booków IBUK Libra, serwisu zasobów cyfrowych EBSCO, Katalogu Rozproszonego Bibliotek Polskich (KaRo) oraz Narodowego Uniwersalnego Katalogu Centralnego (NUKAT) zawierającego informacje na temat zasobów polskich bibliotek naukowych i centralnych. W czasie pandemii COVID-19 biblioteka udostępniła wiele nowych baz, do tej pory niedostępnych, a informacje o nowych bazach przesyłane są pocztą U-mail. Istotną rolę Biblioteki Uniwersyteckiej jest również gromadzenie i aktualizowanie danych na temat dorobku naukowego pracowników UMK (analiza bibliometryczna) w bazie **Expertus**. Jej zadaniem jest również gromadzenie prac nauczycieli akademickich w repozytorium UMK (<https://repozytorium.umk.pl/>).

W okresie pandemii COVID-19 oprócz powyższych systemów baz gromadzenia danych i organizacji pracy uczelni szczególną rolę pełni rolę platformy do nauczania zdalnego. Były one używane przez część wykładowców na długi czas przed pandemią. Ogólnouniwersytecka platforma Moodle UMK służyła pomocą tym nauczycielom akademickim, którzy chcieli przygotować zdalne kursy przedmiotowe, przesłać studentom potrzebne multimedia lub przygotować testy on-line. Jednocześnie w powszechnym użyciu był tradycyjny sposób wymiany informacji, materiałów (na przykład skanów fragmentów literatury w formie plików PDF) i prac pisemnych, czyli uniwersytecka poczta U-mail.

Jednak od marca 2020 roku korzystanie z narzędzi do zdalnego nauczania i przekazywania materiałów dydaktycznych w chmurze stało się kwestią już nie wyboru, lecz konieczności.

Do najpopularniejszych narzędzi wykorzystywanych przez nauczycieli akademickich UMK, w tym tych, którzy prowadzą zajęcia na kierunku Krytyka artystyczna, należy platforma MS Teams, zintegrowana z wieloma aplikacjami Microsoft (np. Word, PowerPoint), oferująca zarówno narzędzia do zdalnej komunikacji, przesyłania materiałów, jak i przeprowadzania testów (Forms). Na początku kwietnia 2020 roku pracownicy mieli okazję uczestniczyć w zdalnych szkoleniach w zakresie korzystania z platformy MS Teams, organizowanych przez firmę Microsoft, o czym informowało Uniwersyteckie Centrum Informatyczne. Popularnością ciągle cieszy się także platforma Moodle UMK, na której pracownicy i studenci mogą nie tylko prowadzić wideokonferencje i wymieniać dane oraz generować i sprawdzać testy, ale także uczestniczyć w kursach doskonalących w zakresie nauczania i studiowania zdalnego (w tym kursach z obsługi MS Teams i Moodle), kursach dotyczących przepisów BHP i szkolenia bibliotecznego. Kursy te przygotowane są przez pracowników UCI i dostępne są w formie krótkich filmów poglądowych, a ich zaliczenie (kursy BHP i szkolenie biblioteczne) polega na zdaniu testu on-line. Od 17 września br. dla pracowników UMK zostały zorganizowane dodatkowe kursy zdalne dotyczące narzędzi i metod nauki zdalnej: Moodle – kurs

podstawowy, BigBlueButton – kurs podstawowy, E-learning a prawo autorskie – webinarium, Metodyka kształcenia zdalnego Microsoft Teams – kurs podstawowy. Pracownicy i studenci mogą też korzystać z pakietu Google Workspace w ramach otrzymanego od obsługi informatycznej Wydziału Sztuk Pięknych dostępu dla każdego pracownika. Pozwala to między innymi na wykorzystanie znacznej, bo liczącej aż 5 TB przestrzeni Dysku Google w chmurze do przechowywania i synchronizacji plików. Pracownicy korzystając z tej możliwości udostępniają studentom materiały, jak cyfrowe wersje książek, katalogów i podręczników, filmy i prezentacje.

5. 4. Udogodnienia w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanych dla potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

Większość gmachów uczelni, w tym na przykład gmach Wydziału Prawa i Administracji, Collegium Humanisticum czy budynek Wydziału Nauk Ekonomicznych, a także gmach Biblioteki Głównej, powstały w czasach budowy kampusu uniwersyteckiego w latach siedemdziesiątych XX wieku. Posiadają one infrastrukturę i wyposażenie przeznaczone dla osób niepełnosprawnych, jak podjazdy przed wejściem, odpowiednie drzwi wejściowe, sanitariaty dla osób niepełnosprawnych oraz windy i platformy schodowe.

Czterokondygnacyjny budynek Wydziału Sztuk Pięknych należy do starszych gmachów uczelni – został wybudowany na początku XX wieku – i obecnie znajduje się w strefie ochrony konserwatorskiej. Niestety ciągle pozbawiony jest najważniejszego elementu wyposażenia dla osób niepełnosprawnych, jakim jest winda. Jednak mając świadomość pilnej potrzeby w tym zakresie, urzędująca od października 2020 Dziekan Wydziału Sztuk Pięknych rozpoczęła w tym kierunku starania. W październiku 2020 roku dokonano wstępnych uzgodnień z Miejskim Konserwatorem Zabytków w Toruniu, w wyniku których wskazano miejsce lokalizacji windy (elewacja wschodnia, od strony podwórka), doprecyzowano jej kubaturę (ok. 6 m² w podstawie), sposób funkcjonowania (winda komunikująca wszystkie poziomy budynku), materiał i formę (przeszklona, dopasowana formą do łącznika Centrum Badań i Konserwacji Dziedzictwa Kulturowego). Przygotowano specyfikację dla działu zamówień publicznych UMK i ogłoszono zapytanie ofertowe, w celu wyłonienia firmy projektowej, która przygotuje projekt windy. Budowa windy została ujęta w planie budżetowym UMK na rok 2021.

Na Wydziale Sztuk Pięknych Studenci niepełnosprawni mogą liczyć na pomoc w sferze dydaktycznej, o ile ich niepełnosprawność nie pozwala na udział w zajęciach w standardowym trybie. Pomoc taka zwykle polega na włączeniu do udziału w zajęciach osób trzecich występujących między innymi jako tłumacze języka migowego, stenotypiści, asystenci laboratoryjni, umożliwieniu

zastosowania urządzeń technicznych, w tym urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk, przygotowaniu materiałów dydaktycznych w alternatywnej formie zapisu, określeniu dopuszczalnej liczby nieobecności na zajęciach, zmianie formy sprawdzania wiedzy w trakcie zajęć (np. z ustnej na pisemną lub odwrotnie) lub zorganizowaniu dla studenta indywidualnych zajęć dydaktycznych lub konsultacji. Od 2008 roku wszystkie wydziały UMK, w tym Wydział Sztuk Pięknych, posiadają co najmniej po jednej sali wyposażonej w pętlę indukcyjną, która wspomaga słyszenie studentów z uszkodzeniem narządu słuchu, korzystających z aparatów słuchowych (w budynku Wydziału Sztuk Pięknych jest to pokój nr 126). Wydział wyposażony jest także w komputer ze specjalistycznym oprogramowaniem dla osób niedosłyszących i niedowidzących, który znajduje się w Bibliotece Wydziałowej.

Dzięki wsparciu Zespołu ds. Niepełnosprawnych UMK możliwe jest zorganizowanie pomocy według indywidualnych potrzeb studenta z niepełnosprawnością (między innymi w postaci pomocy asystenta). W związku z planowanym remontem ułatwiającym dostęp do budynku osobom niepełnosprawnym, w październiku 2020 obecna pani Dziekan ustaliła z Zespołem ds. Studentów Niepełnosprawnych przeprowadzenie audytu infrastruktury budynków Wydziału, który został zaplanowany na pierwszy kwartał 2021 roku. W międzyczasie ustalono z zespołem zasady i organizację działań podejmowanych na wniosek studentów i kandydatów na studia.

Zespół ds. Studentów Niepełnosprawnych prowadzi również wypożyczalnię sprzętu i oprogramowania dla studentów niepełnosprawnych. Lista sprzętu i oprogramowania oraz pozostałe informacje wypożyczalni dostępne są na stronie internetowej Uczelni, zakładce Studenci / Studenci niepełnosprawni, pod adresem <https://www.umk.pl/studenci/niepelnosprawni/wypożyczalnia/>.

5. 5. Dostępność infrastruktury i materiałów dydaktycznych, w celu wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej

Teoretyczny charakter studiów na kierunku Krytyka artystyczna nie wymaga dostępności do specjalistycznej aparatury. Praca studentów opiera się na nauce własnej, kwerendzie naukowej, w tym zapoznawaniu się z obowiązkową literaturą, przygotowywaniu prac pisemnych i prezentacji oraz uczestnictwie w życiu kulturalnym, w tym odwiedzaniu wystaw i wydarzeń artystycznych oraz poznawaniu działalności instytucji kultury i sztuki. Studenci tworzący dokumentację fotograficzną bądź filmową wystaw na potrzeby zajęć lub strony internetowej „Teki Krytyka” tworzonej w ramach Koła naukowego korzystają z własnego sprzętu fotograficznego. Niemniej, na wyposażeniu Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej znajduje się stanowisko komputerowe z możliwością projekcji na monitorze 32”, udostępniane studentom w trakcie spotkań Koła naukowego. Mogą oni

też korzystać z urządzenia kserograficznego znajdującego się w gabinecie pracowników Katedry. Istotnym wsparciem technicznym dla studentów jest natomiast infrastruktura do nauki zdalnej, opisana w punkcie 5.3. niniejszego Kryterium. Wszyscy studenci mają dostęp do wspomnianych wcześniej platform, wszyscy mają też dostęp do niezbędnych w tym zakresie szkoleń. Niestety odrębną kwestią jest jakość sprzętu komputerowego, a przede wszystkim połączenia internetowego, jakim dysponują studenci (i oczywiście pracownicy). Konieczność prowadzenia zajęć zdalnych w okresie pandemii COVID-19 pokazała, że studentom (i pracownikom) zdarzają się problemy z uczestnictwem w zajęciach, wynikające ze słabego sygnału internetowego. Przypadki chwilowej utraty łączności ze studentami (i prowadzącymi), zakłócenia dźwięku i obrazu, zacinanie się wyświetlanych treści nie należą niestety do rzadkich. Trudno jednak znaleźć szybkie rozwiązanie tego problemu, leży on bowiem w kwestii indywidualnych możliwości poszczególnych osób.

5.6. System biblioteczno-informacyjny uczelni

Uniwersytet zapewnia studentom kierunku Krytyka artystyczna możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach.

Studenci i nauczyciele akademicy Uniwersytetu mają zapewniony codzienny dostęp do Biblioteki Głównej UMK, która jest jedną z największych bibliotek uniwersyteckich w Polsce. Według stanu na koniec 2019 roku BG UMK posiadała 1.409.289 vol. książek, 643.039 vol. czasopism, 525.155 jednostek zbiorów specjalnych, 67 baz danych, 419.747 książek elektronicznych i 24.278 tytułów czasopism elektronicznych, 511.025 e-zasobów oraz 58.600 tys. zdigitalizowanych obiektów dostępnych w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej.

Oprócz Biblioteki Głównej studenci i pracownicy mają dostęp do specjalistycznej Biblioteki Wydziału Sztuk Pięknych, która gromadzi książki i czasopisma z wielu dziedzin nauk o sztuce, zgodnie z profilem naukowo-dydaktycznym Wydziału. Biblioteka dostępna jest dla czytelników od poniedziałku do piątku w godzinach 9:00-16:00, w czasie pandemii COVID-19 9:00-14:00 – możliwy jest wówczas tylko odbiór książek zamówionych on-line.

Profil zbiorów

W Bibliotece Wydziału Sztuk Pięknych znajdują się pozycje z następujących obszarów tematycznych: Historia sztuki i architektury, krytyka artystyczna, architektura i budownictwo, kolekcjonerstwo, muzeologia, przewodniki i zbiory muzeów polskich i zagranicznych, zabytkoznawstwo, konserwatorstwo, konserwacja (konserwacja zabytków ruchomych, malarstwa i

rzeźby polichromowanej, kamienia, papieru i skóry, metalu i drewna), albumy, katalogi wystaw, monografie artystów, podręczniki technologiczne, malarskie i rysunkowe. Ponadto biblioteki posiadają bogaty zbiór z zakresu pedagogiki artystycznej, psychologii, filozofii i teorii sztuki.

W kolekcji bibliotek znajduje się także zbiór czasopism fachowych z zakresu nauk o sztuce, konserwacji i restauracji dzieł sztuki, historii sztuki i architektury, muzealnictwa i sztuki ludowej. Wśród prenumerowanych tytułów wydawnictw ciągłych znajdują się m.in.: „Architectus”, „Architektura Murator”, „Arteon”, „Artium Questiones”, „Biuletyn Historii Sztuki i Kultury”, „Format”, „Ikonotheke”, „Konteksty: Polska Sztuka Ludowa”, „Muzealnictwo”, „Rocznik Historii Sztuki”, „Ochrona Zabytków”, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Zabytkoznawstwo i Konserwatorstwo”, „Zeszyty Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa”, „Quart”, „Renowacje i Zabytki” oraz „Spotkania z Zabytkami” i wiele innych, a z zagranicznych – „Restaurator”, „Journal of the Institute of Conservation”, „Neues Glas”.

Wszystkie dostępne w Bibliotece pozycje zostały opracowane i są dostępne online poprzez centralny katalog biblioteczny HORIZON.

Obecnie księgozbiór Biblioteki Wydziału Sztuk Pięknych liczy 27.819 vol. książek i czasopism.

Studenci Krytyki artystycznej korzystają także z bardzo dobrze zaopatrzonej Biblioteki Głównej UMK (m.in. z Sekcją Zbiorów Sztuki i Zbiorów Graficznych, Czytelnią Pomorzoznawczą), a także ze zbiorów i zasobów bibliotecznych w Muzeum Uniwersyteckim i Archiwum Emigracji.

Ponadto w Toruniu wartościowe zbiory biblioteczne w zakresie sztuki dawnej, nowoczesnej i współczesnej posiadają Muzeum Okręgowe oraz Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu”, z którymi Wydział Sztuk Pięknych UMK ściśle współpracuje.

System sieciowego udostępniania naukowych baz danych - wirtualnej biblioteki nauki

Na system sieciowego udostępniania naukowych baz danych składa się kilka podstawowych grupowych źródeł obejmujących między innymi bazy pełnotekstowe (a w nich książki elektroniczne i czasopisma o profilu przydatnym dla studentów Wydziału), a także bazy pokazujące skalę cytowań. W ramach bazy czasopism JSTOR dostępne są kolejne czasopisma specjalistyczne rozszerzające ofertę. Ważnym uzupełnieniem unikatowej literatury podstawowego zbioru bibliotecznego są biblioteki poszczególnych Katedr o bardzo wąskim, specjalnościowym profilu księgozbioru.

Bazy pełnotekstowe

Academic Research Source

Academic Search Ultimate

EBOOKPOINT BIBLO (NASBI)

Education Source

FullTextFinder

ISSN

SpringerLINK

Times Higher Education (THE)

Wiley

Abstrakty i cytowania

ERIH

Scopus

Web of Science

Dostęp do pełnotekstowych książek elektronicznych

EBESCO eBook Collection (ponad 190 tys. tytułów książek)

IBUK Libra (ok. 2 tys. książek)

Peter Lang (ponad 11 tys. książek)

Czasopisma

American Chemical Society

American Institute of Physics

American Physical Society

Business Source Complete

Institute of Physics (IoP)

International Bibliography of Periodical Literature (IBZ)

JSTOR kolekcja Art&Science I-III

MasterFile Premier

Science Direct (Elsevier)

Times Higher Education (THE)

5.7. Sposoby, częstość i zakres monitorowania infrastruktury dydaktycznej i naukowej

Za monitorowanie infrastruktury dydaktycznej i naukowej w skali całej uczelni odpowiedzialne są wyspecjalizowane jednostki. Za infrastrukturę informatyczną odpowiada Uniwersyteckie Centrum Informatyczne, za infrastrukturę biblioteczną-informacyjną kierownicy poszczególnych bibliotek, zaś za infrastrukturę techniczną budynków Zespół Administracyjno-Gospodarczy, który na bieżąco przyjmuje uwagi pracowników i studentów i realizuje niezbędne naprawy, modernizacje i zakupy. Każda z katedr wchodzących w skład Wydziału Sztuk Pięknych dysponuje także corocznie przyznawanym funduszem na cele dydaktyczne.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 5:

.....

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Wydział Sztuk Pięknych oraz Katedra Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej prowadzi stałą współpracę z instytucjami sztuki w Toruniu i w innych miastach, a także z wydawnictwami i instytutami badawczymi. Współpraca z instytucjami kultury polega na organizowaniu określonych, jednorazowych lub cyklicznych wydarzeń (konferencje, kongresy, wystawy) lub tworzeniu dla studentów Krytyki artystycznej możliwości odbycia staży zawodowych. Efektem współpracy z wydawnictwami i instytutami badawczymi są przede wszystkim publikacje naukowe w postaci monografii, konferencje naukowe, sesje i panele dyskusyjne, w których biorą udział przedstawiciele kadry dydaktycznej kierunku i jego studenci.

Na Wydziale Sztuk Pięknych powołano także Radę Interesariuszy Zewnętrznych ds. Programowych, która zbiera się minimum raz w roku. Przedstawiciel interesariuszy zewnętrznych jest także członkiem Rady Programowej kierunku Krytyka artystyczna.

6.1. Zakres i formy współpracy uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego

Współpraca z instytucjami kultury i sztuki w przygotowaniu zawodowym studentów

Współpraca z instytucjami w zakresie kształcenia umiejętności zawodowych studentów prowadzona jest od początku istnienia kierunku. Umożliwia to nakierowanie procesu dydaktycznego na osiągnięcie określonych umiejętności i kompetencji, pozwalających wejście absolwentom kierunku na rynek pracy. Współpraca instytucji polega między innymi na gotowości przyjęcia studentów na staż, prezentacji wystaw z oprowadzaniem kuratorskim dla studentów w ramach zajęć dydaktycznych, prezentacji organizacji pracy, zakresu działania poszczególnych specjalistów i działów. Do instytucji, które zechciały sformalizować tę współpracę i podpisać stosowną umowę należą Galeria Sztuki „Wozownia” w Toruniu, Centrum Sztuki Współczesnej „Łażnia” w Gdańsku, Galeria Miejska BWA w Bydgoszczy, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Etnograficzne w Toruniu, Muzeum Narodowe w Poznaniu, Galeria Miejska w Łodzi oraz Muzeum Narodowe w Warszawie.

Zajęcia służące rozwojowi zawodowemu studentów i sprzyjające wejściu na rynek pracy do 2018 roku odbywały się na kierunku Krytyka artystyczna w formie ćwiczeń terenowych, zaś od roku akademickiego 2018/19 przyjęły formułę staży zawodowych w instytucjach kultury i sztuki przeprowadzanych po czwartym semestrze studiów, a także w formie dydaktycznych wyjazdów do instytucji kultury i sztuki, które odbywają się w ramach różnych przedmiotów obecnych w programie

studiów. W celu odbycia stażu zawodowego studenci indywidualnie umawiają jego termin i zakres obowiązków z administracją danej instytucji, informując o tym opiekunów dydaktycznych stażu. Podstawą do zaliczenia stażu jest zaświadczenie podpisane przez dyrektora instytucji bądź kuratora określonego działu galerii lub muzeum. Inną formą doskonalenia przygotowania zawodowego studentów Krytyki artystycznej są wyjazdy dydaktyczne do instytucji kultury i sztuki, w ramach których studenci zwiedzają wraz z opiekunem, zwykle z oprowadzaniem kuratorów konkretne wystawy lub wybrane kolekcje i zbiory muzeów i galerii sztuki nowoczesnej i współczesnej. Zajęcia łączą wiedzę praktyczną (organizacja i aranżacja określonej wystawy, opracowanie, redakcja katalogu, etc.) z wiedzą problemową dotyczącą sztuki prezentowanej na wystawie, określonego okresu, twórczości danego artysty, problematyki określonego medium artystycznego, etc.

Zajęcia w różnej formie wprowadzające studentów w problematykę funkcjonowania instytucji sztuki przeprowadzane były w takich instytucjach jak w Galeria Sztuki „Wozownia” w Toruniu, Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu, Muzeum Okręgowe w Toruniu, Galeria sztuki „Miłość” w Toruniu, Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy (Galeria Sztuki Nowoczesnej), Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowe w Poznaniu, Centrum Kultury Zamek w Poznaniu, Centrum Sztuki Współczesnej „Łażnia” w Gdańsku, Muzeum Narodowe w Gdańsku — Oddział Sztuki Nowoczesnej / Pałac Opatów, Muzeum Narodowe w Warszawie (w tym: w Muzeum Plakatu w Wilanowie, w Galerii Sztuki XIX wieku, w Galeria Sztuki XIX i XX wieku, w Muzeum Rzeźby im. Xawerego Dunikowskiego Królikarnia), Zachęta Narodowa Galeria Sztuki w Warszawie, Muzeum Sztuki Nowoczesnej MSN w Warszawie, Muzeum Żydów Polskich POLIN w Warszawie, Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAK w Krakowie; Muzeum Narodowe w Krakowie (w tym: Galeria Sztuki Polskiej XIX wieku w Sukiennicach, Kamienica Szołayskich, Dom Józefa Mehoffera, Ośrodek Kultury Europejskiej Europeum), Żydowskie Muzeum Galicja w Krakowie; Zamek Królewski na Wawelu w Krakowie, Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej MANGGHA w Krakowie, Pałac Sztuki w Krakowie, Galeria Sztuki Współczesnej „Bunkier Sztuki” w Krakowie oraz w ramach Biennale Sztuki Mediów WRO we Wrocławiu (między innymi w Muzeum Narodowym we Wrocławiu, Galerii BWA we Wrocławiu, Instytucie im. Jerzego Grotowskiego, Galerii sztuki Entropia, Strefie Kultury Barbara). Zajęcia te polegały na zapoznaniu się studentów z kolekcjami poszczególnych muzeów, prezentacji specyfiki przestrzeni galeryjnej i jej możliwości ekspozycyjnych, przedstawieniu specyfiki pracy w galeriach i muzeach oraz założeń aranżacji wystaw. Studenci poznawali także problematykę poszczególnych wystaw, kolekcji, festiwali artystycznych, kryteria doboru prac na wystawy, założenia dotyczące ekspozycji poszczególnych dzieł, sposób opracowania informacyjnej części wystaw, wystaw, katalogi i materiały promocyjne.

Jako ciekawy przykład kształcenia kompetencji zawodowych studentów Krytyki artystycznej można wskazać ich udział w Biennale Sztuki WRO w maju 2019 roku. Pod opieką pracowników

Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej oraz doktorantki z Wydziału Sztuk Pięknych i absolwentki kierunku Krytyka artystyczna, Izabeli Kielek w porozumieniu z organizatorami stworzyli oni grupę wolontariuszy w edycji „Czynnik Ludzki” festiwalu. Brali tym samym aktywny udział w przygotowaniu imprezy i pomagali w jej obsłudze. Współpracowali z organizatorami, kuratorami poszczególnych wystaw i z artystami. Uczestnicząc w specjalistycznych szkoleniach przeprowadzonych przez organizatorów studenci poznali logistykę i techniczne aspekty wydarzenia. Opiekowali się także zagranicznymi gośćmi festiwalu, oprowadzali publiczność po poszczególnych wystawach i obsługiwali punkty informacyjne. Część studentów zajmowała się także dokumentacją wystaw i nagrywaniem paneli dyskusyjnych obecnych w programie Biennale. Wymiana doświadczeń pomiędzy poszczególnymi studentami, zaangażowanymi w różne aspekty przedsięwzięcia pomogła im przyswoić różne praktyczne i organizacyjne zagadnienia organizowanego cyklicznie, dużego, międzynarodowego wydarzenia artystycznego.

Współpraca z Polskim Instytutem Studiów nad Sztuką Świata i innymi instytucjami w przygotowaniu konferencji naukowych

Najważniejszym partnerem instytucjonalnym Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej, a więc macierzystej jednostki kierunku Krytyka artystyczna jest Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata. Instytut powstał w Warszawie w 2011 roku z połączenia Stowarzyszenia Sztuki Nowoczesnej w Toruniu i Polskiego Stowarzyszenia Sztuki Orientu (strona internetowa Instytutu znajduje się pod adresem <http://www.world-art.pl>). Organizacja łączy cechy ośrodka badań i stowarzyszenia. Należą do niego historycy sztuki, konserwatorzy dzieł sztuki, architekci, etnolodzy, teatrologi i kulturoznawcy, zainteresowani badaniem sztuki w ujęciu interdyscyplinarnym i wychodzącym poza kanon europocentryczny. U podstaw działalności Instytutu leży przekonanie o konieczności badań różnorodnych form artystycznej ekspresji, przejawiających się w kulturach świata, zarówno w sztuce wynikającej z wykształconych systemów estetycznych, jak i będącej wyrazem plemiennej, ludowej i nieprofesjonalnej twórczości.

Na Wydziale Sztuk Pięknych UMK odbywają się spotkania Toruńskiego Oddziału Instytutu, którego prezesem jest dr hab. Katarzyna Kulpińska, prof. UMK. W ramach spotkań odbywają się wykłady poświęcone różnorodnej tematyce współczesnej sztuki i architektury, prezentowane są publikacje członków Instytutu i osób współpracujących. Często w wykładach i prelekcjach odbywających się w ramach spotkań Oddziału Toruńskiego biorą udział studenci kierunku Krytyka artystyczna.

Dzięki współpracy pracowników Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej z Polskim Instytutem Studiów nad Sztuką Świata odbyło się wiele konferencji naukowych dotyczących

różnych zagadnień sztuki nowoczesnej i współczesnej, a także sztuki kultur pozaeuropejskich. Należy do nich, odbywający się co dwa lata od 2005 roku, cykl Konferencji Sztuki Nowoczesnej w Toruniu, którego pomysłodawcą jest prof. dr hab. Jerzy Malinowski, przy organizacji którego współpracuje także Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu (pierwsza edycja konferencji odbyła się również dzięki współpracy z Muzeum Okręgowym w Toruniu). Sala kinowa CSW „Znaki Czasu”, oferująca nowoczesny sprzęt do projekcji prezentacji, odpowiednie nagłośnienie i dużą ilość miejsc gościła uczestników i słuchaczy konferencji począwszy od trzeciej edycji w 2009 roku (a od 2013 roku także studentów Krytyki artystycznej), a poszczególne konferencje miały zwykle w planie zwiedzanie aktualnych wystaw prezentowanych w CSW „Znaki Czasu” i w Muzeum Okręgowym w Toruniu. Wraz z Polskim Instytutem Studiów nad Sztuką Świata Katedra Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej organizuje także Spotkania Historyków Sztuki i Konserwatorów Dzieł Sztuki Orientu poświęcone badaniom w zakresie historii i metod konserwacji dzieł sztuki orientalnej i pozaeuropejskiej, a także sztuki mniejszości narodowych pochodzących ze Wschodu w Polsce i w Europie (Żydzi, Ormianie, Tatarzy). Dr hab. Dorota Kamińska-Jones, obecnie kierownik Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej, współorganizuje (między innymi wraz z pracownikami naukowo-dydaktycznymi Wydziału Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie UMK) Międzynarodowy Kongres Azjatycki i towarzyszący mu Dzień Indii. Odbywający się corocznie od 2014 roku Międzynarodowy Kongres Azjatycki to najważniejsze w Europie Środkowej wydarzenie naukowe, kulturalne i biznesowe poświęcone Azji oraz jej kulturze i sztuce, które integruje badaczy, ekspertów, polityków, dyplomatów i przedsiębiorców. Kongres odbywa się w Toruniu dzięki współpracy z lokalnymi instytucjami kultury, jak Dwór Artusa, CSW „Znaki Czasu” w Toruniu, Muzeum Okręgowe w Toruniu, a także z Urzędem Marszałkowskim, Urzędem Miasta Torunia i Wydawnictwem Adam Marszałek, a jego efektem jest nawiązanie współpracy z wieloma partnerami zagranicznymi, w tym wydawnictwami, jak chińskie Zhejiang University Press, China Renmin University Press, Tsinghua University Press, ukraińskie Helvetica Publishing House, łotewskie Baltija Publishing, instytucjami naukowymi, jak Foreign Language Teaching and Research Press, Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation oraz firmami i przedsiębiorstwami.

Prócz stałych partnerów Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej, jakimi są Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata i CSW „Znaki Czasu” w Toruniu w organizacji VIII Konferencji Sztuki Nowoczesnej w Toruniu, pod nazwą „Art Education and Art Criticism in Central and Eastern Europe in the 20th and 21st Centuries” w 2019 roku uczestniczył także Instytut Badań Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Wilnie (Vilniaus dailės akademija: Dailėtyros institutas). Konferencja, zorganizowana w stulecie powstania Wydziału Sztuk Pięknych na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie, poświęcona była doktrynom sztuki i wynikającym z nich programom kształcenia artystów,

architektów, urbanistów i projektantów w Europie Środkowej, Wschodniej i południowo-Wschodniej w wieku XX i XXI.

Współpraca z Polskim Instytutem Studiów nad Sztuką Świata oraz wydawnictwami w przygotowaniu publikacji

Katedra Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej od początku swojego istnienia (w dawnej strukturze Wydziału Sztuk Pięknych jako Zakład Historii Sztuki Nowoczesnej) wykazuje dużą aktywność w dziedzinie publikowania monografii, serii wydawniczych i czasopism naukowych, współpracując w tym zakresie z Polskim Instytutem Studiów nad Sztuką Świata, toruńskim wydawnictwem Tako (<http://www.tako.biz.pl/k,8,historia-sztuki.html>) oraz (dawniej) z warszawskimi wydawnictwami Neriton, DiG i krakowskim wydawnictwem Libron. W ramach tej współpracy wydawana jest seria *Studia z architektury nowoczesnej*, dotycząca rozmaitych zagadnień na styku historii, krytyki, zabytkoznawstwa i konserwatorstwa architektury oraz urbanistyki, seria *World Art Studies*, której tematyczny zakres obejmuje sztukę Azji i Afryki, sztukę mniejszości narodowych w Europie oraz współczesną sztukę światową i historię myśli o sztuce, *Toruńskie Studia o Sztuce Orientu*, będące pismem poświęconym studiom nad sztuką, konserwacją dzieł sztuki oraz etnologią Azji i Afryki, seria *Studia o Sztuce Nowoczesnej / Studies on modern Art*, poświęcona nowoczesnej i współczesnej sztuce, krytyce artystycznej i myśli o sztuce, serie *Studia i monografie oraz Źródła do dziejów sztuki*, w których publikowane są prace z historii i teorii sztuki, konserwacji dzieł sztuki, teatrologii, etnologii i pokrewnych dyscyplin, „Pamiętnik Sztuk Pięknych”, czasopismo poświęcone studiom nad nowoczesną i współczesną sztuką i kulturą artystyczną.

Współpraca z lokalną społecznością

Wydział Sztuk Pięknych dołączył do międzynarodowej społeczności Young Universities for the Future of Europe, a tym samym do programu YUFE In the Cities – Helpdesk, polegającego na współpracy z lokalną społecznością, który zostanie uruchomiony wiosną 2021 roku. W ramach współpracy studenci wraz z kadrą dydaktyczną i z wsparciem lokalnych instytucji będą oferowali swojej społeczności propozycje różnych wspólnych aktywności i odpowiadali na jej określone potrzeby (na przykład w zakresie dostępu do edukacji i kultury). Wśród propozycji Wydziału Sztuk Pięknych w tym zakresie znalazło się projektowanie i realizacja przez studentów warsztatów plastycznych/wizualnych dla dzieci szkolnych. Ich istotą będzie włączenie w proces edukacji wizualnej istniejących obok siebie rzeczywistości; realnej, wirtualnej i wyobraźniowej, w celu stymulowania

myślenia twórczego i właściwego rozumienia współczesnego kontekstu kulturowo–społecznego. Projekt ten będzie koordynować między innymi dr Bernadeta Didkowska, nauczyciel akademicki związany z kształceniem na kierunku Krytyka artystyczna. Wydział zaproponował też doradztwo w sprawach projektowania i wykonywania murali – wielkoformatowego malarstwa ściennego we wnętrzach, jak i na zewnętrznych partiach elewacji oraz warsztaty w zakresie technik graficznych, dekoracji wnętrz i aranżacji wystroju instytucji, biur, sal konferencyjnych i poczekalni.

Potwierdzeniem coraz większej roli Wydziału Sztuk Pięknych w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest fakt, że Wydział został zaproszony przez Prorektora UMK ds. Współpracy z Otoczeniem Społecznym i Gospodarczym, prof. dr hab. Włodzimierza Jaskólskiego do określenia strategii na lata 2021-25 w tym zakresie. W zespole znaleźli się: dr hab. Marlena Ciechan-Kujawa, prof. UMK (Prodziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania), mgr Justyna Łaskowska (Dyrektor Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości), dr Anna Szkulmowska (broker innowacji Wydział Fizyki Astronomii i Informatyki Stosowanej), prof. dr hab. Jerzy Łukaszewicz (Dyrektor Interdyscyplinarnego Centrum Nowych Technologii), dr hab. Artur Słomka, prof. UMK (przedstawiciel Collegium Medicum) oraz Prodziekan Wydziału Sztuk Pięknych ds. Współpracy Międzynarodowej, dr hab. Mirosław Wachowiak, prof. UMK.

6.2. Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji

W związku z utrzymywaniem stałego kontaktu nauczycieli akademickich, a w ramach dydaktyki także studentów z interesariuszami zewnętrznymi, zgłaszane uwagi dotyczące zmian treści kształcenia są rozpatrywane na posiedzeniach Rady Programowej kierunku Krytyka artystyczna i na zebraniach Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej. Bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na podejmowane zmiany są badania losów absolwentów oraz pozyskiwanie opinii studentów, którzy mają doświadczenie zawodowe, bądź kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

6.2.a. Monitorowanie losów absolwentów i pozyskiwanie opinii studentów

Monitorowaniem losów zawodowych absolwentów oraz tworzeniem profilu sylwetki absolwenta Wydziału Sztuk Pięknych na podstawie tego monitoringu zajmuje się Dział Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów (<https://www.biurokarier.umk.pl/home>). Dane dotyczące losów absolwentów poszczególnych kierunków na poziomie licencjackim i magisterskim) opracowywane są

także przez Radę ds. Jakości Kształcenia na Wydziale Sztuk Pięknych i publikowane są na stronie internetowej Wydziału Sztuk Pięknych UMK, w zakładce Wydział / Jakość kształcenia / Raporty oceny jakości kształcenia. W rubryce Badanie losów absolwentów zamieszczone są raporty dotyczące absolwentów w roku akademickim 2015/2016, 2016/2017(brak danych), 2017/2018 oraz 2018/2019 (<https://art.umk.pl/wydzial/jakosc-ksztalcenia/raporty-oceny-jakosci-ksztalcenia/>). W raportach uwzględnia się osoby, które złożyły egzamin licencjacki lub magisterski w okresie od 1 października do 30 września danego roku akademickiego. Niestety mankamentem opracowania jest niewielki procent badanych osób w stosunku do ogółu absolwentów, który w najlepszym z okresów, czyli w roku akademickim 2018/19 wyniósł zaledwie 38%. Przekłada się to także na niewielką miarodajność badań losów absolwentów kierunku Krytyka artystyczna (co wynika z założenia, że ankiety nie są obligatoryjne). W 2016 roku pracownicy dawnego Zakładu Historii Sztuki Nowoczesnej (dzisiejszej Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej) przeprowadzili jednak także własną ankietę, w której zebrano opinie nie absolwentów, lecz studentów wszystkich roczników studiów, i której opracowaniem zajęła się absolwentka Krytyki artystycznej, Izabela Kiełek (zał. Nr 6.01). W ankiecie wzięło udział 20 osób, co w stosunku do ogółu studentów poszczególnych roczników stanowiło odsetek wyższy, niż w ankietach absolwentów (wynoszący bowiem 53%). Pytano w niej między innymi o to, jak studenci postrzegali własne szanse zawodowe oraz o to, jakie przedmioty w toku kształcenia uważali za szczególnie przydatne, a jakie za zbędne w przyszłej pracy zawodowej.

Z raportów badań losów absolwentów Krytyki artystycznej wynika, że część z nich zatrudniana jest w muzeach na stanowisku kustosa lub pracownika ds. edukacji kulturalnej, część zaś w zawodach niemających związku z wykształceniem. Wiadomo też, że część studentów pisze recenzje i eseje krytyczne do magazynów artystycznych i kulturalnych, jak „Arteon” czy „Menażeria”. Dane te jednak warto uzupełnić o informacje pozyskiwane przez pracowników Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej bezpośrednio od absolwentów (nie w formie ankiet). Wynika z nich, że część absolwentów kierunku znalazła pracę lub przez pewien okres po ukończeniu studiów pracowała w muzeach i galeriach sztuki, takich jak Muzeum Okręgowe w Toruniu (E [redacted]), Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Dział Grafiki (K [redacted]), Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAK w Krakowie (J [redacted]), Nowodworski Ośrodek Kultury w Nowym Dworze Mazowieckim (S [redacted]), Toruńska Agenda Kulturalna (K [redacted]), austriacka firma zajmująca się promocją w internecie (E [redacted]) czy w dom aukcyjny w Trójmieście (J [redacted]). Część osób prowadzi własną działalność związaną z kierunkiem studiów, jak vlog dotyczący fotografii (J [redacted]) bądź działalność twórczą w dziedzinie muzyki (A [redacted]). Część absolwentów pracuje w dziedzinie edukacji i pedagogiki dziecięcej (międzynarodowe przedszkole w Budapeszcie – V [redacted], Europejskie Centrum Edukacji Montessori – N [redacted]). Są też absolwenci, którzy zdecydowali się kontynuować

swoją edukację w dziedzinie filologii ([redacted] – bałkanistyka, [redacted] – romanistyka); wiadomo też, że jedna z absolwentek znalazła pracę jako referent w toruńskim Urzędzie Pracy ([redacted]). Obecnie cztery absolwentki studiów licencjackich kontynuują naukę na studiach magisterskich kierunku Ochrona Dóbr Kultury, wybrawszy moduł ścieżki specjalnościowej Krytyka artystyczna ([redacted], [redacted]). Jedna absolwentka Krytyki artystycznej kontynuuje edukację na studiach doktorskich na Wydziale Sztuk Pięknych ([redacted]) natomiast trzech absolwentów deklaruje chęć aplikowania do Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych, Teologicznych i Artystycznych ([redacted]). Z powyższego zestawienia (powstałego na podstawie informacji pozyskanych w rozmowach ze studentami, z którymi pracownicy utrzymują kontakt, dotyczącego zatem tylko części absolwentów kierunku) wynika, że w prezentowanej grupie odsetek osób pracujących w instytucjach kultury i sztuki wynosi niewiele ponad 30%, co, jeśli przyjąć taki kierunek rozwoju zawodowego absolwentów kierunku za pożądany, należy traktować w kategoriach umiarkowanego sukcesu, ale z całą pewnością nie porażki. Do tego warto dodać, że w prezentowanej grupie 22 osób 5 z nich kontynuuje edukację akademicką (ok. 22%) i trzy deklaruje chęć jej kontynuacji (ok. 13%). Oznacza to, że 35% osób podjęło pracę lub inną aktywność zawodową w obszarach wiedzy i kompetencji zupełnie odmiennych od tych, które kształci kierunek Krytyka artystyczna.

W raportach dotyczących losów absolwentów przeprowadzanych przez Wydziałową Radę ds. Jakości Kształcenia, a także w ankietach przeprowadzonych przez kadrę dydaktyczną Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej przedstawiane są także wskazywane przez studentów problemy, utrudniające im wejście na określoną ścieżkę zawodową, wynikające z mankamentów kształcenia. Jednym z najczęściej wymienianych problemów jest niedostateczny poziom umiejętności językowych oraz brak dostosowania poziomu nauczania języków obcych (głównie języka angielskiego) do aktualnych wymogów rynkowych, a także niewystarczająca znajomość słownictwa branżowego. W ankietach studentów pojawiał się także problem niedostatecznej ilości zajęć kształcących kluczowy dla krytyka sztuki warsztat pisarski i dziennikarski oraz uwagi na temat zbyt dużej ilości zajęć dotyczących historii sztuki dawnych okresów historycznych w stosunku do tych, które odnoszą się do sztuki współczesnej. Ponadto w ankietach absolwentów (różnych kierunków studiów na Wydziale Sztuk Pięknych) duża część osób podkreślała konieczność wzmocnienia w programie studiów przedmiotów, które rozwijają umiejętność wdrażania praktycznych umiejętności w określonych warunkach (np. presji czasu czy otoczenia prawnego). W odpowiedzi na te oczekiwania od roku akademickiego 2018/19 w skali całego uniwersytetu zwiększono liczbę godzin obowiązkowego lektoratu języka obcego o 30 (w całym programie studiów), a Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych przygotowało ofertę bardziej zindywidualizowaną i dostosowaną do potrzeb

studentów poszczególnych kierunków. Co więcej, obecnie przeprowadzane są wstępne testy znajomości języka, co umożliwi lepsze dostosowanie poziomu kursów do umiejętności. Ponadto, jak zanotowano w poszczególnych raportach, braki dotyczące praktycznego przygotowania do zawodu były i są uzupełniane w ramach istniejących przedmiotów, bez konieczności wprowadzania zmian w ramowym planie studiów. Warto też dodać, że jednym z kluczowych sposobów podnoszenia kompetencji zawodowych na kierunku Krytyka artystyczna są staże zawodowe, przy czym studenci samodzielnie wybierają instytucję, w której taki staż zamierzają odbyć, co ma znaczenie w kontekście ich indywidualnych potrzeb i oczekiwań.

Warto też przytoczyć średni wynik odpowiedzi na pytanie w ankietach dla studentów, przygotowanych przez pracowników Katedry Historii Sztuki nowoczesne i Pozaeuropejskiej UMK dotyczące oceny przez badanych studentów swoich przyszłych szans zdobycia pracy związanej z kierunkiem studiów. Spośród czterech możliwych odpowiedzi (bardzo dobrze - z pewnością otrzymam zatrudnienie w zawodzie krytyka, dobrze - z pewnością otrzymam zatrudnienie w sektorze kultury, niekoniecznie jako krytyk, ale skorzystam ze zdobytej wiedzy i doświadczenia ze studiów, słabo - raczej będę musiał/musiała się przebrnąć, aby zdobyć zatrudnienie w sektorze kultury, bardzo źle - nie będę szukał/szukała pracy związanej z sektorem kultury) większość uczestników badania wybierało odpowiedzi dobrze i słabo, co w efekcie daje ocenę odpowiadającą dostatecznej plus. Należy oczywiście pamiętać, że była to opinia dotycząca przyszłych możliwości, a nie weryfikacja faktów, niemniej wpisuje się ona w ogólny sceptycyzm młodych ludzi co do możliwości rozwoju zawodowego w ulubionych dziedzinach humanistyki.

Biuro Karier prowadzi także doradztwo w zakresie pracy dla studentów i absolwentów Uczelni, którzy po wypełnieniu elektronicznego formularza zawierającego informacje na temat kierunku studiów i stopnia ich zaawansowania umawiani są na rozmowę z doradcą oraz otrzymują dostęp do Serwisu Akademickich Biur Karier (<https://biurokarier.edu.pl>) z ofertami pracy, praktyk, stażów, warsztatów i szkoleń. Ponadto Biuro Karier organizuje wolontariaty, rezydencje naukowo-artystyczne, a także koordynuje praktyki zawodowe przeznaczone dla studentów i absolwentów uniwersytetu. Wśród ofert instytucji będących partnerami UMK, studenci Krytyki artystycznej mogą odbywać praktyki w Fundacji Tumult w Toruniu, Toruńskiej Agencji Kulturalnej czy na przykład w Związku Polskich Artystów Plastyków w Toruniu, a także w instytucjach, z którymi Wydział Sztuk Pięknych podpisał umowy w zakresie współpracy dotyczącej stażów studenckich. Studenci mogą też za wiedzą opiekuna stażu umówić się na staż z kierownictwem dowolnej instytucji artystycznej (muzeum, galerii, centrum sztuki) na terenie kraju.

Oferty różnych form zatrudnienia studenci Krytyki artystycznej i absolwenci kierunku znaleźć mogą w serwisie „Muzealnictwo” (muzealnictwo.com), zawierającym aktualne oferty pracy w polskich muzeach, a także w serwisie „Pracuj w Kulturze” prowadzonym przez Narodowe Centrum

Kultury (<https://pracujwkulturze.nck.pl/praca/>), posiadającym bazę ofert pracy w polskich instytucjach kultury w zakresie administracji, edukacji, tworzenia projektów artystycznych, obsługi wydarzeń, zarządzania i innych. Oferty pracy dla absolwentów Wydziału Sztuk Pięknych, w tym także kierunku Krytyka artystyczna kierują także domy aukcyjne, jak na przykład Desa Unicum. Wśród stanowisk oferowanych w bieżącym roku przez Desę Unicum znajdowała się oferta dla Asystenta projektu aukcyjnego oraz specjalisty-koordynatora projektu aukcyjnego, polegająca między innymi na redakcji katalogów aukcyjnych, przeprowadzaniu kwerendy naukowej dotyczącej określonych dzieł sztuki, poszukiwania i pozyskiwania dzieł sztuki do sprzedaży badaniu autentyczności dzieł sztuki.

Biuro Karier przygotowuje również opracowania ścieżek zawodowych dla poszczególnych kierunków studiów w ramach projektu Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Europie 2020 należącego do Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Dla kierunku Krytyka artystyczna są to następujące możliwości zawodowe:

— Właściciel komercyjnej galerii sztuki; zawód łączący zadania kuratora, krytyka sztuki, specjalisty do spraw promocji, menedżera kultury, wykorzystujący także wiedzę na temat mechanizmów rynkowych w branży artystycznej (zob. opracowanie na stronie internetowej Biura Karier UMK: <https://www.biurokarier.umk.pl/documents/10656/8bb70607-d54d-4507-93dd-dd2dfa5370fe>),

— Krytyk sztuki, do którego kompetencji, prócz ocenienia zjawisk artystycznych w formie publicystyki należą między innymi badania i metodologia sztuki współczesnej, upowszechnianie wiedzy o sztuce współczesnej, promowanie sztuki współczesnej (zob. opracowanie na stronie internetowej Biura Karier UMK: <https://www.biurokarier.umk.pl/documents/10656/cf8d24f8-4ec4-4168-aebb-4e1c28f4f3a2>);

—Kurator wystaw, który organizując i koordynując wystawy sztuki w galeriach, muzeach, centrach kultury, festiwalach i biennale współtworzy współczesne zjawiska artystyczne (zob. opracowanie na stronie internetowej Biura Karier UMK: <https://box.pionier.net.pl/d/2c8603d6440c44e6a2f8/files/?p=%2FKrytyka%20artystyczna-%20kurator%20wystaw.pdf>);

— Menedżer kultury; interdyscyplinarny zawód polegający na planowaniu i organizacji wydarzeń w instytucjach kultury w postaci festiwalu, biennale, przeglądów twórczości, często w oparciu o fundacje i stowarzyszenia (zob. opracowanie na stronie internetowej Biura Karier UMK: <https://box.pionier.net.pl/d/2c8603d6440c44e6a2f8/files/?p=%2FMenedżer%20kultury.pdf>);

— Specjalista do spraw PR i promocji instytucji kultury, odpowiedzialny za efektywną komunikację instytucji, budowanie jej pozytywnego wizerunku i inne działania promocyjne (zob. opracowanie na stronie internetowej Biura Karier UMK:

<https://box.pionier.net.pl/d/2c8603d6440c44e6a2f8/files/?p=%2FSpecjalista%20ds%20PR%20i%20promocji%20instytucji%20kultury.pdf>).

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 6:

.....

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Umiędzynarodowienie zostało uznane ważny składnik strategii zarówno Uniwersytetu Mikołaja Kopernika jak i Wydziału Sztuk Pięknych; jest ono także istotnym założeniem kierunku Krytyka artystyczna.

Jedną z kluczowych inicjatyw, która w znaczącym stopniu podnosi stopień umiędzynarodowienia jest program zrzeszenia wybranych uniwersytetów europejskich YUFE – Young Universities for the Future of Europe, którego UMK jest pełnoprawnym członkiem. Obok nasilenia kontaktów, wymiany studentów oraz pracowników akademickich pomiędzy członkami YUFE, podejmowana jest inicjatywa umożliwiająca w przyszłości studiowanie na kilku uniwersytetach w ramach jednego dyplomu. Zrzeszenie definiuje swoje zadania: „YUFE promuje aktywne obywatelstwo europejskie we wspólnym europejskim środowisku. Jest to realizowane w prawdziwie oddolnym procesie. W ramach sojuszu YUFE zespoły pracowników, studentów, obywateli, przedsiębiorstw, rządów i decydentów współpracują w zakresie rozwiązywania problemów europejskich (i globalnych), aby promować wspólne programy i usługi edukacyjne oraz opracowywać mechanizmy ułatwiające mobilność studentów i pracowników, a także stworzyć integracyjny krajobraz szkolnictwa wyższego bez granic, który jest zgodny z bieżącymi zmianami w społeczeństwie i na rynku pracy.

Wychodząc naprzeciw wyzwaniom członka YUFE, na UMK, w tym na Wydziale Sztuk Pięknych przygotowywana jest oferta dydaktyczna w języku angielskim w ramach wykładów ogólnouniwersyteckich. Budowana jest ona w ten sposób, by polscy studenci mogli zaliczyć niektóre przedmioty z podstawowego programu w języku polskim, na podstawie uczestnictwa w odpowiadającym mu efektami kształcenia wykładzie w języku angielskim. Wśród tych wykładów dydaktyków wykładających na kierunku Krytyka artystyczna znajduje się: Visual Culture in the 20th and 21st Centuries (któremu odpowiada wykład po polsku: Kultura wizualna XX i XXI wieku), Matters of Contemporary Art and the Process of Conservation (Sztuka nowoczesna i współczesna - aspekty techniczne, materiałowe i konserwatorskie), a także Religions and Iconography of Non-European (Asian) Art, którego odpowiednikiem jest wykład Religie i ikonografia sztuki pozaeuropejskiej (Azji). Natomiast student zagraniczny będzie miał możliwość uczestniczenia w całościowych modułach budowanych w ramach wielowydziałowej oferty wykładów ogólnouniwersyteckich w języku angielskim.

W ramach YUFE w listopadzie i grudniu 2020 roku zrealizowano cykl otwartych wykładów online „Akademia YUFE”, poświęconych tożsamości europejskiej, a w dniach 7-9 grudnia 2020 odbyły się YUFE Townhall – spotkania online prezentujące i promujące wybrane inicjatywy platformy uniwersytetów europejskich.

Wydział Sztuk Pięknych ma także swój udział w działalności UMK jako uczelni badawczej. Uniwersytet jako jeden z dziesięciu w kraju znalazł się w prestiżowym gronie laureatów konkursu Inicjatywa Doskonałości – UCZELNIA BADAWCZA (IDUB). Prodziekan Wydziału Sztuk Pięknych ds. nauki i współpracy międzynarodowej dr hab. Mirosław Wachowiak, prof. UMK jest jednym z członków Emerging Field (EF) – wznoszącego się pola badawczego w ramach tej inicjatywy, co umożliwia między innymi korzystanie z funduszy na wyjazdy konferencyjne, staże czy koszty związane z publikacjami w języku angielskim. W 2020 roku właśnie ze źródeł IDUB jako uczelni badawczej, dofinansowane zostały prace redakcyjne artykułu Mirosław Wachowiak, *Conserving (with) David Lynch. Communication conditioned treatment* publikowanej w prestiżowym Journal of the American institute for Conservation. Budżet EF przewiduje także koszty przyjazdów profesorów wizytujących oraz wyjazdy kadry na wizyty stażowe do innych uczelni zagranicznych.

W grudniu tego roku zostanie złożony do Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej projekt w ramach programu Spinaker na zbudowanie oferty dydaktycznej w języku angielskim dla studentów zagranicznych, w którą są zaangażowani także przedstawiciele kadry dydaktycznej kierunku Krytyka artystyczna.

Jedną z form promowania umiędzynarodowienia na UMK jest praktykowane od kilku lat przyznawanie nagrody Rektora autorom wysoko punktowanych publikacji w czasopiśmie zagranicznych. Jednym z laureatów tej nagrody jest dr hab. Mirosław Wachowiak, prof. UMK.

Studenci kierunku Krytyka artystyczna mogą korzystać z szerokiej, obejmującej znaczną liczbę uniwersytetów europejskich oferty wymian w ramach programu Erasmus +. Możliwości wyjazdów są ogłaszane na stronie Wydziału Sztuk Pięknych, na profilu wydziału na Facebooku i na tablicach ogłoszeń w budynku wydziału. Ponadto informacje na ten temat są prezentowane podczas zajęć ze studentami, na szkoleniach dla studentów I roku, podczas spotkań z przedstawicielami samorządu i organizacji studenckich, a także podczas dnia promocji Programu Erasmus + „Erasmus Day”.

Wydziałowy Koordynator Programów Międzynarodowych przeprowadzi z każdym kandydatem rozmowy kwalifikacyjne w języku angielskim w celu weryfikacji znajomości języka. Wymagany jest co najmniej poziom B2. Studenci Wydziału, również kierunku Krytyka artystyczna, w ramach realizowania swojego programu studiów, uczestniczą w lektoracie języka angielskiego, który kończy się egzaminem i jest szansą na opanowanie języka angielskiego na wymaganym poziomie B2.

Ponadto studenci zagraniczni odbywający na Wydziale część studiów w ramach wymiany Erasmus + otrzymują wsparcie Mentora – studenta Wydziału. Pełnienie funkcji Mentora otwiera studentów na inne kultury, a także pozwala zmniejszyć obawy studentów związane z ich wyjazdem na wymianę zagraniczną w przyszłości. Opiekę nad studentami zagranicznymi roztaczają także pracownicy Działu Współpracy Międzynarodowej administracji centralnej, sprawnie porozumiewający się w języku angielskim.

Studenci mają również możliwości wyjazdów na praktyki studenckie i absolwenckie w ramach Programu Erasmus +. Aktualnie możliwe są wyjazdy do takich krajów jak:

– 27 państw członkowskich Unii Europejskiej (Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Polska, Portugalia, Republika Czeska, Rumunia, Słowenia, Słowacja, Szwecja, Węgry, Włochy),

– 3 kraje Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) (Islandia, Lichtenstein, Norwegia),

– kraje kandydujące do Unii Europejskiej – (Turcja, Serbia, Macedonia Północna (FYROM)).

Nauczyciele akademicy kierunku Krytyka artystyczna w szerokim zakresie włączają się w aktywności na polu umiędzynarodowienia poprzez uczestnictwo w konferencjach, zagranicznych stażach i wizytach studyjnych, poprzez publikowanie artykułów i monografii wydawanych w językach obcych, a także poprzez organizację konferencji międzynarodowych.

Udziały w konferencjach obejmują takie miasta, jak Londyn, Rzym, Neapol, New Delhi, Zurych, Nowy York, Los Angeles, Singapur, Wilno, Lwów, Berlin, a w spotkaniach naukowych także kolejne miasta Stanów Zjednoczonych: San Diego czy Los Angeles.

Warto zaznaczyć, że sama oferta dydaktyczna, z dużą obecnością treści dotyczących sztuki świata, w tym także polskiej sztuki emigracyjnej jako ważnego zjawiska międzynarodowego oraz wiedzy dotyczącej sztuki brytyjskiej i amerykańskiej i powiązanych z nią źródłowych, anglojęzycznych tekstów krytycznych, stanowi asumpt do aktywnego uczestnictwa studentów i prowadzących zajęcia w międzynarodowej wymianie wiedzy, prezentowanej w szerszym niż lokalny kontekście.

W przypadku dr hab. Doroty Kamińskiej-Jones, prof. UMK przekłada się to na aktywną współpracę z The National Museum Institute of the History of Art, Conservation and Museology w New Delhi oraz dyrektorką instytucji, panią prof. dr. Anupa Pande. W wyniku tej współpracy w 2014 roku wspólnie zorganizowano międzynarodową konferencję z okazji 60-lecia ustanowienia dyplomatycznych stosunków między Polską i Indiami, pt. "Sztuka i kultura Indii i polsko-indyjskie kontakty artystyczne" („Art and Culture of India and Polish-Indian Artistic Relations”). W 2018 roku dr hab. Dorota Kamińska-Jones, prof. UMK została zaproszona do wygłoszenia wykładów w tej instytucji, a obecnie przygotowuje wspólny grant w ramach zacieśniania współpracy i wymiany międzykulturowej między Europą a Indiami (Capacity building in the field of higher education). Przy okazji uczestnictwa w CIHA India International Colloquium 2018 "Art, Design and Society", zorganizowanym przez The Department of History of Art, National Museum Institute wraz z Comité International d'Histoire de l'Art (CIHA) dr hab. Dorota Kamińska-Jones, prof. UMK promowała

Wydział Sztuk Pięknych, przekazując dary Dziekan oraz materiały promocyjne wydziału prof. dr Anupie Pande. Prowadziła też rozmowy z Adwaita Gadanayakiem, dyrektorem National Gallery of Modern Art oraz Ritu Sharma, dyrektorką National Gallery of Modern Art w Delhi, które mogą zaowocować współpracą w przyszłości.

Inny kierunek współpracy dr hab. Kamińskiej-Jones, prof. UMK to kontakt z prof. dr Patrizią Granzierą (Art History Universidad Autonoma del Estado de Morelos, Meksyk), z którą opracowuje projekt pt. *Connecting the colonial world from postcolonial perspectives – women's experiences in the contact zones*. Nowością podejścia badawczego jest jednoczesna analiza dwóch obszarów kulturowych poddanych kolonizacji.

Badaczka od kilku lat współorganizuje Międzynarodowy Kongres Azjatycki, jedno z najważniejszych cyklicznych wydarzeń tego typu w Polsce i Europie, w ramach którego odbywają się imprezy otwarte dla szerokiej publiczności. Uczestniczyli w nim między innymi przedstawiciele Ambasady Republiki Indii w Polsce, były ambasador Polski w Indiach - prof. dr hab. Maria Krzysztof Byrski, czy przełożony Siddhartha Buddha Vihara Trust w Hajdarabadzie (Indie) - mnich Vena Khemachara.

Dydaktycy kierunku mogą się również pochwalić prestiżowymi publikacjami w języku angielskim. Należą do nich między innymi monografie współautorstwa Doroty Kamińskiej-Jones (Dorota Kamińska-Jones, Marta Kudelska, Agata Świerzowska, Agnieszka Staszczuk, *The Temple Road Towards a Great India*, Kraków 2019), autorstwa Jana W. Sienkiewicza, *Andres' Artists. Rescued from 'Inhuman Land' / Artyści Andersa. Uratowani z „niehumanicznej ziemi”*, Warszawa-Londyn 2017 oraz *Polish art in Exile in the Matthew Bateson Collection in London*, Warszawa-Londyn 2019 czy współautorstwa Mirosława Wachowiaka (Dariusz Markowski, Sławomir A. Kamiński, Mirosław Wachowiak) *Issues of Conservation of Modern and Contemporary Art*, Toruń 2010). Wśród ważnych monografii znajdują się również wydane w języku angielskim i francuskim: *Paris et les artistes polonais 1945-1989 / Paris and Polish Artists 1945-1989*, red. Małgorzata Geron, Jerzy Malinowski, Jan W. Sienkiewicz, a także opublikowana w języku chińskim monografia *Poland – China. Art and Cultural Heritage*, eds. Marcin Jacoby, Chen Shujun, Sanghai Jinxiu, Wenzhang 2012. Do tej grupy publikacji można zaliczyć także artykuł Małgorzaty Geron *Krakow „Formists” Group (1917 – 1922). A genesis of Polish avant – garde art*, w: *History of Art History in Central, Eastern, and South-Eastern Europe*, vol.2, ed. Jerzy Malinowski, Toruń 2012 oraz artykuł Katarzyny Kulpińskiej, *International Language of Woodcut Art – Chinese and Polish Avant-Garde in the 1920s and the 1930s w: Poland – China. Art and Cultural Heritage*, red. J. Wasilewska, Kraków 2011.

Prowadzący, niezależnie od liczego uczestnictwa w konferencjach zagranicznych i międzynarodowych, wyjeżdżają także na dodatkowe staże, wizyty studyjne, warsztaty naukowe. Dr Filip Pręgowski przeprowadzał kwerendę naukową w Hyman Kreitman Research Centre w Tate Britain w Londynie (2019), dr hab. Dorota Kamińska-Jones, prof. UMK w 2018 odbyła wizytę w Indiach z cyklem wykładów w New Dehli, dr hab. Mirosław Wachowiak, prof. UMK był uczestnikiem wizyty studyjnej w Getty Center w Los Angeles oraz w pracowni Davida Lyncha w Los Angeles, którego prace konserwował. Uczestniczył także w warsztatach naukowych w Pekinie, Hamburgu, Monachium.

Pracownicy są ponadto członkami prestiżowych międzynarodowych gremiów, stowarzyszeń (część pracowników Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej należy do Międzynarodowego Stowarzyszenia Krytyków Sztuki AICA), komitetów konferencyjnych oraz redakcji pism i serii wydawniczych.

W załączniku (**zał. Nr 7.01**) przedstawiono zestawione tematycznie i z wyróżnieniem osób podstawowe aktywności w zakresie umiędzynarodowienia nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku Krytyka artystyczna.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 7:

.....

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Uniwersytet Mikołaja Kopernika wspiera studentów w podejmowaniu rozmaitych inicjatyw mających na celu ich wszechstronny rozwój społeczny, naukowy i zawodowy. W ramach polityki pomocy wsparcia osób ze specjalnymi potrzebami uczelnia oferuje także studentom pomoc psychologiczną, a studentom niepełnosprawnym pomoc dydaktyczną i materialną.

Studenci Wydziału Sztuk Pięknych są objęci różnymi formami wsparcia przez władze dziekańskie, nauczycieli akademickich, pracowników dziekanatu. Szczególną opieką są otoczeni studenci pierwszego roku. W dniu immatrykulacji organizuje się spotkanie informacyjne z Prodziekanem ds. Studentów, Samorządem Studenckim, pracownikami Dziekanatu, przedstawicielami kół naukowych i organizacji studenckich. Tematem są sprawy organizacyjne takie jak: podział na grupy ćwiczeniowe, rejestracja na zajęcia, szkolenie w zakresie obsługi systemu USOSweb, szkolenie BHP, szkolenie biblioteczne, system zapisu na wykłady ogólnouczelniane, formy i możliwości uzyskania pomocy materialnej, a także możliwości wyjazdów za granicę (w ramach programu Erasmus +, wymiany w ramach programu MOST, a w najbliższej przyszłości w ramach stowarzyszenia uniwersytetów YUFE).

8.1. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością

Uniwersytet Mikołaja Kopernika oferuje pomoc materialną, pomoc w transporcie, miejsca specjalne w Domu Studenckim i wszelkie informacje niezbędne dla studentów niepełnosprawnych. Ponadto na uczelni działa Zespół ds. Studentów Niepełnosprawnych, którego zadaniem jest organizacja wsparcia w wyżej wymienionych formach. Założeniem zespołu i polityki uczelni wspierającej osoby niepełnosprawne jest dążenie do likwidacji wszelkich barier całkowicie lub częściowo uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym udział w życiu społeczności akademickiej, w tym barier architektonicznych i transportowych oraz w dostępie do zasobów informacyjnych. Nowo wybudowane gmachy uczelni, w tym na przykład gmach Wydziału Prawa i Administracji, Collegium Humanisticum czy budynek Wydziału Nauk Ekonomicznych, a także powstały w czasach budowy kampusu uniwersyteckiego w latach siedemdziesiątych XX wieku gmach Biblioteki Głównej UMK posiadają infrastrukturę i wyposażenie przeznaczone dla osób niepełnosprawnych, jak podjazdy przed wejściem, odpowiednie drzwi wejściowe, sanitariaty dla osób niepełnosprawnych oraz windy i platformy schodowe.

Czterokondygnacyjny budynek Wydziału Sztuk Pięknych należy do starszych gmachów uczelni – został wybudowany na początku XX wieku – i obecnie znajduje się w strefie ochrony konserwatorskiej. Niestety ciągle pozbawiony jest najważniejszego elementu wyposażenia dla osób niepełnosprawnych, jakim jest winda.

Jednak mając świadomość pilnej potrzeby w tym zakresie, pełniąca swój urząd od października 2020 roku obecna Dziekan Wydziału Sztuk Pięknych rozpoczęła w tym kierunku starania. W październiku bieżącego roku dokonano wstępnych uzgodnień z Miejskim Konserwatorem Zabytków w Toruniu, w wyniku których wskazano miejsce lokalizacji windy (elewacja wschodnia, od strony podwórka), doprecyzowano jej kubaturę (ok. 6 m² w podstawie), sposób działania (winda komunikująca wszystkie poziomy budynku), materiał i formę (przeszklona, dopasowana formą do łącznika Centrum Badań i Konserwacji Dziedzictwa Kulturowego). Przygotowano specyfikację dla działu zamówień publicznych UMK i ogłoszono zapytanie ofertowe, w celu wyłonienia firmy projektowej, która przygotuje projekt windy. Budowa windy została ujęta w planie budżetowym UMK na rok 2021.

W najbliższej perspektywie rozwoju Wydziału Sztuk Pięknych element wyposażenia budynku w windę ma zatem status priorytetowy i powinien być zrealizowany po rozstrzygnięciu procedur przetargowych w 2021 roku. Warto podkreślić, że nowo powstały budynek Centrum Badań i Konserwacji Dziedzictwa Kulturowego, który oddany będzie w stanie surowym 1 kwietnia 2021 roku, wyposażony jest w windę osobową i towarową, a dzięki łącznikowi z budynkiem głównym, zapewniona została komunikacja pośrednia dla osób niepełnosprawnych, kształcących się na Wydziale Sztuk Pięknych lub przebywających tam w innych celach (np. odwiedzających wernisaż wystawy w Galerii Forum).

W listopadzie bieżącego roku Dziekan Wydziału Sztuk Pięknych zleciła także wykonanie przez Zespół ds. Studentów Niepełnosprawnych UMK audytu w celu rozpoznania niedogodności oraz propozycji likwidacji barier całkowicie lub częściowo uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym udział w życiu społeczności akademickiej, w tym barier architektonicznych i transportowych oraz w dostępie do zasobów informacyjnych. Audyt jest w toku. W chwili obecnej zostały już przydzielone komputery ze specjalistycznym oprogramowaniem dla osób niedosłyszących i niedowidzących. Od 2008 roku wszystkie wydziały UMK, w tym Wydział Sztuk Pięknych, posiadają co najmniej po jednej sali wyposażonej w pętlę indukcyjną, która wspomaga słyszenie studentów z uszkodzeniem narządu słuchu korzystających z aparatów słuchowych.

Na Wydziale Sztuk Pięknych studenci niepełnosprawni mogą liczyć na pomoc w sferze dydaktycznej, o ile ich niepełnosprawność nie pozwala na udział w zajęciach w standardowym trybie. Pomoc taka zwykle polega na włączeniu do udziału w zajęciach osób trzecich, występujących między innymi jako tłumacze języka migowego, stenotypiści, asystenci laboratoryjni, umożliwieniu

zastosowania urządzeń technicznych, w tym urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk, przygotowaniu materiałów dydaktycznych w alternatywnej formie zapisu, określeniu dopuszczalnej liczby nieobecności na zajęciach, zmianie formy sprawdzania wiedzy w trakcie zajęć (np. z ustnej na pisemną lub odwrotnie) lub zorganizowaniu dla studenta indywidualnych zajęć dydaktycznych albo konsultacji. Zespół ds. Studentów Niepełnosprawnych prowadzi również wypożyczalnię sprzętu i oprogramowania dla studentów niepełnosprawnych. Lista sprzętu i oprogramowania oraz pozostałe informacje wypożyczalni dostępne są na stronie internetowej Uczelni, zakładce Studenci / Studenci niepełnosprawni, pod adresem <https://www.umk.pl/studenci/niepelnosprawni/wyposzyczalnia/>.

Oprócz tego każdemu niepełnosprawnemu studentowi przysługuje stypendium specjalne, niezależnie od osiągniętych przez niego dochodów. Jego wysokość jest uzależniona od stopnia niepełnosprawności i jest ustalana na początku każdego roku akademickiego. Zależnie od swojego stanu zdrowia student niepełnosprawny może liczyć na miejsce specjalne w Domu Studenckim, gdzie pokoje są wyposażone w specjalnie przystosowane łazienki, drzwi wejściowe i windy. Informacje dla studentów niepełnosprawnych znajdują się na stronie internetowej uczelni, w zakładce Studenci / Studenci niepełnosprawni, pod adresem: <https://www.umk.pl/studenci/niepelnosprawni/>.

Uniwersytet oferuje studentom (i pracownikom) także konsultacje psychologiczne, co jest szczególnie ważne w dobie pandemii COVID-19. W zwykłych warunkach pomoc psychologicznego konsultanta ds. procesu studiowania, działającego w ramach Zespołu ds. Studentów Niepełnosprawnych jest skierowana do osób doświadczających trudności w studiowaniu i funkcjonowaniu w roli studenta UMK. Dzięki konsultacjom studenci mogą pokonywać bariery wynikające z trudności natury poznawczej lub emocjonalno-motywacyjnej. Dostępne dla studentów konsultacje służą także budowaniu motywacji do studiowania, zarządzaniu czasem, radzeniu sobie w sytuacjach stresowych (np. podczas egzaminów i kolokwium) oraz w sytuacji nawarstwienia się zaległości w studiach, a także w innych sytuacjach życiowych na Uczelni i poza nią.

Kilkumiesięczne doświadczenia społeczności uniwersyteckiej w sytuacji pandemicznej pokazują, że konsultacje psychologiczne okazały się szczególnie potrzebne w związku z izolacją i zdalnym trybem nauczania. Wielu studentów (i pracowników) źle znosi konieczność zachowania dystansu społecznego, samoizolacji, braku bezpośredniego kontaktu z innymi studentami i wykładowcami, a także braku aktywności społecznej i towarzyskiej. Osoby wymagające pomocy psychologicznej w tym zakresie mogą liczyć na wsparcie w ramach specjalnych dyżurów psychologów, a informacje na ten temat przekazywane są studentom, doktorantom i pracownikom za pośrednictwem serwisu mailowego UMK. Harmonogram konsultacji znajduje się na stronie internetowej Wydziału Sztuk Pięknych w zakładce Student / Pomoc psychologiczna, pod adresem: https://bon.umk.pl/pages/Konsultacje_psychologiczne/.

8.2. Zakres i formy wspierania studentów w procesie uczenia się

Studenci, poza godzinami zajęć dydaktycznych, mają możliwość kontaktu z nauczycielami akademickimi w ramach konsultacji. Terminy dyżurów konsultacyjnych są umieszczone w systemie USOS w zakładce Katalog/Studenti/Pracownicy oraz na stronie internetowej Wydziału w zakładce Pracownicy/Dyżury Pracowników. Ponadto, poprzez system USOS i stronę internetową Wydziału, studentom udostępniane są między innymi adresy e-mail i numery pokoi pracowników. W procesie nauczania powszechnie wykorzystywana jest platforma Moodle, na której zamieszczone są materiały dydaktyczne oraz MS Teams, a także Google Workspace. Studentom zapewnione jest także wsparcie Prodziekana ds. Studentów, wszystkich pracowników Dziekanatu w godz. 09.00-13.00.

Istotnym wsparciem i źródłem informacji dla studentów jest na bieżąco aktualizowana wydziałowa strona internetowa. Okazała się ona szczególnie ważna w obecnej sytuacji pandemii – władze wydziału wyodrębniły na stronie specjalną zakładkę „Koronawirus – informacje”, gdzie zamieszczane są aktualne Zarządzenia Rektora UMK w sprawach organizacji studiów i kształcenia. Bieżące informacje znajdują się także na wydziałowym portalu społecznościowym Facebook.

Wszelkie informacje dla studentów o bieżących wydarzeniach lub sprawach związanych bezpośrednio z ich zaliczeniami czy egzaminami są także wysyłane do każdego studenta drogą mailową, przez U-maila. Sprawami poszczególnych kierunków – w tym Krytyki artystycznej – zajmują się wyznaczone pracownice Dziekanatu, które są znane studentom od okresu rekrutacji, i które służą stałą pomocą administracyjną przez cały okres studiów.

Wszelkie informacje dotyczące przebiegu i procedury ukończenia studiów znajdują się także na stronie internetowej Wydziału, na której są umieszczone: programy studiów, plany studiów, tygodniowe rozkłady zajęć, terminy zaliczeń i egzaminów, efekty kształcenia, wzory podań, wspomniany wyżej regulamin studiów oraz wszelkie informacje dotyczące organizacji praktyk zawodowych. Wiele informacji organizacyjnych jest przekazywanych przez pracowników Dziekanatu za pomocą systemu USOSweb – np. dotyczących rejestracji na zajęcia, w tym wyboru seminariów dyplomowych i magisterskich.

8.3. Formy wsparcia

a. Krajowa i międzynarodowa mobilność studentów

Studenci kierunku Krytyka artystyczna otrzymują pomoc merytoryczną i instytucjonalne wsparcie dla przygotowywanych przez nich projektów naukowych, popularyzatorskich i artystycznych od przedstawicieli kadry dydaktycznej i pracowników macierzystej jednostki kierunku, jaką jest Katedra Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej. Studenci uczestniczą także w organizowanych

przez pracowników Katedry konferencjach naukowych oraz pomagają w ich przygotowaniu. Istotnym elementem rozwoju studentów i ich perspektyw zawodowych jest także wspieranie ich mobilności i pozyskiwanie kontaktów międzynarodowych i międzyuczelnianych, czemu służy program Erasmus + oraz MOST, a od czasu, gdy w 2020 roku UMK stało się pełnoprawnym członkiem stowarzyszeniowym YUFE (Young Universities for the Future of Europe) – oferta ta będzie systematycznie rozszerzana.

Erasmus + jest programem Unii Europejskiej wspierającym mobilność edukacyjną młodzieży. W ramach programu studenci Krytyki artystycznej mogą wyjechać do tych uczelni, z którymi Wydział Sztuk Pięknych podpisał umowy o współpracy przewidujące wymianę studentów. Decyzją Komisji Europejskiej dotychczasowe umowy pomiędzy poszczególnymi Wydziałami UMK a uczelniami partnerskimi zostały przedłużone do roku akademickiego 2021/2022. Lista uczelni, z którymi Wydział Sztuk Pięknych podpisał umowy znajduje się na stronie: https://www.umk.pl/wspolpraca/erasmus_plus/partnerzy/

Program Erasmus+ umożliwia wyjazdy na studia lub praktyki, które trwają łącznie do 12 miesięcy. Minimalny okres wyjazdu na studia to 3 miesiące, a na praktyki 2 miesiące. Zgodnie z założeniami programu studia na zagranicznej uczelni są bezpłatne (nie jest pobierane czesne), a czas spędzony za granicą zaliczony jest przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika jako integralna część programu studiów. Informacje dotyczące wymagań dla kandydatów do programu Erasmus + oraz szczegóły dotyczące procedury rekrutacyjnej znajdują się na stronie internetowej UMK w zakładce Studenci / Mobilność pod adresem: https://www.umk.pl/wspolpraca/erasmus_plus/. Na praktyki Erasmus + studenci Krytyki artystycznej wyjechali kilkakrotnie: 1. Islandia, instytucja przyjmująca - Projekt Polska.is, rok akademicki 2016/17; 2. Islandia, instytucja przyjmująca - i8 Gallery, rok akademicki 2015/16, 3. Wielka Brytania (studentka), 4. Francja (studentka).

Program mobilności MOST jest adresowany do studentów, których zainteresowania naukowe mogą być realizowane poza macierzystym uniwersytetem, w jednej z dwudziestu dziewięciu polskich uczelni wyższych. Jest to także program otwarty dla osób niepełnosprawnych. Studenci Krytyki artystycznej mogą ubiegać się o udział w programie po ukończeniu drugiego semestru studiów I stopnia. Udział w programie jest bezpłatny i daje możliwość studentom wyboru dodatkowych, związanych z ich zainteresowaniami zajęć dydaktycznych, nawiązania kontaktu ze specjalistami w danej dziedzinie, pracującymi na uczelni innej niż macierzysta, korzystania z księgozbioru innej uczelni, wykonywania kwerend bibliotecznych oraz wykazania się, także przed przyszłym pracodawcą umiejętnością adaptacji do nowych warunków oraz mobilnością.

W bieżącym roku akademickim, z powodu pandemii COVID-19 żadna z polskich uczelni nie jest w stanie określić, w jakiej formie będzie prowadzić kształcenie w semestrze letnim, dlatego rekrutacja do programu odbędzie się prawdopodobnie pod koniec semestru zimowego.

W czerwcu 2019 roku UMK weszło w skład konsorcjum uniwersytetów europejskich YUFE – Young Universities for the Future of Europe - „Młode Uniwersytety dla Europy Przyszłości” na zasadach partnera stowarzyszeniowego. W lipcu 2020 roku UMK otrzymało status członka stowarzyszeniowego w tym konsorcjum. YUFE jest nowym modelem w europejskim szkolnictwie wyższym, przeznaczonym dla młodych, otwartych na Europę, mobilnych studentów. YUFE to nowoczesny ekosystemem, który łączy uniwersytety ze społecznościami i będzie opierać się na współpracy instytucji szkolnictwa wyższego, sektora publicznego i prywatnego w całej Europie. W chwili obecnej – kiedy przemieszczanie się z powodu epidemii zostało mocno ograniczone – pracownicy i studenci Wydziału Sztuk Pięknych skupili się na przygotowaniu przyszłych kontaktów międzynarodowych.

Dodatkową możliwość daje studentom naszego Wydziału Program Międzynarodowej Wymiany Praktyk organizowany przez AIESEC (Association Internationale des Étudiants en Sciences Économiques et Commerciales). Studenci znający co najmniej jeden język obcy mogą odbyć praktykę w jednym z ponad 90 krajów. Wyjazd na praktykę łączy zdobywanie doświadczenia zawodowego w firmie z poznawaniem społeczności i kultury danego kraju.

b. Prowadzenie działalności naukowej oraz publikowanie lub prezentacja jej wyników, jak również uczestniczenie w różnych formach komunikacji naukowej lub twórczości artystycznej

Studenci kierunku Krytyka artystyczna mają szansę uczestniczyć w **konferencjach naukowych**, których tematyka pokrywa się z ich zainteresowaniami naukowymi i zawodowymi, zarówno ogólnopolskich jak i międzynarodowych. Uczestnictwo w konferencjach naukowych jest przede wszystkim okazją do zaprezentowania i wzbogacenia wiedzy studentów, ale udział w sesjach i pomoc w ich organizacji stanowią także ważną formę nawiązywania kontaktów naukowych i zawodowych oraz podnoszenia kompetencji społecznych studentów. Dlatego kadra dydaktyczna związana z kierunkiem Krytyka artystyczna przykłada szczególną wagę do rozwijania tego typu aktywności u studentów i zachęca ich do uczestniczenia w procesie przygotowywania konferencji na macierzystej uczelni. Tematyka referatów wygłaszanych przez studentów jest różnorodna i dotyczy różnych aspektów krytyki artystycznej (na przykład jej aktualnych kontekstów i perspektyw rozwoju w Polsce), przybliży sylwetki krytyków działających w przeszłości, w tym także postaci mniej znanych i słabo obecnych w literaturze przedmiotu, prezentuje twórczość artystów w określonym kontekście i często poświęcona jest sztuce pozaeuropejskiej. Szczególną okazję do pogłębiania i prezentowania wiedzy na temat sztuki pozaeuropejskiej, nabycia doświadczenia, a także nawiązania

międzynarodowych kontaktów stanowi współorganizowany cyklicznie przez dr hab. Dorotę Kamińską-Jones, prof. UMK (Katedra Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej) Międzynarodowy Kongres Azjatycki oraz towarzyszący mu Dzień Indii (więcej: <https://kongresazja.pl>), który należy do największych tego typu imprez w Polsce i w Europie Środkowo-Wschodniej i gromadzi badaczy, dyplomantów i przedstawicieli biznesu z całego świata.

Ważnym czynnikiem kształtującym umiejętności zawodowe studentów i przygotowanie ich do roli krytyka sztuki jest także obecność w środowisku artystycznym. Służą temu **warsztaty oraz plenery artystyczne**, umożliwiające studentom nawiązanie kontaktów i stworzenie płaszczyzny porozumienia z artystami oraz kształtujące umiejętność prowadzenia dialogu na temat ich twórczości.

Lista ważniejszych konferencji, warsztatów i plenerów, w których brali udział studenci Krytyki artystycznej znajduje się w załączniku (**zał. Nr 8.01**).

Studenci Krytyki artystycznej są aktywni **w dziedzinie publikacji**. Większość tekstów publikowanych przez studentów poświęcona jest szeroko rozumianej sztuce. Są to przede wszystkim teksty pokonferencyjne, jak np. publikacja Fundacji Galeria Miejska we Wrocławiu, *Młoda Krytyka Artystyczna w Polsce i w Czechach. Prąd stały/prąd zmienny*, Wrocław 2015: Izabela Kiełek: *Faux – pas po czesku, czyli gdzie jest David Černý/Faux-pas na český způsob aneb kde je David Černý*; Natalia Maria Reich, *Bardziej pozytywna strona kiczu/ Pozitivní stránka kýče*, ale też artykuły w pismach naukowych jak np. Wiktorii Kabat: *Nauczanie przez sztukę jako metoda wychowawcza i terapeutyczna dzieci zdrowych oraz dotkniętych niepełnosprawnością intelektualną*, „Zbliżenia Cywilizacyjne”, Tom XII (3)/2016 czy też Kajetan Giziński: *Wassily Kandinski — malarz jednego obrazu*, „Pamiętnik Sztuk Pięknych. Wokół 1918 roku. Niepodległość i awangarda” (red. Małgorzata Geron, Jerzy Malinowski). 2018, nr 13.

Studenci publikują swoje teksty również na łamach różnych czasopism branżowych czy uniwersyteckich, np. Kajetan Giziński jest między innymi autorem tekstów poświęconych sztuce, zamieszczonych w ogólnopolskim miesięczniku o sztuce „Arteon”, toruńskim miesięczniku kulturalnym „Menażeria”; jest także autorem eseju do katalogu wystawy malarstwa Rafała Sobiczewskiego „Nieboskie ciała”, która odbyła się w Ośrodku Propagandy Sztuki w Łodzi w 2020 roku. Elżbieta Stolarczyk pisała z kolei teksty dla „Menażerii” (w numerze 30 pt. *W żółtym cieniu niepokoju oraz Pragnienie wolności, chęć buntu*), publikowała też w „Głosie Uczelni”, np. tekstami *Wiśniowa pachnąca malarstwem* (2017). Interesującą publikacją studentów Krytyki artystycznej był Dialog Torunian z Toruniem. Komunikaty w przestrzeni miejskiej, która powstała jako podsumowanie

projektu stworzonego w ramach programu grantowego "Mikrowsparcie" Toruńskiej Agencji Kulturalnej (2015). Izabela Kiełek czuwała nad stroną redakcyjną, ale też zamieściła swój tekst: Publiczni prowokatorzy. Strategie w sztuce ulicy. Studenci Krytyki artystycznej są również autorami książek, np. Kajetan Giziński (wraz z Tomaszem Dziewickim): Studia o Wasiliju Kandinskim i grupie Der Blaue Reiter (Warszawa-Toruń, 2019). Warto również wspomnieć, że Gloria Kuczora jest w trakcie wydawania pierwszego tomiku swoich wierszy, współpracując z Wydawnictwem Psychoskok w Koninie (wydanie przewidziane na początek 2021 roku). Projekt okładki wykonuje Marta Zatylny, studentka Krytyki artystycznej oraz Grafiki.

Jednym z przykładów aktywności studentów Krytyki artystycznej, wspieranej przez kadre dydaktyczną tego kierunku jest **organizacja wystaw i wydarzeń artystycznych** w ramach współpracy z funkcjonującą na Wydziale Sztuk Pięknych Galerią sztuki „Forum”, mieszczącą się w gmachu przy ulicy Sienkiewicza 30/32. Galeria prezentuje twórczość polskich i zagranicznych artystów, wykładowców uczelni artystycznych, pracowników i absolwentów Wydziału Sztuk Pięknych oraz cenionych twórców spoza środowiska akademickiego. Odbývają się tu również wystawy związane z przeprowadzanymi na Wydziale Sztuk Pięknych przewodami naukowymi, wystawy studenckich dyplomów oraz wystawy organizowane w ramach konkursów i współpracy wydziałowego środowiska teoretyków i artystów. Galeria jest także ważnym miejscem wymiany poglądów oraz intelektualnej aktywności studentów; integrującej się grupy teoretyków, reprezentowanej przez studentów Krytyki artystycznej zrzeszonych w Kole naukowym z młodymi artystami studiującymi na Wydziale, reprezentowanymi przez Studencko-Doktoranckie Koło naukowe post(ART), Koło Artystyczne „Zamaluj” i Koło Naukowe Rzeźby „Kwadrat”. W ramach tej integracji powstał projekt „Artysta *versus* Kurator”, którego pomysłodawczynią jest absolwentka kierunku Krytyka artystyczna, **Izabela Kiełek**. O swoim pomysle wypowiedziała się następująco:

„Jednym z tematów przewijających się w dyskusji o polskiej scenie artystycznej jest pytanie o relację teoretyk sztuki-artysta. Są stawiani w opozycji, niczym dwaj odwieczni wrogowie, co właściwie sprawia, że główny przedmiot zainteresowania (czyli dzieło) jest rozpatrywane z odmiennych perspektyw, nie zawsze rozumianych i akceptowanych przez drugą stronę. Celem projektu nie jest stawianie „przeciwko sobie”, lecz „na wprost”. Artysta vs Kurator to próba nawiązania współpracy pomiędzy artystami i teoretykami, czego efektem jest wystawa prac wraz z przygotowanymi przez teoretyków tekstami krytycznymi, wspólne spotkania (warsztaty) oraz katalog podsumowujący działanie”³.

W ramach projektu odbyły się trzy edycje wystawy: w 2017, 2018 i w 2019 roku. Na wystawach prezentowano efekt współpracy duetów „Artysta vs Kurator”, wyłonionych w wyniku spotkań,

---

³ *Artysta vs Kurator*, strona internetowa Galerii „Forum”, <http://www.galeria-forum.umk.pl/artysta-vs-kurator/>.

warsztatów i wymiany myśli; składały się na nie wybrane w drodze konkursu ocenianego przez jury Galerii „Forum” najciekawsze prace artystyczne i towarzyszące im teksty krytyczne. Ideą konkursu jest wybór przez jury najciekawszych prac wystawy. Ich autorki lub autorzy, wraz z towarzyszącymi im krytyczkami i krytykami przygotowują w ramach nagrody indywidualną wystawę. **Elżbieta Stolarczyk** zorganizowała wystawę indywidualną prac Adrianny Sztandarskiej (2018). Kolejna wystawa z tego cyklu odbyła się w styczniu 2020 roku — była to prezentacja malarstwa absolwenta kierunku Grafika warsztatowa Piotra Czyży *Punktualność*, powstała we współpracy i kuratorowana przez studentkę Krytyki artystycznej, **Magdalenę Gęborys**. Plany kolejnych wystaw z tego cyklu pokrzyżowała pandemia COVID-19.

Obecnie kierowana przez **dr Tomasz Wlazłaka** z Katedry Intermediów Wydziału Sztuk Pięknych galeria „Forum” jest w trakcie wypracowania stałych zasad współpracy z Kołem naukowym studentów Krytyki artystycznej i należy mieć nadzieję, że współpraca ta będzie się rozwijała. Jednocześnie warto zwrócić uwagę, że studenci Krytyki artystycznej nie podjęli dotąd współpracy z innymi galeriami działającymi na Wydziale Sztuk Pięknych, czyli studencką Galerią S, działającą w budynku Katedry Intermediów przy ul. Mickiewicza 121, Galerią 9,39 działającą w siedzibie Katedry Rysunku na Szosie Bydgoskiej 50/56 i Galerią Katedry Grafiki działającą w gmachu Wydziału Sztuk Pięknych na ul. Sienkiewicza 30/32. Zainteresowanie działaniami powyższych galerii i nawiązanie kontaktu z ich opiekunami i osobami odpowiedzialnymi za ich program wystawienniczy wydaje się więc pilnym zadaniem Koła naukowego studentów Krytyki artystycznej na najbliższą przyszłość.

Studenci kierunku Krytyka artystyczna podejmowali dotąd wiele innych działań związanych z organizowaniem wystaw, wydarzeń kulturalnych, konkursów i festiwali. Był to między innymi projekt „Space Invaders” powstały w ramach XIV Toruńskiego Festiwalu Nauki i Sztuki w 2014 roku, skierowany do młodzieży gimnazjalnej i licealnej. W tym samym roku studenci kierunku zorganizowali cykl warsztatów „Pleonazm, czyli abstrakcja w Plastyku” w Zespole Szkół Plastycznych im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy. Warsztaty poświęcone były teoriom Wassily Kandinsky’ego i Rudolfa Arnheima.

W 2016 roku **Izabela Kielek** wraz z **Alicją Gruszką**, studentką kulturoznawstwa (wydział filologiczny UMK) zwyciężyły w konkursie na projekt „Mikrowsparcie”, ogłoszony przez Toruńską Agendę Kulturalną. Projekt „Dialog Torunian z Toruniem. Komunikaty w przestrzeni miejskiej” był zadaniem kilkietapowym, poświęconym zagadnieniu toruńskiego street artu. W ramach pierwszego etapu, studentki zorganizowały cykl warsztatów połączonych z wykładami dla młodzieży Gimnazjum i Liceum Akademickiego w Toruniu. Kolejnym etapem był konkurs fotograficzny dla mieszkańców Torunia, zakończony wystawą. Ostatnim etapem była publikacja internetowa podsumowująca projekt (link do publikacji: https://issuu.com/alutka8888/docs/dialog_torunian_z_toruniem).

We wrześniu 2019 studentka **Arleta Szatkowska** zorganizowała wystawę prac malarskich studentów UMK, skupionych w Kole artystycznym „Kobaltowy kaktus” oraz spotkanie z opiekunką Koła, dr hab. Anną Wysocką, prof UMK z młodzieżą III Liceum Ogólnokształcącego w Bydgoszczy.

Studenci Krytyki Artystycznej są również aktywni w obszarze szeroko rozumianych działań teatralnych / performatywnych. Na przykład **Aleksandra Matuszewska** należy do „Młodego Teatru” Horzycy, całorocznych warsztatów aktorskich dla młodzieży i seniorów organizowanych przez teatr Horzycy. Podczas zajęć wykonuje się dużo ćwiczeń, które rozwijają wyobraźnię, a także pomagają odkryć wrażliwość artystyczną. Jak podkreśla Studentka: “warsztaty pomagają nam pobudzić naszą wrażliwość, wyobraźnię, umożliwiają indywidualne skupienie się na sobie i swoich odczuciach związanych ze sztuką teatralną, filmową, a także wizualną, co łączy się z moim kierunkiem studiów. W ramach warsztatów realizujemy mnóstwo zadań na czas, między innymi: zrobić w ciągu 20 min „artystyczne” zdjęcia, co pokazywało, że artyzm to pojęcie względne”.

Pozostałe przykłady aktywności studentów Krytyki artystycznej w zakresie organizacji wystaw, wydarzeń kulturalnych, konkursów i festiwali, przynależność do grup artystycznych znajdują się w załączniku (zał. Nr 8.02).

c. Wchodzenie na rynek pracy lub kontynuowanie edukacji

Doradztwo zawodowe możliwe jest do uzyskania w Biurze Karier oraz poprzez praktyki zawodowe. Dział Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK (Biuro Karier) organizuje konsultacje z doradcą zawodowym w zakresie rozpoznania własnych zainteresowań i predyspozycji zawodowych, znalezienia skutecznych metod poszukiwania pracy, informacji o szkoleniach, warsztatach, pomocy w sporządzeniu dokumentów aplikacyjnych czy przygotowaniu się do rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą. Studenci poszukujący pracy lub chcący skorzystać z konsultacji z doradcą zawodowym mają do dyspozycji dwa dni w tygodniu konsultacji z doradcą zawodowym bezpośrednio na Wydziale. W tym roku władze wydziału podjęły starania o przygotowanie przez Biuro Karier kursu dedykowanego studentom, kształcącej umiejętność pisania CV, opracowania portfolio artystycznego, wykonywania analizy SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats), pisania wniosków o dotacje oraz zasad zakładania i funkcjonowania fundacji, stowarzyszeń, spółdzielni socjalnych, itp.

Jednym ze sposobów podnoszenia kompetencji zawodowych studentów, umożliwiającym im wejście na rynek pracy są **wolontariaty**. Dla studentów Krytyki artystycznej istnieje szereg możliwości w zakresie wolontariatów przy organizowaniu imprez kulturalnych, wystaw i festiwali artystycznych, a także pełnienia roli przewodników wystaw odbywających się w Toruniu. Katedra Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej jako macierzysta jednostka kierunku oraz Wydział Sztuk Pięknych współpracują z głównymi instytucjami kultury w Toruniu, jak Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu”, Galeria Sztuki „Wozownia”, Galeria Sztuki „Forum” czy fundacja „Tumult”, dlatego udział studentów Krytyki artystycznej w wydarzeniach organizowanych przez te instytucje oraz publikowanie w lokalnych magazynach kulturalnych, jak wydawany przez Stowarzyszenie Kulturalno-Artystyczne „Megafon” miesięcznik „Menażeria” jest kwestią naturalną.

Jak wypowiadają się sami studenci, studia na kierunku Krytyka artystyczna przygotowały ich do podjęcia pracy w instytucjach kultury, a także do kontaktu z ich publicznością. W relacji z jednego z wolontariatów studentka Krytyki artystycznej Klaudia Kopiec pisała, że pozwolił on jej na „zdobycie nowego doświadczenia, zrozumienie funkcjonowania instytucji kultury od wewnątrz, obserwację długotrwałych przygotowań do wystawy oraz dał możliwość dzielenia się z innymi wiedzą i poznania nowych, wynikających z bezpośredniego kontaktu opinii na temat sztuki i samej organizacji wystawy”.

Lista wolontariatów odbytych przez studentów Krytyki artystycznej znajduje się w załączniku (zał. Nr 8.03).

d. Aktywność studentów: sportowa, artystyczna, organizacyjna, w zakresie przedsiębiorczości

Bardzo ważnym elementem wsparcia naukowego i zawodowego studentów są koła naukowe funkcjonujące przy kierunku, a także współpraca Koła naukowego studentów Krytyki artystycznej z innymi kołami naukowymi działającymi na Wydziale Sztuk Pięknych. Do zadań, jakie studenci realizują w ramach koła naukowego należy przede wszystkim publikowanie własnych esejów dotyczących artystów i ich twórczości, recenzji i omówień aktualnych wystaw i wydarzeń artystycznych oraz wywiadów z artystami, a także dokumentacja fotograficzna wystaw i poświęconych im materiałów filmowych. Swoje teksty i materiały dokumentalne studenci publikują na łamach tworzonych przez siebie stron internetowych i blogów. W ramach koła naukowego studenci prowadzą też działalność mającą na celu zintegrowanie środowiska młodych krytyków ze studentami kierunków artystycznych na Wydziale Sztuk Pięknych. Polega ona na organizowaniu konkursowych wystaw artystycznych,

których idea zakłada współpracę kuratorską krytyków z artystami w przestrzeni wydziałowej galerii sztuki „Forum”.

W ramach kierunku Krytyka artystyczna funkcjonowały do tej pory dwa koła naukowe: Koło naukowe krytyków artystycznych „Ignoranci Kultury i Sztuki”, które działało w latach 2013-2017 oraz Koło naukowe studentów Krytyki artystycznej, powołane do życia w roku 2019. Celem działania kół naukowych działających w ramach kierunku jest aktywizacja studentów w obszarze komentowania bieżącego życia artystycznego, tworzenie platformy do wymiany myśli w postaci stron internetowych, blogów i innych form publikacji tekstów, recenzji i krytycznych omówień wystaw, twórczości wybranych artystów, książek o sztuce, etc. W ramach kół naukowych studenci podejmują rozmaite inicjatywy, stanowiące doświadczenie w ich przyszłej karierze zawodowej, jak organizacja wystaw i konkursów artystycznych, współpraca z artystami, wspólne projektowanie scenariuszy wystaw i ich aranżacja. Studenci także organizują spotkania i panele dyskusyjne z zapraszanymi historykami sztuki, artystami i krytykami sztuki. Osoby należące do Koła naukowego krytyków artystycznych stworzyły blog internetowy „Ignoranci Kultury i Sztuki”, którego nazwa ironicznie nawiązywała do słów Andrzeja Partuma: „Jesteś ignorantem kultury i sztuki”, organizowali także dyskusje wokół literatury poruszającej tematy obecne w aktualnym dyskursie artystycznym, brali udział w konferencjach naukowych dotyczących zagadnień krytyki artystycznej oraz uczestniczyli w warsztatach krytyki artystycznej (w Polsce i za granicą). Blog znajduje się pod adresem: <http://ignoranci-kultury.blogspot.com>.

W ramach obecnie funkcjonującego koła naukowego studentów Krytyki artystycznej powstała strona internetowa „Teki Krytyka”, oraz towarzyszący jej fanpage na Facebooku. Strona znajduje się pod adresem: <https://knskaumk.wixsite.com/teka-krytyka>. Strona stanowi forum, na którym studenci zrzeszeni w kole naukowym oraz współpracownicy i sympatycy publikują eseje, recenzje wydarzeń artystycznych i krytyczne omówienia wystaw. Na stronie prezentowane są także wywiady, dokumentacje fotograficzne wystaw i twórczości młodych artystów, w tym studentów Wydziału Sztuk Pięknych. Założeniem inicjatywy jest wciągnięcie w orbitę działań tych studentów, którzy są zainteresowani śledzeniem bieżących wydarzeń artystycznych zarówno w wymiarze lokalnym (życie artystycznej społeczności Wydziału Sztuk Pięknych), jak i ogólnopolskim i globalnym. Członkowie koła naukowego i sympatycy wypowiadają się przy użyciu zróżnicowanych form przekazu: tekstów publicystycznych, fotografii czy materiałów wideo. Projekt realizowany jest na łamach stworzonej dla niego strony www, kanału YouTube oraz profilu FB. Treści publikowane w ramach projektu mają różnorodny charakter, zależny od wyróżnionych na platformie działań, tj.: 1. Aktualia - Uczelniane się dzieje oraz W świecie się dzieje – treści o charakterze informacyjnym, dotyczące bieżących wydarzeń artystycznych z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polski oraz świata / teksty krytyczne

dotyczące bieżących wydarzeń artystycznych; 2. Varia – Krytycy piszą – teksty krytyczne / artykuły / recenzje; 3. Foto – Krytycy widzą – fotorelacje z wydarzeń artystycznych, na których obecni byli członkowie Koła; 4. Artyści mówią Krytycy słyszą – wywiady z artystami / relacje wideo z wydarzeń artystycznych / inne formy wideo, w tym materiały popularyzatorsko - edukacyjne.

Celem deklarowanym przez twórców strony „Teka Krytyka” jest rozwijanie interdyscyplinarnych zainteresowań studentów w zakresie nauk związanych z krytyką artystyczną, sztukami plastycznymi i kulturą; wzajemna wymiana wiedzy i doświadczeń między członkami Koła; współpraca z innymi uniwersytetami, placówkami badawczymi, kołami naukowymi, a także inicjowanie własnych projektów dziennikarskich, badawczych, kuratorskich, artystycznych i wydarzeń kulturalnych; zintegrowanie środowiska teoretyków sztuki i artystów w obrębie Wydziału Sztuk Pięknych oraz zaproszenie do współpracy studentów z innych wydziałów, jak na przykład Wydział Nauk Humanistycznych czy Wydział Filozofii i Nauk Społecznych.

Szczegółowy spis działalności kół naukowych znajduje się w załączniku (zał. Nr 8.04).

Studenci mają także duże możliwości rozwijania swoich zainteresowań pozanaukowych. W uczelni od wielu lat działa Chór Akademicki, który osiąga duże sukcesy w Polsce i za granicą. Sprawnie funkcjonuje Akademickie Centrum Kultury i Sztuki „Od Nowa”, w którym studenci mogą rozwijać swoje pasje artystyczne oraz uczestniczyć w wielu koncertach, festiwalach, przeglądach czy wystawach, również je współorganizując.

Nowoczesne i dobrze wyposażone Uniwersyteckie Centrum Sportowe, poza obowiązkowymi zajęciami, umożliwi studentom ich rozwój fizyczny poprzez uczestnictwo w sekcjach i zawodach sportowych w ramach AZS.

8.4. System motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej oraz sposobów wsparcia studentów wybitnych

Elementem motywującym studentów do pogłębiania wiedzy i zwiększenia różnego rodzaju kompetencji jest system stypendiów i nagród. Zgodnie z Regulaminem studiów Uniwersytet Mikołaja Kopernika oferuje studentom stypendia socjalne, stypendia rektora, stypendia dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogi.

Studenci posiadający osiągnięcia naukowe, sportowe lub / i udokumentowany udział w konferencjach naukowych mogą ubiegać się o stypendia Rektora UMK. Wnioski o stypendia Rektora

UMK należy wypełnić za pomocą generatora wniosków w systemie USOS (na stronie internetowej UMK, w zakładce Studenci / Stypendia, kredyty / Fundusz pomocy materialnej, pod adresem https://www.umk.pl/studenci/stypendia-i-kredyty/pomoc/styp_rektora/). O przyznaniu stypendium decyduje Komisja Stypendialna, przy czym punktowane są osiągnięcia naukowe i artystyczne oraz wyniki sportowe osiągnięte w roku akademickim poprzedzającym rok akademicki, na który stypendium ma być przyznane, publikacje naukowe i artystyczne oraz czynny udział w konferencjach naukowych krajowych lub międzynarodowych. Ponadto stypendium rektora otrzymuje student przyjęty na pierwszy rok studiów w roku złożenia egzaminu maturalnego, który jest laureatem olimpiady międzynarodowej albo laureatem lub finalistą olimpiady stopnia centralnego, o których mowa w przepisach o systemie oświaty, medalistą co najmniej współzawodnictwa sportowego o tytuł Mistrza Polski w sportach, w których działają polskie związki sportowe.

Zgodnie z Regulaminem studiów studentom i absolwentom mogą zostać przyznane nagrody i wyróżnienia. W Regulaminie przewidziano następujące tytuły:

- najlepszego absolwenta Uniwersytetu,
- najlepszego studenta Uniwersytetu,
- najlepszego studenta-sportowca Uniwersytetu,
- najlepszego absolwenta wydziału,
- najlepszego studenta wydziału.

Ponadto studentom lub zespołom studentów mogą zostać przyznane inne nagrody lub wyróżnienia za osiągnięcia badawcze, dydaktyczne, organizacyjne, artystyczne lub sportowe, a Dziekan po zasięgnięciu opinii rady dziekańskiej, może ustanowić inne wydziałowe nagrody lub wyróżnienia.

W październiku 2020 roku na uroczystości immatrykulacji i rozpoczęcia roku akademickiego na Wydziale Sztuk Pięknych wyróżniona została studentka dwóch kierunków, Krytyki artystycznej i Grafiki, **Marta Zatylny**, doceniona za rozświetlenie imienia Uniwersytetu Mikołaja Kopernika na arenie międzynarodowej.

Istotnym elementem motywowania studentów w ich pracy naukowej są nagrody za prace dyplomowe. Studia na kierunku Krytyka artystyczna kończą się złożeniem pracy dyplomowej i egzaminem dyplomowym. Wśród napisanych i obronionych na tym kierunku licencjatów znalazło się wiele takich, które tylko świadczyły o dużej wiedzy autorów, znakomitym warsztacie badawczym i metodologicznym, wysokiej kulturze języka, ale stanowiły także potencjał do dalszych badań i

opracowań (np. jak wcześniej wspomniano, praca A stanowi obecnie dokumentację obiektów w Muzeum). Tym samym prace takie zasługiwały na to, by na forum społeczności wydziałowej zostały podkreślone ich walory, a autorzy tych prac - by zostali docenieni. W listopadzie 2020 roku kwestia nagród za licencjaty stanęła na Radzie Dyscypliny Nauk o Sztuce na Wydziale Sztuk Pięknych. Spośród diskutowanych rozwiązań, przewidujących między innymi różne nagrody dla prac reprezentujących różne teoretyczne kierunki studiów na Wydziale Sztuk Pięknych (Krytyka artystyczna, Historia sztuki i Ochrona dóbr kultury) ostatecznie zdecydowano się na jedną nagrodę dla wszystkich trzech kierunków, której patronem została profesor Jadwiga Puciata-Pawłowska, historyczka i krytyczka sztuki przez wiele lat wykładająca na Wydziale Sztuk Pięknych.

W bieżącym roku akademickim nagrodę im. Jadwigi Puciata-Pawłowskiej za najlepszą pracę licencjacką obronioną na Wydziale Sztuk Pięknych Kapituła nagrody przyznała absolwentce Krytyki artystycznej, pani Annie Brzezińskiej za pracę pt. *Nela Samotyhowa jako krytyczka i popularyzatorka sztuki (na podstawie twórczości krytycznej z lat 1924-39 oraz dzienników osobistych)*.

8.5. Sposoby informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej

Informacje dotyczące możliwości wsparcia i jego zakresu, w tym pomocy materialnej, są dostępne na stronie internetowej Wydziału. O zasadach przyznawania pomocy materialnej stanowią również ogólnodostępne regulaminy, jak np. Regulamin przyznawania pomocy materialnej studentom Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS), umożliwiającej ustalanie z każdym prowadzącym zajęcia dydaktyczne (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, lektoraty, seminaria dyplomowe) zasad uczestnictwa i sposobu zaliczenia przedmiotu. Zasady przyznawania IOS są zawarte w Procedurze postępowania studentów ubiegających się o przyznanie Indywidualnej Organizacji Studiów, dostępnej m.in. na stronie internetowej Wydziału.

Wszelkie informacje dotyczące możliwości uzyskania pomocy materialnej znajdują się na stronie internetowej Wydziału.

Stypendium socjalne ma prawo otrzymywać student znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej. Sytuację materialną studenta ustala się na podstawie wysokości miesięcznej kwoty netto dochodu przypadającego na członka rodziny studenta, przy czym wysokość tej kwoty uprawniająca do ubiegania się o stypendium socjalne ustalana jest na zasadach określonych w ustawie uchwalonej przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 28 listopada 2003 roku świadczeniach rodzinnych. Przeciętny miesięczny dochód netto na osobę w rodzinie uprawniający do otrzymania stypendium

socjalnego nie może przekraczać progu ustalonego przez rektora i uczelniany organ samorządu studentów. Wnioski o stypendium socjalne studenci składają za pomocą generatora wniosków w systemie USOS. Generator wniosków o stypendium socjalne oraz instrukcje dotyczące wypełniania wniosków znajdują się na stronie internetowej UMK, w zakładce Studenci / Stypendia, kredyty / Fundusz Pomocy materialnej, pod adresem <https://www.umk.pl/studenci/stypendia-i-kredyty/pomoc/pomoc/>.

Zapomogę mogą otrzymać studenci, którzy znaleźli się przejściowo w trudnej sytuacji życiowej. O zapomogę można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż trzy miesiące od wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przyznanie zapomogi. Wniosek o zapomogę należy wypełnić za pomocą generatora w systemie USOS (informacje na stronie internetowej UMK w zakładce Studenci / Stypendia, kredyty / Fundusz pomocy materialnej pod adresem <https://www.umk.pl/studenci/stypendia-i-kredyty/pomoc/zapomoga/>).

O stypendium dla osób niepełnosprawnych mogą ubiegać się studenci z niepełnosprawnością potwierdzoną orzeczeniem właściwej instytucji. Podobnie jak w przypadku innych stypendiów wniosek generowany jest w systemie USOS (informacje na stronie internetowej UMK w zakładce Studenci / Stypendia, kredyty / Fundusz pomocy materialnej pod adresem https://www.umk.pl/studenci/stypendia-i-kredyty/pomoc/styp_sPECIALNE/).

8.6. Sposoby rozstrzygnięcia skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów oraz jego skuteczności

Życie studenckie określa Regulamin studiów wprowadzony Uchwałą nr 39 Senatu UMK z dn. 30 kwietnia 2019 r. (obwieszczenie nr 2 Rektora UMK z dn. 28 sierpnia 2019, Biuletyn Prawny UMK z 2019, poz. 277), który znajduje się na stronie internetowej Wydziału Sztuk Pięknych, w zakładce Student / Regulamin studiów, pod adresem https://www.umk.pl/studenci/regulamin/#new_tab. Wszelkie sprawy, skargi, zażalenia, prośby są rozpatrywane na bieżąco i są kierowane do Prodziekana ds. kształcenia i spraw studenckich. W sprawach spornych możliwe jest postępowanie odwoławcze, które kierowane jest do odpowiedniego Prorektora.

8.7. Zakres, poziom i skuteczność systemu obsługi administracyjnej studentów, w tym kwalifikacji kadry wspierającej proces kształcenia

Kadrę administracyjną wspierającą proces kształcenia stanowią pracownicy Dziekanatu. Obsługą studentów na kierunku Krytyka artystyczna zajmuje się jedna osoba oraz jedna osoba systemem USOS. Wysokie kompetencje pracowników opierają się nie tylko na dużym doświadczeniu zawodowym, ale również na podnoszeniu kwalifikacji zarówno poprzez szkolenia wewnętrzne, jak i zewnętrzne.

Przykładowo:

- 1) szkolenia dla Administracji realizowane przez Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych
- 2) szkolenie z pierwszej pomocy
- 3) szkolenie z zakresu budowania motywacji i zaangażowania
- 4) szkolenie z zakresu Trening wytrwałości i skutecznego osiągnięcia celów
- 6) kurs dla kadry administracyjnej i zarządzającej "Excel podstawowy",
- 7) międzynarodowe szkolenia dla Administracji Uczelni Wyższych w ramach programu Erasmus +;
- 8) Konferencji Naukowo-Szkoleniowej Akredytacja w szkolnictwie wyższym. Ocena jakości kształcenia w warunkach pandemii

Studenci w Dziekanacie uzyskują podstawowe informacje dotyczące np. zakwaterowania w domach studenckich, ubezpieczeń, zaświadczeń do kredytów, uzyskiwania informacji o pomocy materialnej, czy też wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Kompetencje kadry wspierającej proces nauczania i uczenia się odpowiadają potrzebom studentów i umożliwiają wszechstronną pomoc w rozwiązywaniu spraw studenckich. Pracownicy dziekanatu WSZP otrzymują bardzo dobre oceny w badaniu satysfakcji studentów. Dodatkowo na UMK realizowany był projekt w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój zatytułowany „Podniesienie kompetencji kadry dydaktycznej UMK” [<https://www.econ.umk.pl/panel/wp-content/uploads/KADRA-ulotka-2018.03.14.pdf>] mający na celu podnoszenie kompetencji dydaktycznych pracowników zatrudnionych na stanowiskach naukowo-dydaktycznych.

8.8. Działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasady reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom

Na UMK działa Pełnomocnik ds. Bezpieczeństwa Studentów i Doktorantów (<https://www.umk.pl/uczelnia/pełnomocnik-bezpieczenstwo/>)

Do zadań pełnomocnika należą:

- prowadzenie działalności promocyjnej, informacyjnej i edukacyjnej w zakresie zapewniania bezpieczeństwa studentom i doktorantom;
- monitorowanie sytuacji w zakresie bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa studentów i doktorantów oraz reagowanie na zgłaszane przez studentów, doktorantów i pracowników Uniwersytetu zagrożenia dla bezpieczeństwa;
- przygotowywanie dla właściwych organów Uniwersytetu propozycji i wniosków w sprawach rozwiązywania problemów powstałych w związku z zaistniałymi przypadkami zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa studentów i doktorantów;
- udzielanie pomocy merytorycznej osobom dotkniętym zdarzeniem naruszającym bezpieczeństwo lub informacji na temat możliwości jej szybkiego i efektywnego uzyskania.

Ponadto studenci mają możliwość zgłoszenia tego typu spraw Prodziekanowi ds. kształcenia i spraw studenckich a także do Samorządu studenckiego.

8.9. Współpraca z samorządem studentów i organizacjami studenckimi

Na Wydziale działa Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego aktywnie uczestniczącego w życiu Wydziału. Samorząd prowadzi Fb (<https://www.facebook.com/WRSSWSP/>) i na bieżąco informuje studentów o różnych przedsięwzięciach. Samorząd co roku przeprowadza ze studentami pierwszego roku szkolenie z zakresu praw i obowiązków studentów UMK; udziela porad i pomocy studentom; członkowie Samorządu uczestniczą też w posiedzeniach Rady Dziekańskiej, oraz Rad dyscyplin; opiniują – zgodnie ze Statutem UMK i Regulaminem Studiów – projekty dokumentów.

Samorząd WSP współpracuje z Samorządem studenckim UMK prowadząc m.in. akcję informacyjną i pomoc w zakresie składania wniosków o stypendia.

8.10. Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia oraz motywowania studentów, jak również ocena kadry wspierającej proces kształcenia, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów.

System opieki, wspierania oraz motywowania studentów jest systematycznie monitorowany oraz udoskonalany w miarę możliwości finansowych Wydziału. Stosowane w praktyce rozwiązania w zakresie jego oceny i doskonalenia wynikają z realizacji Systemu Doskonałości Akademickiej, którego ważnym elementem są coroczne badania poziomu satysfakcji studentów, obejmujące następujące elementy: infrastruktura Wydziału, administracja, komunikacja, program studiów / dydaktyka, infrastruktura UMK oraz satysfakcja ogólna. Wyniki badań satysfakcji studentów są przedmiotem wnikliwej analizy zarówno Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia jak i Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia, z jej koordynatorem. W pracach Rady aktywnie uczestniczy przedstawiciel studentów.

Wydziałowa Rada ds. Jakości Kształcenia, na podstawie wyników ewaluacji opracowuje program działań naprawczych, mających na celu rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów. Władze dziekańskie współpracują z samorządem studenckim, kołami naukowymi i innymi organizacjami studenckimi w celu zapewnienia im możliwie najlepszych warunków studiowania, rozwoju oraz zainteresowań.

Bieżące kontakty studentów z Dziekanem (obecnie dyżur na platformie MS Teams) umożliwiają szybkie rozwiązywanie problemów przez nich zgłaszanych. Dziekan dofinansowuje działania samorządu studenckiego i stara się w miarę możliwości finansowych i lokalowych zapewnić właściwe warunki dla jego funkcjonowania.

Każdy student ma prawo zgłosić uwagi do kierownika Katedry i uzyskać odpowiedź odnośnie zaistniałego problemu. Każdy cykl nauczania kończy się wypełnieniem ankiet studenckich (w sposób anonimowy), w których studenci mogą swobodnie wyrazić swoje opinie o sposobie prowadzenia dydaktyki i treści przekazywanych podczas zajęć. Ankiety te są następnie analizowane przez Radę ds. Jakości Kształcenia, która odpowiednio reaguje na zawarte tam treści. Żadna uwaga czy komentarz studenta nie zostaje pominięty, każda opinia jest ważna i nie pozostaje bez reakcji.

Doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów jest modyfikowane w sposób ciągły każdego roku (np. poprzez stypendia czy nagrody). W trakcie procesu kształcenia każdy student jest traktowany indywidualnie i osobiście motywowany do rozwiązywania aktualnych problemów badawczych, zwłaszcza przez promotorów prac licencjackich, którzy potrafią te problemy odczytać i

odpowiednio pokierować studenta do dalszej pracy. Katedra dysponuje środkami dydaktycznymi, które umożliwiają studentom wyjazdy poznawcze i badawcze.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 8:

.....

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Podstawowym źródłem aktualnych informacji dla interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych są strony internetowe Biuletynu Informacji Publicznej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (www.umk.bip.gov.pl) i Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (www.umk.pl), prowadzone zgodnie z wymaganiami prawnymi określonymi dla instytucji publicznych. Dostęp do informacji publicznej UMK niedostępnej w BIP jest możliwy po złożeniu wniosku do Zespołu Prasowego UMK (<https://umk.bip.gov.pl/dostep-do-informacji-publicznych-nieudostepnionych-w-bip/dostep-do-informacji-nieudostepnionej-w-bip.html>). W zakresie ochrony danych osobowych koordynację i nadzór nad procedurami na UMK prowadzi Inspektor Ochrony Danych Osobowych. Na stronie <https://www.umk.pl/uczelnia/iod/> opublikowane są treści klauzul informacyjnych. Władze Wydziału Sztuk Pięknych konsultują stale działania i wewnętrzne regulacje z IODO.

Po wpisaniu do najpopularniejszych przeglądarek internetowych (np. Google) frazy „umk” na pierwszym miejscu w wynikach wyszukiwania pojawia się strona uczelni www.umk.pl, prowadzona także w językach angielskim i chińskim (www.umk.pl/en/, www.umk.pl/cn/), zawierająca wskazówki dla: kandydatów, studentów, doktorantów, pracowników i absolwentów. Dla każdej z tych grup został opracowany oddzielny zespół informacji. Przykładowo w części dla studentów (www.umk.pl/studenci/) wprowadzono między innymi dane na temat: organizacji roku akademickiego, regulaminu studiów, samorządu studenckiego, stypendiów i kredytów, opieki zdrowotnej i ubezpieczenia, opłaty za studia, mobilności, zajęć ogólnouniwersyteckich, nauki języków, procedury dyplomowania, kół i organizacji). Z kolei w części dla kandydatów na początku umieszczono najistotniejsze dane na temat kierunków studiów i zasadach rekrutacji (www.umk.pl/kandydaci/). W zakładkach Nasz Uniwersytet / Wydziały zamieszczono w układzie alfabetycznym linki do wszystkich wydziałów UMK.

Strona Wydziału Sztuk Pięknych (www.art.umk.pl) o czytelnej nawigacji aktualizowana jest na bieżąco, koordynatorem tych prac jest Pełnomocnik Dziekana ds. Promocji. Atrakcyjnie wizualne slidery, zajmujące główną część ekranu głównego, promują najważniejsze wydarzenia związane z życiem Wydziału oraz sukcesy pracowników i studentów. Obok umieszczony jest kalendarz informujący o nadchodzących terminach i sprawach, związanych głównie z harmonogramem roku akademickiego i procesem dydaktycznym. W czterech podstawowych modułach (Wydział, Student, Kandydat, Nauka) zawarte są najważniejsze wiadomości dotyczące struktury wydziału, składu osobowego, warunków rekrutacji, dydaktyki, działalności naukowej i artystycznej pracowników oraz studentów. W ich obrębie publikowane są m. in. informacje na temat: badań i projektów naukowych,

organizowanych konferencji, wydawnictw, stypendiów, terminów konsultacji, harmonogramu sesji egzaminacyjnej. Podstrona „Kandydat” w szczegółowy sposób przybliży aktualne zasady rekrutacji oraz ofertę edukacyjną skierowaną do różnych grup odbiorców zainteresowanych studiami: I i II stopnia, jednolitymi magisterskimi, podyplomowymi i doktoranckimi. Podstrona „Student” obejmuje między innymi sprawy związane z ramowym planem studiów, planem zajęć na dany rok akademicki, praktykami zawodowymi, kołami naukowymi, samorządem, procedurą dyplomowania i pomocą psychologiczną.

Jedną z najważniejszych części systemu informacyjnego uczelni jest Uniwersytecki System Obsługi Studiów (USOS) spełniający rolę wirtualnego dziekanatu, wspierającego wszystkie rodzaje i poziomy studiów (usosweb.umk.pl). Większość funkcji systemu dostępna jest dla zarejestrowanych użytkowników i wymaga zalogowania. W części przeznaczony dla prowadzących zajęcia dydaktyczne możliwe jest m.in: wystawianie ocen do protokołów, otrzymanie list studentów, wypełnianie sylabusów do przedmiotów i zajęć, sprawdzanie planu zajęć. Z kolei studenci i doktoranci przez system USOSweb mogą m.in: rejestrować się na zajęcia, składać wnioski o stypendia, sprawdzać plan zajęć, mieć dostęp do uzyskanych ocen oraz sylabusów zajęć. Komunikację i przekazywanie informacji pomiędzy pracownikami a studentami ułatwia wewnętrzna poczta U-mail. Archiwum Prac Dyplomowych (<https://apd.umk.pl/>) pełni rolę katalogu i repozytorium prac obronionych na różnych poziomach studiów. Dostępna bez konieczności logowania wyszukiwarka (apd.umk.pl/catalogue/search) podaje interesariuszy zewnętrznym podstawowe dane na temat: poszukiwanej pracy (tytuł, nazwiska promotora i recenzentów, streszczenie), wszystkich prac pisanych pod kierunkiem wybranego promotora lub też ocenianych przez konkretnego recenzenta. Po zalogowaniu promotorowi i recenzentowi udostępniana jest wersja cyfrowa pracy, treść recenzji i raport z badania antyplagiatowego. Archiwum UMK udostępnia prace do wglądu i badań na wniosek interesariuszy, za zgodą autora pracy. Od niedawna funkcjonuje też aplikacja Mobilny USOS UMK.

Dostęp studentów wszystkich kierunków do informacji zapewniany jest poprzez bezpośredni kontakt z władzami i administracją Wydziału Sztuk Pięknych oraz pracownikami Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej. Na stronie Wydziału podane są numery telefonów, adresy e-mail, terminy i miejsca dyżurów oraz godziny pracy Dziekanatu. Ze względu na epidemię COVID-19 rekomendowane są kontakty drogą telefoniczną i elektroniczną. W obecnej sytuacji nauki zdalnej ważnym narzędziem jest usługa Microsoft Teams. Bezpłatny dostęp do tej aplikacji działającej na platformie Microsoft 365 został zapewniony dla pracowników i studentów całego uniwersytetu. Dzięki tej usłudze, poza prowadzeniem różnych typów zajęć i weryfikacją wiadomości, możliwe są różnorodne formy przepływu informacji, pomiędzy wykładowcami a studentami. Kontakty online,

komunikacja za pomocą czatu, połączenia audio/wideo, udostępnianie plików zawierających materiały dydaktyczne, tworzenie spotkań przy użyciu funkcji kalendarza służą realizacji programu od kilku miesięcy. Dodatkowo spełniają istotną funkcję integrującą poszczególne zespoły i budującą relacje interpersonalne.

Drogą tradycyjną w formie drukowanych broszur i ulotek kolportowane są informacje o ofercie studiów, prezentowane podczas cyklicznie organizowanych Drzwi Otwartych Wydziału Sztuk Pięknych. Działalność edukacyjną i popularyzatorską nadzoruje Koordynator ds. kontaktów ze szkołami i Pełnomocnik Dziekana ds. Promocji. Ze względu na pandemię COVID-19 wiosenna edycja imprezy została przeprowadzona w formie online. Ważną rolę promocyjną, uzmysławiającą możliwości i potencjał studentów oraz kadry spełnia coroczna wystawa „Dyplom” otwarta dla wszystkich zainteresowanych. Wystawa, najczęściej organizowana w Centrum Sztuki Współczesne „Znaki Czasu” w Toruniu, jest wydarzeniem o wyjątkowym charakterze, upubliczniającym nagrodzone i wyróżnione dyplomy artystyczne oraz prace z zakresu konserwacji i restauracji dzieł sztuki. Finisz wystawy wiąże się z przyznaniem nagród dla studentów wszystkich kierunków studiów.

Podstawowe informacje dla kandydatów na studia Krytyka artystyczna publikowane są na stronie [główniej](https://www.umk.pl/kandydaci/informacje/?id=20170508094638&id_kierunku=221) uniwersytetu (https://www.umk.pl/kandydaci/informacje/?id=20170508094638&id_kierunku=221).

W przystępny sposób przybliżają specyfikę krytyki artystycznej, przekonują dlaczego warto wybrać właśnie ten kierunek i jakie są perspektywy po zakończeniu studiów. Materiały promocyjne i informacje dotyczące ramowego planu studiów znajdują się na stronie Wydziału Sztuk Pięknych.

Do dyspozycji studentów i pracowników jest także strona internetowa Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej (<http://www.zhsn.umk.pl/>), prezentująca aktualne wydarzenia związane z działalnością pracowników Katedry, jej skład osobowy i osiągnięcia wykładowców, informacje dotyczące konferencji naukowych, historii Katedry i instytucji współpracujących. Na w zakładce Krytyka artystyczna / Studenci została zamieszczona charakterystyka kierunku, spis przedmiotów a także informacje dotyczące aktualnego planu studiów.

Kilka lat temu założono także profil kierunku Krytyka artystyczna w serwisie Facebook (<https://www.facebook.com/krytykaartystycznaumk>), gdzie publikowane są informacje dotyczące aktualnej aktywności studentów, informacje o wystawach i wydarzeniach online, informacje i komunikaty UMK oraz materiały promocyjne dotyczące kierunku w postaci ulotek lub na przykład krótkich filmów animowanych.

Niezależnie od wymienionych serwisów uniwersyteckich informacje dotyczące różnych przedsięwzięć artystycznych, dydaktycznych i naukowych znajdują się także w serwisie FB Wydziału Sztuk Pięknych. (facebook.com/wydzialsztukpieknychumkwtoruniu),

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 9:

.....

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

10.1 Sposób sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów, kompetencji i zakresu odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za kierunek w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu (zgodnie z *ust. 28 Komunikatu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 marca 2019 r. o pierwszym konkursie w ramach programu „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”*), jako jedna z dziesięciu polskich uczelni uzyskała status uczelni badawczej. W związku z tym powołany został zespół wdrażający strategię uczelni badawczej, którego jednym z celów jest podniesienie jakości kształcenia studentów i doktorantów, w szczególności na kierunkach i w dyscyplinach naukowych związanych z priorytetowymi obszarami badawczymi (POB).

Uniwersytet Mikołaja Kopernika dąży do wysokiego poziomu jakości kształcenia poprzez doskonalenie spójnej, perspektywicznej oraz odpowiadającej wyzwaniom współczesnego świata polityki jakości kształcenia, realizowanej w całej uczelni. Uczelnia podejmuje starania, by wdrażać działania sprzyjające wymianie dobrych praktyk między poszczególnymi jednostkami uczelni oraz budować akademicką kulturę jakości – co staje się nadrzędnym celem prowadzonych działań. W trosce o stałe podnoszenie jakości kształcenia Senat Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu wprowadził *Uchwałą Nr 140 z dnia 29 października 2019 roku (zał. nr 10.01) Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy⁴ - „System Doskonałości Akademickiej” (SDA)*. SDA obejmuje doskonalenie jakości kształcenia i organizacji pracy we wszystkich istotnych dla funkcjonowania Uniwersytetu obszarach, w tym: efektów uczenia się i programów studiów, organizacji i warunków kształcenia, jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych, bieżącej pracy oraz rozwoju nauczycieli akademickich i pracowników niebędących nauczycielami akademickimi, współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, organizacji i warunków pracy na Uniwersytecie, monitorowania losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu. Zadania SDA obejmują w szczególności: pomiar, monitorowanie oraz analizę jakości kształcenia i organizacji pracy w kontekście: oferowanych przez Uniwersytet programów studiów oraz ich efektów, spełnienia potrzeb i oczekiwań studentów, realizacji praw i obowiązków pracowników, spełnienia potrzeb i oczekiwań absolwentów oraz pozostałych interesariuszy. SDA obejmuje więc wszystkie obszary funkcjonowania

---

⁴ Struktura systemu zob.: <https://www.jakosc.umk.pl/system/uczelniana-rada-ds-jakosci-ksztalcenia/>

Uniwersytetu, przy uwzględnieniu form i rodzajów studiów, na każdym poziomie kształcenia. System został tak opracowany, by stanowił realne narzędzie umożliwiające permanentne doskonalenie.

Na poziomie wydziałów za realizację zadań SDA odpowiadają: Dziekan, Wydziałowe Rady ds. Jakości Kształcenia i kierujący pracami Rady Wydziałowi Koordynatorzy ds. Jakości Kształcenia. Szczegółowy zakres zadań wydziałowych koordynatorów ds. jakości kształcenia oraz wydziałowych rad ds. jakości kształcenia określa *Zarządzenie nr 180 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 26 listopada 2019 r. (zał. Nr 10.02)*. Na Wydziale Sztuk Pięknych szczegółowe informacje dotyczące monitorowania jakości kształcenia znajdują się na stronie internetowej <https://art.umk.pl/wydzial/jakosc-ksztalcenia/>.

Zadania wynikające z Systemu Doskonałości Akademickiej realizuje na **Wydziale Sztuk Pięknych UMK** (dalej: WSzP) **Wydziałowa Rada ds. Jakości Kształcenia** (dalej: WRdsJK), która działa na rzecz zapewnienia oraz doskonalenia wewnętrznego systemu jakości kształcenia na Wydziale. *Regulamin działania WRdJK oraz systemu zarządzania jakością kształcenia na WSzP UMK* został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Dziekańską na posiedzeniu w dniu 22. 09. 2020 r. (**zał. Nr 10.03** – Regulamin WRdsJK, **zał. Nr 10.04** – skład WRdsJK, **zał. Nr 10.05** – powołanie wydziałowego koordynatora RdsJK). Zakres kompetencji WRdsJK powoływanej na czteroletnią kadencję (obecnie 2020–2024) obejmuje wszystkie kierunki studiów i rodzaje kształcenia realizowane na wydziale. WRdJK zajmuje się procesem ewaluacji poszczególnych kierunków studiów poprzez odpowiednie badania i ankiety dotyczące zarówno studentów, absolwentów, jak i pracowników. Wyniki tych badań są opracowywane i łącznie ze stosownymi rekomendacjami przekazywane do Dziekana, następnie do Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia. WRdJK określa także harmonogram hospitacji zajęć dydaktycznych na Wydziale. Przy WRdsJK działa Rada Interesariuszy Zewnętrznych ds. Programowych (**zał. Nr 10.06**). Raporty WRdsJK dotyczące badania satysfakcji pracowników, satysfakcji studentów, badania losów absolwentów oraz sporządzone na podstawie ankiet studenckich raporty oceniające zajęcia dydaktyczne przeprowadzone na WSzP w roku akademickim w latach 2015/2016 - 2019/2020, podsumowujące sprawozdania, obejmujące działania oceny jakości kształcenia na WSzP za lata 2015/2016 - 2018/2019 – są dostępne na stronie: <https://art.umk.pl/wydzial/jakosc-ksztalcenia/raporty-oceny-jakosci-ksztalcenia/>.

W latach poprzedzających wdrożenie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy zwanego Systemem Doskonałości Akademickiej, na WSzP działał od roku akademickiego 2012/2013 - Wydziałowy System Zapewniania Jakości Kształcenia, który opierał się na strategii rozwoju tego wydziału na lata 2012-2020, a w zakresie monitorowania jakości polegał na: identyfikacji oczekiwań studentów, oceny poszczególnych zajęć przez studentów i badań losów absolwentów (http://www.home.umk.pl/~art/wydzial/jakosc_wydz.html). W latach 2016-2018 na WSzP funkcjonował Zespół ds. Efektów Kształcenia oraz Zespół ds. Programów Kształcenia. Zespół ds.

Efektów Kształcenia monitorował realizację efektów kształcenia, zgłaszał Radzie Wydziału propozycje korekt lub uzupełnień w efektach kształcenia, sporządzał coroczny raport dla Dziekana WSzP. Zespół ds. Programów Kształcenia kontrolował plany i programy studiów na kierunkach prowadzonych na Wydziale, wprowadzał niezbędne zmiany i aktualizacje w programach studiów i treściach poszczególnych przedmiotów wynikających ze zmieniających się warunków prawnych, oczekiwań studentów i potencjalnych pracodawców. Po rekomendacjach Państwowej Komisji Akredytacyjnej, w 2019 roku, oba zespoły zostały połączone w Zespół ds. Programów i Efektów Kształcenia pełniąc funkcję doradcą dla rad programowych kierunków. Wnioski płynące z analizy systemu jakości kształcenia na WSzP w 2020 r. doprowadziły jednak do konkluzji, że Zespół ds. Programów i Efektów Kształcenia powieli działanie rad programowych powołanych dla każdego kierunku studiów.

10.2 Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów

Ramowe zasady projektowania, zatwierdzania, monitorowania, przeglądania oraz doskonalenia programu studiów w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu zostały określone w *Statucie Uczelni* przyjętym w dniu 16. 04. 2019 r., w rozdziale 11 - Wewnętrzne Systemy Zapewniania Jakości §127–128 (**zał. Nr 10.07**). W statucie wprowadzone zostały zmiany w zakresie obowiązującego wcześniej systemu regulacji, wdrażania i nadzoru ogólnej i szczegółowej polityki jakości. §127 dotyczy wzrostu jakości kształcenia oraz organizacji pracy, wskazując na budowanie kultury jakości, dobrą atmosferę i wysoką efektywność pracy, a także zadowolenie pracowników, studentów i doktorantów, efekty ekonomiczne oraz renomę Uniwersytetu. §128 odnosi się do doskonalenia badań naukowych, prac rozwojowych oraz twórczości artystycznej, które przekładają się na osiągnięcie doskonałości naukowej nauczycieli akademickich w poszczególnych dyscyplinach naukowych.

Obowiązującym dokumentem, zawierającym wytyczne w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać programy kształcenia na studiach wyższych oraz w sprawie trybu uchwalania programów kształcenia jest *Uchwała Nr 5 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 5 lutego 2019 r.* (**zał. Nr 10.08**). Regulacje umożliwiające monitorowanie procesu doskonalenia i poprawę jakości kształcenia zostały określone w *Zarządzeniu Nr 167 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 1 września 2020 r.* (**zał. Nr 10.09**) w sprawie doskonalenia jakości kształcenia na uczelni. Dokumentem potwierdzającym rozwijanie na UMK polityki jakości są rekomendacje

Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia⁵ dbającej o procedury doskonalenia jakości kształcenia na UMK. Rekomendacje te dotyczą badań jakości kształcenia:

- oceny zajęć dydaktycznych
- badania losów absolwentów
- badania satysfakcji studentów, doktorantów, uczestników studiów podyplomowych
- badania satysfakcji pracowników
- identyfikacji oczekiwań studentów
- wyników hospitacji zajęć dydaktycznych.

Ten spójny system zarządzania jakością pozwala podkreślić dążenie UMK do doskonałości akademickiej oraz powiązanie zarządzania jakością w zakresie dydaktyki akademickiej z innymi elementami jakości (m.in. systemem organizacji pracy i satysfakcji pracowników – por. **zał. Nr 10.10: Zarządzenie Nr 253 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie procedury badania satysfakcji pracowników na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu**). Na poziomie wydziałów za realizację zadań SDA odpowiadają: Dziekan, Wydziałowe Rady ds. Jakości Kształcenia i kierujący pracami Rady Wydziałowi Koordynatorzy ds. Jakości Kształcenia. Szczegółowy zakres zadań wydziałowych koordynatorów ds. jakości kształcenia oraz wydziałowych rad ds. jakości kształcenia określa *Zarządzenie nr 180 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 26 listopada 2019 r. (zał. Nr 10.11)*.

10.3 Sposoby i zakres bieżącego monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów na ocenianym kierunku oraz źródeł informacji wykorzystywanych w tych procesach

Monitorowanie, okresowy przegląd programów kształcenia na WSzP odbywa się obecnie na każdym etapie kształcenia, począwszy od zajęć dydaktycznych, poprzez ćwiczenia terenowe /staże w instytucjach, a na procesie dyplomowania kończąc. Monitorowanie, okresowy przegląd programów kształcenia i osiągnięcia zakładanych w programie efektów uczenia się polega na ocenie ich zgodności z wzorcami wynikającymi z przepisów, oczekiwaniami pracodawców oraz potrzebami rynku pracy (poprzez współpracę z interesariuszami zewnętrznymi w ramach prowadzonego procesu kształcenia). Działania te wchodzą w zakres kompetencji WRdsJK współpracującej, w zakresie zmian programowych, z Radami programowymi poszczególnych kierunków studiów prowadzonych na

---

⁵ Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu na kadencję 2020-2024 została powołana na mocy Zarządzenia Rektora UMK Nr 195/2020 z dnia 21 września 2020 roku. W skład Rady weszli przedstawiciele wszystkich wydziałów i jednostek dydaktycznych, studenci i doktoranci oraz przedstawiciele administracji Uczelni, nadzorujący procesy jakości kształcenia.

WSzP. Do zadań Rad programowych należy m.in. tworzenie kierunkowych i specjalnościowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zgodnie z aktualnymi aktami prawnymi, uaktualnianie planów studiów oraz ramowych programów nauczania zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz wytycznymi MNiSW i władz Uniwersytetu, wyrażanie opinii w zakresie realizacji procesu dydaktycznego i uzyskiwania efektów uczenia się na kierunku, w tym – opiniowanie treści sylabusów, określanie regulaminu dyplomowania na kierunku. W skład Rad programowych kierunków prowadzonych przy WSzP, wchodzi przedstawiciel studentów oraz absolwentów, a także interesariusz zewnętrzny (*Zasady działania rad programowych kierunków na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu – zał. Nr 10.12; skład Rady Programowej kierunku KA – zał. Nr 10.13*). Niezwykle istotne jest uwzględnianie głosów interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych, podczas wprowadzania zmian w programach i planach studiów.

10.4 Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów ocenianego kierunku, z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia, jego zakończenia oraz przydatności efektów uczenia się na rynku pracy lub w dalszej edukacji, jak też wykorzystania wyników tej oceny w doskonaleniu programu studiów

Istotnym elementem monitorowania i oceny realizacji zakładanych efektów uczenia się na Uczelni są systemy **ankietyzacji** mające na celu uzyskanie opinii studentów dotyczących oceny osiągniętych efektów uczenia się oraz oceny sposobu ich realizacji po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych. Ankietyzacja przeprowadzana jest zgodnie z postanowieniami *Zarządzenia Nr 255 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (zał. Nr 10.14, 10.14a)*. Jest ona realizowana w trybie elektronicznym, przy zapewnieniu całkowitej anonimowości respondentów. Rozpoczęcie zbierania danych odbywa się dwa razy w roku akademickim, tydzień przed zakończeniem zajęć w semestrze zimowym i letnim. Zbieranie danych dotyczących zajęć w obu semestrach trwa do 15 października każdego roku akademickiego. Studenci, uczestnicy studiów doktoranckich, uczestnicy studiów podyplomowych, wypełniają anonimowo ankiety oceny zajęć i prowadzących je nauczycieli akademickich. Każdy biorący udział w badaniu może sformułować własne komentarze dotyczące ocenianych zajęć dydaktycznych. Po zakończeniu badania wyniki ankietyzacji poddawane są analizie przez WRdsJK, w wyniku której ustala się działania korygujące do realizacji w kolejnym roku akademickim. Wydziałowy Koordynator WRdsJK sporządza raport i przekazuje go Dziekanowi. Podsumowanie ankietyzacji prezentowane jest na posiedzeniach Rad Dyscyplin. Zbiorcze zestawienie wyników ocen zajęć dydaktycznych w zakresie aspektów

organizacyjnych, oceny prowadzących zajęcia oraz oceny osiągnięcia efektów uczenia się zamieszczone zostaje, po zakończeniu roku akademickiego i otrzymaniu danych z Działu Kształcenia przygotowanych przez uczelnianego analityka, na stronie internetowej WSzP. Wyniki badań ankietowych są wykorzystywane w szczególności do doskonalenia jakości kształcenia i okresowej oceny nauczycieli akademickich. Nauczyciele akademicy mają obowiązek zapoznania się z wynikami ankiet. Decyzją WRdsJK przekazywane są również kierownikom katedr, realizujących zajęcia dydaktyczne na poszczególnych kierunkach i specjalnościach, w celu zapoznania się z wynikami zajęć prowadzonych przez zatrudnionych w tych jednostkach pracowników.

W ramach monitorowania osiągania zakładanych efektów uczenia się przeprowadzana jest ocena w formie hospitacji. **Hospitacje** zajęć odbywają się według planu ustalonego przez WRdsJK na dany rok akademicki, zgodnie z *Zarządzeniem Nr 204 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 31 grudnia 2019 r. w sprawie procedury hospitacji zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (zał. Nr 10.15)* oraz z uwzględnieniem hospitowania zajęć prowadzonych zdalnie (*Zarządzenie nr 226 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 15 października 2020 r.; zał. Nr 10.16*). WRdsJK ustala listę osób hospitowanych i hospitujących do zatwierdzenia Dziekanowi. Na WSzP monitorowana jest każda forma zajęć realizowanych przez nauczycieli akademickich – przez Dziekana, kierowników katedr, kierowników studiów doktoranckich, WRdsJK (odpowiednio w zakresie ich nadzorowania).

Po przeprowadzeniu hospitacji, wykładu lub zajęć praktycznych, hospitujący wypełnia protokół i przekazuje go WRdsJK, która analizuje protokoły hospitacji i proponuje działania usprawniające, bądź naprawcze w obrębie zajęć i przedmiotów, które zostały słabo ocenione. Protokoły hospitacji stanowią istotną część procesu zapewnienia jakości kształcenia i służą weryfikacji stopnia osiągnięcia założonych efektów uczenia się.

W ramach monitorowania jakości kształcenia na WSzP każdy nauczyciel akademicki poddawany jest także **ocenie okresowej** (nie rzadziej niż raz na cztery lata lub na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej, w której zatrudniony jest nauczyciel akademicki). Procedura ta polega na wypełnieniu przez pracownika formularza oceny, w którym przedstawia swoje osiągnięcia naukowe (wynik oceny aktywności naukowej w oparciu o zdefiniowane wymogi bibliometryczne), dydaktyczne i organizacyjne. Są one opiniowane przez bezpośredniego przełożonego, a następnie przekazywane wydziałowej komisji oceniającej, która dokonuje oceny całokształtu działalności wydając opinię pozytywną, warunkowo-pozytywną lub negatywną. Z opinią komisji zapoznaje się oceniany pracownik, natomiast kwestionariusz po podpisaniu przez pracownika zostaje przekazany Rektorowi. Obecnie na Uniwersytecie trwają prace nad nową procedurą oceny pracowników *Uchwała nr 70 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie zaopiniowania projektu zarządzenia Rektora UMK w sprawie kryteriów, trybu i podmiotu*

dokonującego oceny okresowej nauczycieli akademickich na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu - zał. Nr 10.17).

Elementem monitorowania i doskonalenia jakości kształcenia jest także **identyfikacja oczekiwań studentów** (Zarządzenie Nr 235 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 27 października 2020 r. w sprawie procedury identyfikacji oczekiwań studentów oraz oceny poziomu ich spełnienia na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu – zał. Nr 10.18) i badania ich satysfakcji. Działania w tym zakresie realizowane są zgodnie z treścią najnowszego Zarządzenia Nr 254 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie procedury badania satysfakcji studentów i uczestników studiów podyplomowych na UMK w Toruniu (załączniki Nr 10.19, 10.19a). Ocenie podlegają aspekty organizacji pracy Uniwersytetu istotne z punktu widzenia studentów i uczestników studiów podyplomowych, w tym program studiów i zajęcia dydaktyczne oraz satysfakcja ogólna z jakości oferty jednostki prowadzącej kształcenie, infrastruktury Uniwersytetu, Wydziału, komunikacji wewnętrznej, administracji - również w warunkach pandemii COVID-19. Informacja zwrotna ze strony studentów umożliwi identyfikację mocnych i słabych stron procesu kształcenia oraz służy jego dalszemu doskonaleniu.

10.5 Zakres, form udziału i wpływu interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, i interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów

Najważniejszymi interesariuszami w procesie podnoszenia jakości kształcenia na Wydziale Sztuk Pięknych są studenci, dlatego władze Wydziału dokładają starań, aby sprostać ich wymaganiom, poprzez możliwie szerokie włączanie ich w proces podnoszenia jakości kształcenia. Poprawie całości procesu kształcenia na kierunku ma służyć systematyczne zbieranie opinii studentów na temat realizacji procesu dydaktycznego. Jest to istotny element budowania postaw przyszłych absolwentów, którzy mają poczucie wpływu na otaczające ich środowisko.

Na Wydziale na bieżąco prowadzone są konsultacje ze studentami (których przedstawiciele znajdują się w Radzie Dziekańskiej, Radach Dyscyplin, Radach programowych kierunków, Wydziałowej Radzie ds. Jakości Kształcenia), dotyczące ich oczekiwań, opinii, uwag i propozycji odnośnie poszczególnych przedmiotów, wykładów czy ćwiczeń. W toku zajęć studenci proszeni są o sygnalizowanie problemów i trudności, w celu ich możliwie szybkiego rozwiązywania. Jednocześnie studenci włączają się w ten proces poprzez wypełnianie elektronicznych ankiet w systemie USOS oceniających zajęcia, w których uczestniczyli. Zajęcia realizowane na kierunku Krytyka artystyczna są pozytywnie oceniane. Wszystkie sugestie są analizowane i w miarę możliwości uwzględniane. Cenne są uwagi uczestników zajęć, którzy odbyli praktyki zawodowe lub pracują zawodowo. Podobnie utrzymywanie kontaktu z absolwentami umożliwia zbieranie informacji o przydatności nabytych w toku studiów kompetencji i na tej podstawie na bieżąco dostosowywane są treści zajęć do wymogów i oczekiwań rynku pracy.

Absolwenci zapraszani są na wykłady gościnne, na których prezentują swoje dokonania i doświadczenia.

Monitorowanie, okresowy przegląd programów kształcenia i osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia pozwalają również na dokonanie oceny ich aktualności, w tym zgodności z oczekiwaniami otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy. W ramach tego działania organizowane są okresowe spotkania z przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych. Ponadto proces monitorowania, okresowego przeglądu programów kształcenia i osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia wspierają kierownicy zakładów oraz pozostali nauczyciele akademicy, koordynator programu ERASMUS, opiekunowie kół naukowych i praktyk oraz pracownicy administracyjni dziekanatu.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 10:

.....

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <p>1. Krytyka artystyczna na Wydziale Sztuk Pięknych UMK jest jedynym kierunkiem studiów tego rodzaju w Polsce. Stanowi zatem unikalną propozycję dydaktyczną w ofercie polskich uczelni wyższych.</p> <p>2. Program studiów na kierunku Krytyka artystyczna jest interdyscyplinarny. Łączy różne obszary wiedzy wchodzące w skład nauk o sztuce oraz kształci spektrum umiejętności związanych z różnymi aktywnościami zawodowymi w zakresie krytyki artystycznej: od dziennikarstwa i działalności publicystycznej, przez kuratorstwo sztuki, działalność popularyzatorską, edukacyjną oraz pracę na rynku sztuki współczesnej (w domach aukcyjnych).</p> <p>3. Program studiów kierunku Krytyka artystyczna ma charakter międzykulturowy. Pozwala zapoznać się studentom z różnymi aspektami sztuki dawnej i współczesnej w ujęciu globalnym, uwzględniającym sztukę i kulturę Azji, obu Ameryk (zarówno w czasach prekolumbijskich, jak w nowożytnych i nowoczesnych) sztukę i kulturę Islamu, sztukę mniejszości narodowych.</p> <p>4. Charakter studiów na kierunku Krytyka artystyczna pozwala wykorzystać specyfikę i potencjał Wydziału Sztuk Pięknych, łączącego środowiska teoretyków sztuki i artystów. Działania i inicjatywy podejmowane przez studentów idą coraz bardziej w kierunku integracji i współpracy z artystami.</p> <p>5. Kształcenie studentów jest mocno powiązane z obszarem badań naukowych prowadzonych przez przedstawicieli kadry dydaktycznej (co potwierdzają publikacje, konferencje, granty naukowe), dzięki czemu uzyskują oni aktualną wiedzę w zakresie poszczególnych przedmiotów.</p>	<p>Słabe strony</p> <p>1. Mimo podejmowanych co roku przez przedstawicieli kadry dydaktycznej działań promocyjnych wśród młodzieży licealnej i studentów ilość studentów na poszczególnych latach nie jest zadowalająca (mimo odnotowanej tendencji zwyżkowej, na przykład w bieżącym roku akademickim).</p> <p>2. Infrastruktura Wydziału Sztuk Pięknych nie jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych, brakuje też wydzielonej przestrzeni socjalnej, na przykład w postaci baru.</p> <p>3. W wyniku oszczędnościowej polityki kadrowej (co jest bolesną kwestią wielu uczelni) kadra pracowników etatowych związanych z macierzystą dla kierunku Katedrą Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej jest zbyt mała, a prowadzący mają zbyt duże obciążenia dydaktyczne.</p> <p>4. Brak możliwości kontynuowania studiów magisterskich na kierunku Krytyka artystyczna częściowo rekompensuje wprowadzona ścieżka specjalnościowa na kierunku Ochrona dóbr kultury, jednak są to odrębne studia. Studenci, którzy nie mogą kontynuować nauki na studiach drugiego stopnia na tym samym kierunku (i o tej samej nazwie) czują się zawiedzeni.</p> <p>5. Nadal niewystarczająca stała współpraca studentów Krytyki artystycznej z galeriami sztuki w Toruniu znajdującymi się poza Wydziałem Sztuk Pięknych, jak Galeria Sztuki „Wozownia”, CSW „Znaki Czasu”, Galeria Domu Muz, czy Galeria Związku Polskich Artystów Plastyków.</p>

Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <p>1. Stosunkowo bogata oferta kulturalna Torunia (galerie sztuki, centra sztuki i kultury, muzea, domy kultury i perspektywa ich rozwoju, a także bliskość Torunia do innych ośrodków kultury, jak Łódź, Gdańsk, Poznań, Bydgoszcz, sprzyja uczestnictwu studentów w wydarzeniach kulturalnych oraz umożliwia im zdobycie niezbędnego doświadczenia w ramach odbywanych w instytucjach stażów zawodowych. Ponadto osoby zajmujące się upowszechnianiem kultury mogą co roku aplikować o stypendium Marszałka Wojewódzwa Kujawsko-Pomorskiego w celu uzyskania wsparcia finansowego dla określonych projektów, jak wystawy, publikacje, etc.</p> <p>2. Lokalizacja poszczególnych gmachów Uniwersytetu i bliskość infrastruktury uniwersyteckiej do kulturalnego, zabytkowego centrum Torunia sprawia, że Toruń jest atrakcyjnym miejscem do studiowania.</p> <p>3. Nowoczesny system szkół doktorskich na UMK umożliwia tym absolwentom Krytyki artystycznej, którzy po ukończeniu drugiego stopnia studiów uzyskali tytuł magistra, kontynuowanie edukacji w zakresie nauk o sztuce, a włączenie UMK w strukturę konsorcjum Młodych Uniwersytetów dla Przyszłości Europy (Young Universities for the Future of Europe) umożliwi studentom zdobycie dodatkowych kwalifikacji w ramach zindywidualizowanego kształcenia o charakterze międzynarodowym bez konieczności wyjazdu.</p> <p>4. Rozwój i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej prowadzone intensywnie w Toruniu w ostatnim czasie, w tym także dogodne skomunikowanie poszczególnych części uniwersytetu wynikające z rozbudowy sieci tramwajowej, sprawia, że przemieszczanie się po uniwersytecie staje się łatwiejsze i przyjaźniejsze.</p> <p>5. Stosunek jakości edukacji oferowanej przez kierunek Krytyka artystyczna do kosztów utrzymania w Toruniu jest korzystniejszy niż w innych, większych miastach uniwersyteckich. Tym samym studia na wysokim poziomie kształcenia są tańsze, niż studia z zakresu nauk o sztuce w innych ośrodkach.</p>	<p>Zagrożenia</p> <p>1. W okresie przedłużającej się pandemii i konieczności prowadzenia zajęć w trybie zdalnym więź w grupach studentów, a także między studentami a wykładowcami maleje, co może skutkować przerwaniem studiów przez część z nich, bądź osłabieniem zainteresowania kontynuacją edukacji na drugim stopniu studiów.</p> <p>2. Niewielka i ciągle malejąca ilość drukowanych i internetowych magazynów artystycznych w Polsce sprawia, że możliwości znalezienia pracy w charakterze regularnie publikującego, etatowego krytyka sztuki są bardzo ograniczone.</p> <p>3. Studenci często wykazują sceptycyzm wobec możliwości zdobycia pracy zawodowej związanej z kierunkiem studiów. Do pewnego stopnia ich wątpliwości pokazuje praktyka; ilość absolwentów pracujących w instytucjach sztuki i realizujących się w różnych ścieżkach zawodu krytyka sztuki jest bowiem niezadowalająca.</p> <p>4. Warunki ekonomiczne zmuszają studentów do podjęcia pracy w trakcie studiów. Jeśli zdarzają się tego typu przypadki, jest to zwykle praca niezwiązana z kierunkiem studiów, nierzadko powodująca nieobecność w zajęciach, co z kolei utrudnia prowadzącym realizację zakładanej koncepcji kształcenia.</p> <p>5. Ewentualne powstanie kierunku Krytyka artystyczna na innej uczelni wyższej może spowodować w przyszłości mniejszy nabór studentów.</p>
----------------------------	---	--

(Pieczęć uczelni)

.....
(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....
(podpis Rektora)

....., dnia .....
(miejsowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku⁶

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat 2017/2018Z	Bieżący rok akademicki 2020/2021Z
I stopnia	I	15	20
	II	8	11
	III	7	7
Razem:		30	38

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2017/2018	17	5
	2018/2019	17	3
	2019/2020	15	6
Razem:		49	14

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)⁷

⁶ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

⁷ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	183
łącna liczba godzin zajęć	1800
łącna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	68,5
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	124
łącna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	2
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	56
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	3
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	112 godz. 14 dni
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. łącna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łącna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./-
2. łącna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łącna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./-

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów⁸

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	łącna liczba godzin zajęć stacjonarne	Liczba punktów ECTS
Religie i ikonografia sztuki pozaeuropejskiej	Wykład, ćwiczenia	30	3

⁸Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

(Azji)			
Historia sztuki Europy (w tym polskiej) i Ameryki Północnej od kon. XVIII w. do 1945 r.	Wykład	150	10
Historia sztuki Azji do XVIII w. (Sztuka w aspekcie dialogu międzykulturowego)	Wykład	120	10
Historia sztuki współczesnej	Wykład, ćwiczenia	60	5
Sztuka Islamu (2 z 3 wykł. monograficznych obowiązkowe)	Wykład	30	4
Sztuka azjatyckiego modernizmu (2 z 3 wykł. monograficznych obowiązkowe)	Wykład	30	4
Sztuka Ameryki prekolumbijskiej (2 z 3 wykł. monograficznych obowiązkowe)	Wykład	30	4
Historia krytyki artystycznej i myśli o sztuce	Wykład, ćwiczenia	120	10
Metody analizy krytyki artystycznej i myśli o sztuce	Wykład, ćwiczenia	30	4
Malarstwo XIX- XXI w.	konwersatorium	30	5
Rzeźba XIX- XXI w.	konwersatorium	30	5
Architektura XIX- XXI w.	konwersatorium	30	5
Grafika artystyczna XIX- XXI w.	konwersatorium	30	5
Nowe media	konwersatorium	30	5
Design i sztuka stosowana (2 z 3 konwersatoriów obowiązkowe)	konwersatorium	30	4
Plakat i projektowanie graficzne (2 z 3 konwersatoriów obowiązkowe)	konwersatorium	30	4
Scenografia teatralna (2 z 3 konwersatoriów obowiązkowe)	konwersatorium	30	4
Kultura wizualna XX – XXI w.	konwersatorium	30	5
Sztuka w telewizji i Internecie	konwersatorium	30	4
Współczesne życie artystyczne	konwersatorium	30	4
Sztuka mniejszości narodowych (2 z 3 konwersatoriów obowiązkowe)	konwersatorium	30	4
Feminizm i gender (2 z 3 konwersatoriów obowiązkowe)	konwersatorium	30	4

Awangarda – plastyka a inne dziedziny sztuki (2 z 3 konwersatoriów obowiązkowe)	Konwersatorium	30	4
Krytyka architektoniczna	Konwersatorium	30	4
Krytyka sztuk wizualnych	konwersatorium	30	4
Seminarium licencjackie (obowiązkowe, do wyboru z trzech, w zależności od tematyki pracy licencjackiej)	seminarium	60	13
Praktyka zawodowa (staż)	praktyka	100	3
RAZEM		1240	140

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych⁹

Nazwa przedmiotu	Semestr	Forma zajęć	Język, w którym prowadzone będą zajęcia	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polski)
The history of European art	zimowy	wykład	j. angielski	26(2)
Diego Velázquez: his paintings and Italian Art (1590-1660)	letni	wykład	j. angielski	
Visual Culture in the 20th and 21st Centuries	letni	wykład	j. angielski	
Matters of Contemporary art and the process of conservation	letni	wykład	j. angielski	

Tabela 6a stanowi załącznik do Raportu Zawięta ofertę zajęć ogólnouniwersyteckich w roku akademickim 2020/2021

⁹ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).
2. Obsadę zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.
4. Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, sporządzoną wg wzoru.
5. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.
6. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów.